

Täysistunto

Torstai 23.4.2026 klo 16.00—20.58

Täysistunto alkoi klo 16.00. Täysistunto päättyi klo 20.58.

Puhetta johtivat puhemies Jussi Halla-aho (16.00—18.02 ja 20.01—20.58) ja ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko (18.02—20.01).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Vastaamassa olivat seuraavat ministerit
valtiovarainministeri Riikka Purra
sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen
puolustusministeri Antti Häkkänen
ulkoministeri Elina Valtonen
ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Ville Tavio
opetusministeri Anders Adlercreutz
ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala
kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen
sisäministeri Mari Rantanen
sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman
eurooppa- ja omistajaohjausministeri Joakim Strand
tiede- ja kulttuuriministeri Mari-Leena Talvitie
työministeri Matias Marttinen
liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri Mika Poutala

Puhemies Jussi Halla-aho: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan. On toivottavaa, että kukin kysymys on osoitettu yhdelle paikalla olevista ministereistä.

Ministereille esitettiin seuraavat kysymykset:

2.1. Suullinen kysymys kehysriihen päätöksistä (Aki Lindén sd)

Suullinen kysymys SKT 64/2026 vp

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.01 **Aki Lindén sd:** Arvoisa puhemies! Suomea vaivaa vakava sairaus. Sen nimi voisi olla kuihtumissairaus, latinaksi morbus tabes. Jos todetaan tauti ja siihen annetaan väärää lääkettä, voi käydä niin, että tauti pahenee. Tämän olemme nähneet.

Kehysriihessä hallitus löysi kymmeneen eri kohteisiin lisää rahoitusta, mutta aina löytyy yksi kohde, josta hallitus haluaa leikata: se on julkinen terveydenhuolto ja vanhustenpalvelut. Hallituksella oli viimeisessä kehysriihessään mahdollisuus tehdä iso suunnanmuutos taloudessa, mutta se jätti sen käyttämättä.

Hallitus on nyt heittänyt kaikki työllisyyttä ja velkaantumista koskevat tavoitteensa romkoppaan. Tämän seurauksena hallitus maksattaa epäonnistuneen talouspolitiikkansa jälleen kerran uusina säästöinä ja leikkauksina tavallisille suomalaisille. Arvoisa varapääministeri Purra, ymmärrätekö, mitä tämä tarkoittaa ihmisten arjessa? Suomalaiset maksavat jo nyt omasta taskustaan terveydenhuollosta paljon enemmän kuin EU-maissa yleensä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Valtiovarainministeri Purra, olkaa hyvä.

16.02 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallitus jatkoi kehysriihessä vastuullista talouspolitiikan linjaa. Samaan aikaan, kun me pidämme huolta siitä, että me saamme tehtyä säästöt, jotka me olemme sopineet ja päättäneet, me tässä kehysriihessä sovimme merkittäviä toimia eri sektoreille tähän hankalaan tilanteeseen. Niitä kohdistuu niin yrittämiseen, työhön, rakentamiseen, asumiseen, maatalouteen, liikenteeseen kuin investointeihin ja niin edelleen. Tämä hallitus käyttää niitä keinoja, joita sillä on tässä hankalassa tilanteessa.

Samaan aikaan täytyy sanoa sosiaalidemokraateille, jonka viestintää olen taas ihmetellyt tässä muutaman päivän, että te olette sitoutuneet näihin sääntöihin, te olette sitoutuneet velkajarruun. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Oletteko te?] Nämä samat hankalat päätökset ovat teidän edessänne, mikäli te joskus hallituksessa valtaa käytätte. On täysin populistista antaa ymmärtää, että näihin toimiin on mahdollista ryhtyä olemalla koskematta juuri niihin kohteisiin, joita te täällä aina luettelette. Minä en edelleenkään ole kuullut teiltä niitä oikeita kohteita, mihin näitä säästöjä voitaisiin kohdistaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää tähän aiheeseen liittyvän lisäkysymyksen, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

16.03 **Aki Lindén sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se, että velka kasvaa tai alijäämä 17 miljardiin vuoteen 30, ei kerro siitä, että te olisitte sitoutuneet minkäänlaiseen velkajarruun.

On asioita, joista tämä hallitus ei näköjään suostu luopumaan. Te ette luovu tehottomasta ja kalliista yhteisöveron alennuksesta, joka lisää valtionvelkaa liki miljardilla

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

eurolla. Te ette luovu kaikkein hyvätuloisimpien veronalennuksista — ette, vaikka niiden rahoittaminen tekee vakavia reikiä hyvinvointivaltiomme turvaverkkoihin. Kaiken huipuksi ja kaikesta huolimatta te ette saa tätä velkaantumista kuriin, vaan teidän kurssillanne velkaa pitää ottaa vuosikymmenen lopussa jo äsken mainitsemani 17 miljardia lisää vuodessa.

Varapääministeri Purra: Kun hallituksen politiikka on näin levällään, niin mitä te ajattelette? Ettekö te voisi tehdä nyt sen ainoan oikean johtopäätöksen? Tämän hallituksen johdolla näitä asioita ei saada Suomessa kuntoon. Aiotteko todella vielä jatkaa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.05 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aiomme todellakin jatkaa ja kantaa vastuuta tästä isänmaan tilanteesta.

17 miljardin alijäämä siellä kehyskauden lopulla tilanteessa, jossa tämä hallitus tekee merkittäviä sopeutustoimia; meidän kokonaisuutemme julkisen talouden vahvistamiseksi on yli 10 miljardia euroa; ulkoisia sokkeja toinen toisensa perään; maassa ei aitoa talouskasvua lähes 20 vuoteen; teidän hallituksenne jättämä perintö meille ilman yhtään ainuttakaan säästöä, edes noususuhdanteessa. [Timo Harakka: Ennätystyöllisyys!] Tämä, edustaja Lindén, on todellisuus, jossa me elämme, ja mikäli sosiaalidemokraatit haluavat hallitukseen käyttämään valtaa, teidän tulee olla valmis samaan. [Välihuutoja — Krista Kiuru: Tähän ei kyllä olla valmiita!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Malm, olkaa hyvä.

16.05 **Niina Malm** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on epäonnistunut kaikissa tavoitteissaan. Luvattiin 100 000 uutta työpaikkaa, tuli EU:n korkein työttömyys. Luvattiin taittaa velkaantuminen, mutta puheen asteelle jäi sekin. Luvattiin, että koulutus on erityissuojeluksessa. No, ei ole. Rahaa riittää kuitenkin edellä mainittuihin tehottomiin veroratkaisuihin.

Mutta täytyy kyllä sanoa, että onhan täällä teidän kehysriihipäätöksessänne mielenkiintoisimpiakin asioita. Te päätätte muun muassa panostaa nuorten työllisyyteen työllisyysseleillä, joita 15.4. Ylen uutisen mukaan on käytetty 74 kappaletta tähän mennessä. [Vasemmalta: Ohhoh!] Te kehitätte oppisopimuskoulutusta: viikkotuntimäärä lasketaan 20:een 25:stä.

Nämäkö ovat todella niitä toimia, mihin te kykenette? Eikö nyt olisi aika jo vaihtaa lääkäriä, [Puhemies koputtaa] jos tässä Lindéniä lainaan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.07 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Oleellisin haaste, joka meillä on ollut edessämme, on talouskasvun puute, [Vasemmalta: Juuri näin!] ja sitä me olemme pyrkineet korjaamaan tekemällä sellaisia uudistuksia, reformeja, joita tässä maassa olisi pitänyt tehdä jo aikaa sitten. Koska tilanne on vaikea myös ulkoisten šokkien johdosta, tämä hyvä vahvistuminen, työllisyys eivät vielä tässä tilanteessa näy, mutta toimet eivät mene hukkaan.

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

Kolme suurinta syytä sitten taas täällä menopuolella, mitkä selittävät sen, että velka kasvaa niin paljon: Puolustus ja turvallisuus ovat yksi. Me lisäämme merkittävästi puolustuksen resursseja, yleensä turvallisuusmenoja. Tähän kuuluu myös Ukrainan tukeminen. Toinen: hyvinvointialueet, sote. Niiden rahoitus on kasvanut enemmän kuin ennakoimme. Kolme: valtionlainan korkomenot. Kehyskauden lopulla tässä maassa maksetaan korkoja yli kuusi miljardia euroa. Kun tämä hallitus aloitti, lukema oli noin 800 miljoonaa. [Vasemmalta: Miten menee?] Kuudella miljardilla pystyttäisiin kattamaan useamman sektorin, esimerkiksi sisäisen turvallisuuden ja oikeusministeriön, koko hallinnonala.

Nämä ovat valtavia summia. Nämä eivät ole hallituksen tekemiä virheitä. Me emme ole aiheuttaneet tätä tilannetta, jossa me joudumme näitä rahoja näihin kohteisiin käyttämään.

2.2. Suullinen kysymys kehysriihen päätöksistä (Antti Kaikkonen kesk)

Suullinen kysymys SKT 65/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Kaikkonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.08 **Antti Kaikkonen kesk:** Arvoisa puhemies! Kun hallitus aloitti kolme vuotta sitten, asetitte joukon tavoitteita talous- ja työllisyyspolitiikkaan. Nyt kun kolme vuotta on kulunut, niin kysymys talous- ja työllisyyspolitiikasta valtiovarainministerille: onko olemassa joku tavoite, minkä itse asetitte itsellenne, johon olette päässyt, tai uskotte, että tulette pääsemään?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.09 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Jokainen hallitus hallitusneuvotteluissaan yleensä nojaa valtiovarainministeriön virallisiin arvioihin. Siihen maailmanaikaan valtiovarainministeriön ja muidenkin ennustelaitosten luvut näyttivät siihen suuntaan, että velkasuhde vakautuu 6 miljardin sopeutustoimilla, 6 miljardin kokonaisuudella, joka sisältää menoleikkauksia, veronkiristyksiä ja erilaisia kasvutoimia. [Timo Harakka: Mutta ette päässeet siihen!] Vastaavasti arvioitiin, että 3 miljardia tulisi sitten seuraavalle kaudelle. Tämä on mennyt moneen kertaan uusiksi.

Tällä hetkellä meidän koko kokonaisuutemme on hieman yli 10 miljardia, josta ensi vuoden tasolla, edustaja Harakka, [Timo Harakka näyttää kolmea sormea] 6 miljardia on suoria sopeutustoimia, sekä veronkiristyksiä että menoleikkauksia. [Perussuomalaisten ryhmästä: Harakka maksaa ne ihmisille tilille!] Samaan aikaan me olemme joutuneet tekemään useita erilaisia kasvutoimia, jotka totta kai myös maksavat, [Eduskunnasta: Koska tulee bensarahaa tilille?] ja tästä me olemme pitäneet huolta. Mikäli tässä tilanteessa haluaisimme vielä tavoitella velkasuhteen vakauttamista, se tarkoittaisi noin 5 miljardin

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

suoria lisäsäästöjä eli leikkauksia. [Krista Kiurun välihuuto] En usko, että te kukaan täällä salissa, ei valtiovarainministeriö, ei IMF, ei komissio, ei mikään muukaan asiantuntijataho [Puhemies koputtaa] suosittelen viiden miljardin leikkauksia tähän tilanteeseen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harakka, olkaa hyvä.

16.10 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! [Välihuutoja perussuomalaisen ryhmästä] Arvoisa puhemies! Ministeri Purra antoi tuossa väärän numerotiedon. Valtiontalouden tarkastusviraston mukaan hallitus pääsee enintään viiden miljardin mutta todennäköisimmin 3,5 miljardin sopeutussummaan. Syy on selvä: olematon kasvu, työttömyyden kasvu Euroopan ennätyslukemiin, jatkuva konkurssien aalto ja luottamuksen menetys kansalaisilta hallitukseen. Seuraavan hallituksen täytyy se luottamus palauttaa.

Mutta tämä eilinen järkyttävä ryöstö tarkoittaa sitä, [Ari Koponen: Mikä ihmeen järkyttävä ryöstö?] että Orpon—Purran velkahallitus yrittää seuraavankin hallituksen eväät jo syödä. Alijäämän suunnittelette nousevan 17 miljardiin euroon, eli 5 miljardia nykyisen päälle. Miljardien menolisäykset, toisin kuin äsken sanoitte, ”säästötoimet”, on isketty vuoteen 28 eli seuraavan hallituksen vastuulle. Kun te nyt jo hylkäsitte tämän paljon hehkuttamanne velkajarrun, ministeri Purra, ja painatte velkakaasua, niin voisitteko rehellisesti tunnustaa, että tämän hallituksen keinot ovat loppu eikä ole mitään syytä jatkaa tämän hallituksen syöksykierrettä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.11 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! [Hälinää — Puhemies koputtaa] Harvoin kuulee edustajan puheessa noin monta virheellistä väittämää. Ensinnäkin valtiovarainministeriön arvion mukaan suorat sopeutustoimet ovat vuoden 27 tasossa kuutisen miljardia. Valtiontalouden tarkastusvirasto laskee tämän eri tavalla. [Krista Kiuru: Aa, se laskee väärin!] Se ei huomioi sinne samoja elementtejä kuin valtiovarainministeriö. Toisaalta siinä ei huomioida kasvutoimia, investointeja, hyvinvointialueiden omia menoja. Siinä katsotaan hyvin kategorisesti asioita tietyllä tavalla. Se ei ole väärä laskelma, mutta se on erilainen, mitä valtiovarainministeriössä on aina tehty, myös teidän kaudellanne. Alkuvuonna hyvin perusteellisesti selitin useissa haastatteluisissa, mistä tämä ero johtuu.

Te kuvasitte meidän kehysriihen päätöksiä ryöstöksi. [Timo Harakka: Kyllä!] Haluaisitteko te kertoa, mitkä näistä merkittävistä kasvu- ja työllisyystoimista, investoinneista, julkisista investoinneista, rakentamisen paketeista ja niin edelleen olivat ryöstöä, ja mitä niistä te vastustatte? [Timo Harakka: Yritysten veroalea!] Arvoisat sosiaalidemokraatit, te kykenette samana päivänä vaatimaan 1,4 miljardia lisää säästöjä aamulla, sen jälkeen juoksemaan Säätytalon eteen vastustamaan leikkauksia. [Hälinää — Puhemies koputtaa] Tätä linjaa ei pysty ymmärtämään.

2.3. Suullinen kysymys kehysriihen päätöksistä (Sofia Virta vihr)

Suullinen kysymys SKT 66/2026 vp

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Virta, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.12 **Sofia Virta vihr:** Arvoisa puhemies! Arvoiset ministerit, pystyttekö te yhtään kuvittelemaan, miltähän tuntuu niistä suomalaisista — ministeri Rydman ilmeisesti pystyy, kun lähditte jo vastaamaan, hienoa — joilla ei ole tänään työtä ja joilla eivät riitä rahat ruokaan, tai niistä pienyrittäjistä, jotka ovat uhranneet paljon mutta joiden arki on pelkkää selviytymistä? Miltähän heistä tuntuu lukea uutisista, että tässä maassa on hallitus, joka jälleen heidän auttamisensa sijaan valitsi tukea jo aika hyvin pärjääviä suuryhtiöitä? Se voisi näyttäytyä aika ylimielisenä, ja se voisi näyttäytyä vastuuttomana, ja kun kohta te kerrotte, mikä meissä oppositiossa on vikana, niin tiedättekö mitä? Me kannamme sitä vastuuta teidänkin puolestanne [Perussuomalaisten ryhmästä: Hoh hoh hoh!] tuomalla tähän saliin niiden suomalaisten viestejä, joille te nauratte, joilla on tänään vaikeaa. [Välihuutoja — Puhemies koputtaa] Me olemme osoittaneet, että vaihtoehtoja on. Te olette osoittaneet, että te ette kykene luomaan työtä, ette toimeentuloa, saati sosiaali- ja terveyspalveluita. Te leikkaatte aina heikoimmalta. Se on teidän valintanne, ja vielä hymyilyttää.

Kysynkin, valtiovarainministeri Purra: Eikö tässä kohtaa ainut vastuullinen valinta olisi nostaa käsi virheen merkiksi, [Sanna Antikainen: Te nostitte sen käden!] kertoa, ettei mennyt ihan putkeen, [Puhemies koputtaa] ja tehdä tilaa sellaiselle hallitukselle, joka palauttaa oikeudenmukaisuuden, siivoaa teidän sotkunne ja pitää tässä maassa aina heikomman puolta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.14 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! En mene nyt tarkemmin siihen, mistä vihreät ajattelivat sopeutukset tehdä, kun jokaista toimea joudutte aina vastustamaan, mutta puutun sen sijaan tähän, kun taas kerroitte, mitä me teemme yrityspuolella. Teiltä ehkä jäi huomiotta nyt näitä uusiakin päätöksiä, joita me sinne kohdistamme.

Ensinnäkin tämä hallitus korjaa yrittäjien eläkejärjestelmän. Se on erittäin merkittävä kädenojennus juuri sinne pienille yrittäjille, pienille tekijöille, jotka ovat teidän hallituksenne viime kauden päätöksen myötä suorastaan kuormittumassa niiden maksujen alle. Tämä hallitus korjaa sen.

Eilen päätimme myös esimerkiksi yrittäjävähennyksen korottamisesta, joka kohdistuu nimenomaan sinne pieniin yrityksiin, yksinyrittäjiin ja niin edelleen. [Timo Harakka: Apteekkareille!] Tämä on erittäin hieno vastaantulo tässä asiassa.

Kyllä, me alennamme myös yhteisöveroa. Viimeisimmänkin kyselyn perusteella suomalaiset yritykset, niin suuret kuin vähän pienemmätkin, suhtautuvat siihen positiivisesti ja uskovat sen lisäävän investointeja. Sitähän me haetaan: kasvua, [Puhemies koputtaa] investointeja, verotuloja.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohi, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

16.15 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun Orpon hallitus aloitti kolme vuotta sitten, osalla suomalaisista oli sellainen toivon kipinä, että nyt julkinen velkaantuminen saadaan kuriin. Te lupasitte alussa, että nyt on oikea aika lopettaa velkaantuminen. Miten kävikään? Suomen valtio velkaantuu nyt ennätysvauhtia. [Sanna Antikainen: Kertokaa, mistä se johtuu!] Tämä ongelma on yhteinen, ja sen takia kun se on niin suuri, me yhdessä parlamentaarisesti sovimme velkajarrusta. Sen tavoite oli se, että aletaan jarruttamaan velkaantumista. Nyt hallituksella ovat menneet nuo polkimet sekaisin. Te painatte kaasua ja te tuotte eduskuntaan neljän vuoden suunnitelman, että velkaantuminen kiihtyy entisestään. Miten tämä voi olla mahdollista, kun me juuri yhdessä sitouduimme jarruttamaan velkaantumista? [Vasemmalta: Juuri näin!] Minä ymmärrän, että neljän vuoden aikana eivät kaikki sopeutustoimet tule voimaan, mutta miten voi olla mahdollista, että seuraavankaan neljän vuoden aikana, jonka suunnitelman te tuotte nyt tänne eduskuntaan, ei näy mitään vaikutuksia positiiviseen suuntaan? [Puhemies koputtaa] Arvoisa valtiovarainministeri, miten te voitte tuoda tänne tämmöisen, kun me olemme sitoutuneet velkajarrusopimukseen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.16 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä maassa ei ole koskaan lama-aikojen jälkeen nähty sellaista hallitusta, joka olisi pystynyt tekemään tällaisia toimia. Paitsi että me olemme tehneet niitä hallitusneuvotteluiden päätöksillä, me olemme palanneet säästöpöytään useita kertoja, juuri siksi, että olemme nähneet, että tavoitteet menevät kauemmaksi — on tullut uusia lisämenoja luettelemistani teemoista, ja niin edelleen. Me olemme tehneet tämän useita kertoja uudelleen.

Tulevaisuuden alijäämäluvut, 17 miljardia siellä kehyskauden lopulla, se on hirvittävä luku, [Vasemmalta: Kyllä!] kyllä, ja kerroin, mistä se koostuu. Mutta te väitätte, että me olemme painaneet kaasua velkaantumiselle, [Välihuutoja] kun me olemme tässäkin kehysriihessä nimenomaan hakeneet rahoitusta muilla säästöillä kaikille kasvutoimillemmekin ja me olemme tässäkin tilanteessa pitäneet kiinni siitä meidän fiskaalisesta lupauksesta, että me emme rahoita esimerkiksi tähän tilanteeseen kuuluvia uusia kasvutoimia eri sektoreille uudella velalla, emme, vaan me keräämme niihin rahoitusta säästämällä jostakin muualta. [Puhemies koputtaa] Tämä on täysin toisenlainen tapa kuin esimerkiksi teidän hallituksenne aiempi tapa. [Mauri Peltokangas: Juuri näin! Edustaja Lohi haikailee sosialistien kanssa hallitukseen!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

16.18 **Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kehysriihi oli Orpon—Purran oikeistohallituksen viimeinen mahdollisuus muuttaa politiikan suuntaa, mutta se oli menetetty mahdollisuus, ja tulos on aivan jäätävä epäonnistuminen. Siis velkaantuminen kiihtyy ja kasvaa yli 17 miljardin vuositasolla kehyskauden lopulla. Vaikka te olette sitoutuneet velkaantumisen hillitsemiseen ja itse uhositte, että velaksi eläminen loppuu, tulos on täysin toinen. Te vain keskitytte pitämään voimassa nämä mittavat velaksi tehdyt veronalennukset kaikkein varakkaimmille suomalaisille, ja nyt vielä tämä yhteisöveron alennus. Ja kaiken tämän te maksatatte tavallisilla suomalaisilla,

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

jotka odottavat lääkärille pääsyä terveysasemilla, jotka odottavat kotipalvelua, ja niillä ikäihmisillä, jotka odottavat ympärivuorokautiseen hoivaan pääsyä. Euroopan heikoimmin hoidetun talous- ja työllisyyspolitiikan te maksatte tavallisilla suomalaisilla. Ministeri Purra, kun te olette nyt Euroopan unionin huonointa talouspolitiikkaa harjoittanut valtiovarainministeri, niin miten te itse arvioitte omia edellytyksiänne jatkaa tehtävässänne? [Ben Zyskowicz: Kuulitteko demareiden säästökohteen? Minä en kuullut!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.19 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! [Hälinää — Puhemies koputtaa] Edustaja Tuppurainen, te saman päivän aikana ensin vaaditte lisää leikkauksia ja muutaman tunnin kuluttua vastustitte leikkauksia. [Mauri Peltokangas: Käsittämätöntä touhua!] En oikein tiedä, mitä siitä uskottavuudesta pitäisi ajatella.

Mennään nyt näihin kehysriihen päätöksiin, joissa menoja lisätään: puolustus, erittäin oleellinen, perustuu uhka- ja tarvetekijöihin, Puolustusvoimien tarpeisiin kansallisen turvallisuuden suojelemiseksi; työhön ja yrittämiseen kohdistuvia merkittäviä toimia; liikenteeseen; me aikaistamme myös erilaisia julkisia investointeja, se sopii tähän tilanteeseen; rakentamiseen; korjausrakentamiseen; me parannamme kotitalousvähennystä ja niin edelleen. Ovatko nämä niitä järkyttäviä toimia? Mikäli ovat, mitkä näistä te olisitte jättäneet tekemättä?

Samaan aikaan me olemme myös tehneet lisää säästöjä. Ne ovat teidän mielestänne varmasti kohdistuneet väärin, koska en ole koskaan vielä kuullut, että niitä olisi oikein kohdennettu. Veronalennukset: kyllä, tämä hallitus on kaikesta huolimatta kyennyt myös alentamaan merkittävästi työn ja yrittämisen verotusta. [Puhemies koputtaa] Mutta veroja myös kiristettiin tässäkin riihessä, esimerkiksi alkoholia ja tupakkaa.

2.4. Suullinen kysymys kehysriihen päätöksistä (Hanna Sarkkinen vas)

Suullinen kysymys SKT 67/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Sarkkinen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.20 **Hanna Sarkkinen vas:** Arvoisa puhemies! Pääministeri Orpo totesi eilen kehysriihen tiedotustilaisuudessa, että ”me suomalaiset pärjäämme kyllä”. Niin, kyllähän me hyvätulaiset pärjäämme, mutta pärjäävätkö köyhät ja sairaat suomalaiset?

Nythän on niin, että hallituksen uudet päätökset sisältävät jälleen uusia veroetuja hyväosaisille ja uusia leikkauksia huono-osaisille. Terveyskeskusmaksujen ja vanhushoivan maksujen korotukset, leikkaukset sotejärjestötyöstä ja kuntouttavan työtoiminnan lakkauttaminen osuvat köyhyys- ja syrjäytymisriskissä oleviin suomalaisiin. Monen ihmisen viimeinen osallisuutta ja terveyttä kannatteleva lanka voi katketa näihin

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

leikkauksiin, jotka tulevat edellisten leikkausten päälle. Ja niin moni suomalainen ei enää pärjää.

Arvoisa ministeri Rydman, te perustelite tänään soteasiakasmaksujen korotuksia sillä, että ne eivät monta kertaa elämässä kohdalle osu. Kun meillä on kuitenkin jo 500 000 asiakasmaksua ulosotossa, niin ymmärrätekö te, millaisen taakan nämä maksukorotukset [Puhemies koputtaa] muodostavat pienituloisille ja sairaille suomalaisille?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Rydman, olkaa hyvä.

16.22 Sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin asiakasmaksukorotukset ovat aina ikäviä päätöksiä. [Vasemmalta: Kenelle?] Kuitenkin sitten olemme sellaisessa tilanteessa, että kun valtiontalous on niin heikossa hapessa kuin on, niin joudumme kysymään, kumpi on parempi vaihtoehto: se, että korotamme hieman asiakasmaksuja, vai se, että karsimme palveluvalikoimaa. Meidän ratkaisumme on se, että mieluummin korotamme hieman asiakasmaksuja kuin leikkaisimme palveluista. [Aki Lindén: Te teette sekä—että!]

Mitä tulee sitten siihen, keihin nämä palvelumaksukorotukset kohdistuvat, niin kyllä, silloin jos on kyse leikkausoperaatioista ja vastaavista, mihin tulee maksukorotuksia, harvemmin leikkaukset aivan viikoittaisia toimenpiteitä ovat. [Vasemmistoliiton ryhmästä: Terveyskeskusmaksu!] Mutta sitten terveyskeskusmaksuissakin on se, että ei niitä voi kuitenkaan samalta terveysasemalta periä enempää kuin korkeintaan kolme kertaa vuodessa. Maksukatot pysyvät edelleenkin täsmälleen samoina. Ja mitä tulee vaikkapa ympärivuorokautisen palveluasumisen tai pitkäaikaisen hoivan palvelumaksuihin, näissä on nimenomaisesti niin, että niissä 62 prosentilla pienituloisimmasta päästä maksut eivät muutu lainkaan. Ne kohdistuvat nimenomaisesti niihin paremmin maksukykyisiin asiakkaisiin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

16.23 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun Suomi ja maailma menivät kiinni maailmanlaajuisen pandemian johdosta, [Eduskunnasta: Uudenmaan rajakin meni kiinni!] kun yrityksiä piti tukea miljardeilla, kun ihmiset menettivät työnsä, kun maskeja piti hankkia ja terveydenhuoltoa tukea, [Sari Sarkomaan välihuuto] niin Suomi otti jättimäisen määrän velkaa, 17,4 miljardia. Elettiin täydellisiä poikkeusoloja. [Välihuutoja oikealta]

Nyt tämän hallituksen kehysriihen tulos on se, että te esitätte, että vuonna 2030, ilman poikkeusoloja, valtio ottaa 17,4 miljardia euroa velkaa, siis normaalioloissa. Valtiovarainministeri Purra, ette te tässä tilanteessa ole sen takia, etteivätkö teidän saksenne olisi riittävän terävät, ettekä siksi, ettettekö osaisi ylpeillä niillä leikkauksilla, jopa hymyillä ja laittaa kuvia niistä leikkauksista, joita olette tehneet. Te olette tässä tilanteessa sen vuoksi, että te olette Euroopassa pahiten epäonnistuneet työllisyydessä, kasvussa, ja sen vuoksi velkaantumisen on kasvussa. [Puhemies koputtaa] Joten, ministeri Purra, onko näissä hallituksen taloustavoitteissa mitään rajaa, [Puhemies koputtaa — Pia Sillanpään välihuuto] jonka jälkeen te vedätte johtopäätökset ja toteatte, [Puhemies: Kiitoksia, edustaja Lindtman!] että nyt ei ole edellytyksiä jatkaa?

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.24 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Todellakin ulkoiset šokit ovat viime vuosina olleet yleisiä. Edustaja Lindtman viittasi korona-aikaan, ja silloin jouduttiin tekemään merkittäviä toimia eri sektoreille ja siihen otettiin velkaa, ja sen velan korko on nyt noussut. Silloin viime kaudella se oli vielä matalalla. Juuri siitä syystä se meidän korkokäyrä nousee huimaa vauhtia ylöspäin. [Aki Lindén: Tämä hallitus on ottanut enemmän velkaa! — Pia Sillanpään välihuuto] Nyt ollaan siellä neljässä ja todella kehyskauden lopulla yli kuuden miljardin. Eli ylipäättänsä, pelkästään jos katsotte sitä korkojen osuutta ja lisäätte siihen puolustuksen ja soteen laitettavat lisät, te näette, että nämä selittävät sitä.

Kun otetaan huomioon se, että meidän talouskasvumme on kyllä ollut alempaa kuin ennakoitiin, meillä on ollut pitkittynyt taantuma, meillä on näitä erilaisia šokkeja — Ukrainassa käytävä sota ja nyt viimeisimpänä Lähi-idän kriisi, josta pahimmassa tapauksessa voi seurata globaali taantuma — niin nämä ovat niitä tekijöitä, joiden parissa tämä hallitus työskentelee ja käyttää niitä keinoja, joita meillä näihin puuttumiseen on. Samaan aikaan me olemme uudistaneet Suomea tekemällä sellaisia toimia, jotka mahdollistavat kasvun [Puhemies koputtaa] ja yritysten toimintaedellytykset sitten, kun tämä tilanne helpottaa. [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ryhmästä — Tuomas Kettusen välihuuto]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kurvinen, olkaa hyvä.

16.26 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallitus on nyt esittänyt taloussuunnitelman Suomen tuleville neljälle vuodelle, ja 64 miljardia on teidän pohjanne lisävelalle seuraaville vuosille. Se on se kokonaissaldo. Sen lisäksi teette erittäin julmia arvovalintoja: Ikäihmisten kotihoidon maksuja nostetaan. Ympäri vuorokautisen hoivan maksuja nostetaan ministeri Rydmanin esityksen mukaisesti. Saamieni tietojen mukaan keskimäärin 119 euroa vuodessa tullaan nostamaan kotihoidon maksuja. Ympäri vuorokautisessa hoidossa olevien ihmisten osalta 87,5 prosenttia tuloista voidaan jatkossa ottaa.

Nämä ovat sellaisia ihmisiä, arvoisa hallitus, jotka eivät voi parantaa millään tavalla omaa asemaansa. He ovat ikääntyneitä, tehneet vuosikymmeniä töitä, ja teidän ratkaisunne on se, että heiltä otetaan, jotka eivät voi millään tavalla parantaa omaa asemaansa. Keskustan mielestä tämä on täysin väärä arvovalinta.

Kysyn nyt valtiovarainministeri Purralta, kun ette vastannut keskustan puheenjohtaja Kaikkosen kysymykseen: Onko, valtiovarainministeri Purra, yhtään talous- tai työllisyystavoitetta, jossa hallitus onnistuu neljän vuoden aikana? Onnistuttekko yhdessäkään taloustavoitteessa, minkä asetitte kolme vuotta sitten?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.27 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kuvasitte lisävelan määrää. Olen tällä kyselytunnilla moneen otteeseen kertonut, mistä se syntyy, mistä se koostuu. Samaan aikaan teidän puolueenne on

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

sitoutunut velkajarruun, ja siinä tilanteessa, mikäli olette hallituksessa päätöksiä tekemässä, se sama budjettikirja on teidän edessänne.

Kun katsotaan sitä, mitkä ovat suurimmat kokonaisuudet, ne ovat sosiaaliturva, eläkkeet, sote. Tämä kokonaisuus on valtaosa koko budjetista. Mikäli näihin ei kohdistu minkäänlaisia toimia eikä myöskään puolustukseen, budjetin loppuosasta te ette saa kokoon edes lähellekään vaadittavaa säästösummaa.

Tämä on budjettitaloudellinen tosiasia. Sen takia koen aika vääristäväksi sen, että oppositiolla on aina tapana ottaa yksi säästöpäätös, kritisoida sitä antamatta omaa vaihtoehtoa. Tämä hallitus on kohdistanut säästöjä valitettavasti käytännössä kaikkialle [Timo Harakka: Suuryrityksiin?] pois lukien puolustuksen. Samaan aikaan me olemme tehneet kasvua ja työllisyyttä tukevia toimia — kyllä, myös veronalennuksia, koska tämä hallitus ei usko, että veronkiristyksillä sitä kasvua ainakaan tullaan saamaan.

Tämä on se kokonaisuus, [Puhemies koputtaa] josta me huolehdimme.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Annan vielä vastauspuheenvuoron sosiaali- ja terveysministeri Rydmanille. — Olkaa hyvä.

16.28 Sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Haluan täsmentää edustaja Kurvisen harhaanjohtavaa tietoa. Ympärivuorokautisen palveluasumisen tai pitkäaikaisen laitoshoidon piirissä olevien asiakasmaksuja korotetaan nykyisestä enintään 85 prosentista tuloista enintään 87,5:een, eli se korotus on enintään 2,5 prosenttia. [Antti Kurvinen: Onko se oikein? Onko oikein ottaa heiltä lisää?] — Kuunnelkaa, edustaja Kurvinen. [Krista Kiurun välihuuto] — Kuunnelkaa, myöskin edustaja Kiuru. — Tämä ei koske pienituloisimpia. 62 prosentilla pienituloisimmista tämä ei johda minkäänlaiseen asiakasmaksun korotukseen. Tämä korotus kohdistuu kaikkein hyvätuloisimpiin, kaikkein maksukykyisimpiin. Sitä voi toki kritisoida, koska nämä samat ihmiset maksavat tälläkin hetkellä enemmän tai vähemmän hyvin suuren osan siitä, millä hyvinvointivaltio rahoitetaan. Mutta tämä uudistus säästää pienituloisimmat kaikilta maksukorotuksilta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

16.30 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Teidän hallituksenne päätti leikata sosiaali- ja terveystyötä tekeviltä järjestöiltä jälleen lisää, ja kun te leikkaatte näiltä järjestöiltä jälleen lisää, niin te leikkaatte niiltä sadoiltatuhansilta suomalaisilta, jotka näiltä järjestöiltä apua ja tukea saavat. Te leikkaatte siis syöpäpotilailta, päihdeongelmaisilta, eläkeläisiltä, hiv-positiivisilta, oppimisvaikeuksista kärsiviltä, muistisairailta, asunnottomilta, vammaisilta ihmisiltä, lapsilta, mielenterveysongelmisilta, henkirikosten uhrien läheisiltä, omaishoitajilta, ukrainalaisilta, syömishäiriöisiltä, lapsettomilta, romaneilta, lähisuhdeväkivaltaa kokeneilta ihmisiltä, ja niin edelleen ja niin edelleen.

Kysyn teiltä, hallituksen edustajat: Mitä te sanotte niille ihmisille, jotka teidän leikkaustenne jälkeen nyt jäävät ilman tätä järjestöjen tukea ja turvaa? Sanotteko, että tuli sentään turvepaketti ja kompostitarkastajista päästiin eroon? [Välihuutoja]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Rydman, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

16.31 Sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! [Hälinää — Puhemies koputtaa] Ei, me emme sano niin, vaan me sanomme, että edustaja Tynkkynen ei puhu totta, [Välihuutoja] koska emme suinkaan leikkaa niiltä ihmisiltä tai siltä hyvältä työltä, mitä järjestöt parhaimmillaan tekevät. [Hälinää — Puhemies koputtaa] Sen sijaan me leikkaamme siltä rälssiltä, joka tämän hyvän työn ympärille on muodostunut, niiltä edunvalvojalobbareilta, jotka korkeita palkkoja nostaen esiintyvät hyväntekijöinä ja jotka kyllä varmistavat omat sijoitusbisneksensä. Monet näistä järjestöistä ovat luoneet mittavia sijoitusvarallisuuksia [Välihuutoja vasemmalta — Puhemies koputtaa] niiden tavallisten suomalaisten veronmaksajien verorahoilla, jotka olisi ihan aidosti voinut käyttää myöskin siihen hyvään työhön. [Veronika Honkasalo: Siellä on suomenruotsalaisia järjestöjä!]

Se, että me saamme vihdoinkin järjelliset kriteerit siihen, mille järjestöille ja millä perustein jaetaan tukea, varmistaa sen, että raha menee niille, jotka todella sitä apua tarvitsevat sen sijaan, että ne elättävät entisten ja nykyisten ja tulevien poliitikkojen hyväpalkkaisia suojatyöpaikkoja. [Hälinää — Välihuutoja]

Puhemies Jussi Halla-aho: Hyvät kansanedustajat, kyselytunnilla edustajilla on tilaisuus esittää ministereille kysymyksiä. Olisi kohtuullista myös hiljentyä kuuntelemaan ministereiden vastauksia. — Edustaja Minja Koskela, olkaa hyvä.

16.32 Minja Koskela vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oikeistohallituksen kehysriihestä ei tälläkään kertaa tullut mitään myönteistä suomalaisille pienituloisille ihmisille. — Ministeri Rydmania naurattaa. Käykää kysymässä, naurattaako niitä pienituloisia suomalaisia, joilta tässä on jälleen kerran leikattu. Päinvastoin.

Te tähyilette menneisyyteen, ja leikkausten tie jatkuu. Uutena päätöksenä te leikkaatte kuntien valtionosuuksia 60 miljoonaa euroa. Se on yli tuhannen opettajan palkka, suoraan pois koulutuksesta. Se on suora koulutusleikkaus varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen. Samaan aikaan hallitus ilmoittaa tekevänsä energiaturpeen käytölle kunnianpalautuksen [Perussuomalaisten ryhmästä: Oikein! — Asiaa!] ja käyttää tähän miljoonia euroja. Talous on tiukilla, mutta perussuomalaisten identiteettipolitiikkaan riittää kyllä rahaa. Kysyisinkin opetusministeriltä: Mitä te ajattelette siitä, että koulutuksen kunnianpalautuksen sijaan hallitus toimitti turpeenpolton kunnianpalautuksen? [Puhemies koputtaa] Eikö nyt olisi ollut oikea aika keskittyä turpeen ja uusien koulutusleikkauksien sijaan Suomen talouden uudistamiseen eli erityisesti osaamistason nostoon?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Opetusministeri Adlercreutz, olkaa hyvä.

16.34 Opetusministeri Anders Adlercreutz (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallitus tekee mittavia panostuksia koulutukseen. [Vasemmalta: Ai leikkaamalla?] Peruskouluun panostamme 200 miljoonaa lisää vuositasolla. Äskettäin eduskuntaan tuli esitys osaamistakuusta. Se on olennainen osa sitä pakettia, jolla pyrimme vahvistamaan perustaitoja. [Vasemmalta: Paljonko siihen tuli rahaa?] Tämän varaan rakennamme sitä tulevaisuuden kilpailukykyä ja sitä tulevaisuuden osaamista. Tässäkin riihessä toimme koulutusta vahvistavia esityksiä. Lähdemme vaikka kokonaiskoulupäiväkokeiluun, joka on harrastamisen Suomi -mallin laajennus. Se on hyvinvointia, koulussa viihtymistä ja yhdenvertaisuutta parantava kokeilu, ja toivottavasti saadaan siitä koko maan kattava

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

malli. Koulutusta kehitämme laajalla rintamalla. Lähdemme pohjasta vahvistamalla erityisesti peruskoulua, ja uskon, [Puhemies koputtaa] että mikä tahansa tuleva hallitus tässä rivissä istuu ensi vaalien jälkeen, se tulee olemaan kiitollinen näistä panostuksista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitala, olkaa hyvä.

16.35 **Juha Viitala sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuulimme kyllä äsken ministeriaatiosta erikoista tekstiä edellisessä puheenvuorossa siitä, että jos järjestöltä leikataan, etteikö se olisi leikkaus ihmiseltä, joka tarvitsee tukea ja apua. Kyllä se on selvä leikkaus siitä. Mutta nykyisen hallituksen perintö tulevalle tulee olemaan rumaa katseltavaa. Saitte edelliseltä hallitukselta hyvän perinnön työllisyydessä, [Naurua perussuomalaisen ryhmästä] ja sen te olette kyllä romuttaneet. Mutta se ei ole karmein asia tässä hommassa, vaan karmein asia on se, että budjettiriihessä kirkastui se asia, että velkaantuminen vain teidän johdollanne jatkuu, ja tämän tulee maksamaan aivan tavallinen suomalainen. [Puhujan mikrofonin sulkeutuu — Ben Zyskowicz: Ja nyt ne demareiden säästökohteet, olkaa hyvä!] — Noin, nyt saimme mikrofonin takaisin päälle.

Arvoisa hallitus! Arvoisa pääministerin sijainen Purra, olette nyt olleet kolme vuotta hallituksessa ja haukkunut edellistä hallitusta, ja nyt te siirrätte vastuun tulevalle hallitukselle. Mihin te olette hukannut tämän oman aikanne?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.36 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tällä kaudella oleellisin teema, josta tässä salissa on puhuttu, ehkä laajemminkin julkisessa keskustelussa, on juuri ne sopeuttamistoimet, joita tämä hallitus on tehnyt. Minusta on hieman nurinkurista, että aina päivästä riippuen välillä teidän mielestänne me emme kuro velkaa riittävästi, me emme tee riittävästi toimia sen eteen, ja samaan aikaan te olette sitä mieltä, että kaikki meidän tekemämme toimet ovat väärin. Ja sitten se kolmas teidän vaihtoehtonne on nostaa aina joku yksi yksittäinen toimi, kuten tässä tapauksessa yhteisöveron alennus, josta te ette pidä, ja käytännössä ikään kuin esittää, että te rahoittaisitte sillä kaiken sen hyvän, mitä te kansalaisille päivästä toiseen lupaillette. Tämä on epäuskottavaa, tämä on harhaanjohtavaa.

Tämä hallitus on tehnyt hallitusohjelmassa päätöksiä ja palannut säästöpyytään useita kertoja. Muistelen sitä edellistä kautta, kun esimerkiksi puoliväliriihi taisi kestää, oliko se yli viikon, koska se hallitus ei saanut aikaiseksi edes niitä pieniä yksittäisiä säästöjä, joista oli etukäteen sovittu. Kaikki peruttiin. [Puhemies koputtaa] Rahaa annettiin joka puolueelle lisää, ja, edustaja Lohi, muistaakseni kehyksistäkin luovuttiin. [Krista Kiuru: Eikö nyt anneta viittä miljardia, vai kenelle se menee?]

2.5. Suullinen kysymys kehysriihen päätöksistä (Timo Heinonen kok)

Suullinen kysymys SKT 68/2026 vp

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.37 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa puhemies! Puheenjohtaja Tuppurainen, onnittelen teitä Suomen ennätyksestä: Samana aamuna Huomenta Suomessa vaaditte tälle vuodelle 1,4 miljardin lisäleikkauksia. Hetken päästä osallistuitte mielenosoitukseen, missä huusitte loppua leikkauksille. Takki kääntyi tunnissa. Tämä on Suomen ennätys. [Oikealta: Onneksi olkoon!]

Sanoitte myös, ettei SDP hyväksy soteleikkauksia. Totuus on tarua ihmeellisempää: tässä teidän vaihtoehtobudjetissa SDP leikkaisi sotejärjestöiltä lähes sata miljoonaa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ohhoh!] Herää kysymys, onko SDP:n vaihtoehto näin epäuskottava, että te ette edes itse sitä tunne. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Opposition kyselytunti!]

Puheenjohtaja Lindtman esitti, että Suomen pitäisi ottaa käyttöön Espanjan talousopit: lisää EU-velkaa, lisää EU-lainaa, ja Espanjahan teki muuten aika rajut työmarkkinauudistuksetkin. Hyvä, että, demarit, tuette edes Espanjassa näitä tehtyjä uudistuksia. [Puhemies koputtaa] Mitä mieltä, arvoisa valtiovarainministeri, te olette tästä Lindtmanin esityksestä ottaa Suomessa käyttöön Espanjan talousopit? [Naurua — Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Voidaan siirtyä suoraan SDP:n vastaukseen!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.39 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Todella Espanja oli hyvin korkeasti velkaantunut, ja on sitä edelleenkin, mutta siellä vedettiin kyllä läpi melkoista matokuuria tuossa yhteen väliin ja varmasti tehtiin hyvin vaikeita leikkauksia, jotka kohdistuivat siellä ihmisiin. Tätä viimeaikaista hyvää kehitystä siellä, vaikka työttömyys on edelleen siellä aika korkealla ja velka myös, selittää hyvin paljon esimerkiksi koronaelpymispaketti, jossa siis 80 miljardia pelkkiä lahjoituksia Espanjaan tarjotaan, ja saman verran sitten lainamahdollisuuksia. Tämä pakettihan on sellainen, josta taas suomalainen veronmaksaja valitettavasti tulee maksamaan, eli meidän osuutemme sieltä on hyvin pieni. Me tulemme sitä tulevina vuosina maksamaan, ja sekin sitä velkaa siellä lisää, koska velkaahan siihenkin joudutaan ottamaan, että pystytään nämä avustukset Espanjaan rahoittamaan.

Mitä tulee sitten Espanjan muihin tekijöihin, niin siellä on esimerkiksi hyvin hyvin laaja maahanmuuttajaväestö, jotka eivät välttämättä kovin kauniissa oloissa siellä työskentele. Työehdot saattavat olla heikot ja palkka hyvin alhainen, [Puhemies koputtaa] ja esimerkiksi tämä selittää näitä talouden lukuja.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mattila, olkaa hyvä.

16.40 **Hanna-Leena Mattila kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tapasin eilen useita lapsijärjestöjä, ja ne ovat todella huolissaan paitsi tästä kuluneen kolmen vuoden aikana kasvaneesta lapsiköyhyydestä myös sitten näistä 50 miljoonan

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

euron sotejärjestöleikkauksista. Sotejärjestöjen mahdollisuus tarjota esimerkiksi auttavan puhelimen palveluita tai keskustelutukea tai tukea vaikka harrastustoimintaa on nyt aidosti vaarassa. Isommilla paikkakunnilla tämä toiminta ehkä tulee näitten leikkausten jälkeen jatkumaan, mutta pienemmillä paikkakunnilla toiminta vähenee tai loppuu.

Arvoisa ministeri Rydman, 25 miljoonan euron tuki hyvinvointialueille ja kunnille ei tule riittämään. Olemme tällä kyselytunnilla nähneet näitä teidän virnisteleviä ilmeitä, kun puhumme sotejärjestöistä, ja kysynkin: arvostatteko te Mannerheimin Lastensuojeluliiton kaltaisia järjestöjä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Rydman, olkaa hyvä.

16.41 Sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Arvostan kovasti Mannerheimin Lastensuojeluliiton kaltaisia toimijoita. Vähemmän arvostan opposition vääristeleviä puheita, jotka kieltämättä nostavat usein hymyn huulelle täällä ministeriaitiossa.

Ensinnäkin mitä tämä hallitus on tehnyt lapsiperheille? Me olemme korottaneet lapsilisää. Me olemme palauttaneet työtulovähennyksen lapsikorotuksen ja vielä kasvattaneet sitä.

Mitä tulee näihin järjestöihin, niin se, että järjestöllä on komealta kalskahtava nimi tai hyvä tarkoitus, ei vielä aina kerro sitä, että se todella tekisi sitä työtä, mitä sen pitäisi tehdä. Meillä on tässä maassa esimerkiksi sellainen järjestö, jonka tehtävänä sinänsä on edistää vammaisten työllistymistä, mutta se ei ole palkannut yhtäkään vammaista. Se ei ole oman todistuksensa mukaan millään tavalla dokumentoinut, että se työ, mitä he tekevät, olisi kertaakaan johtanut yhdenkään vammaisen työllistymiseen.

Nyt olennaista on se, että meillä on ollut erittäin löysäkatinen politiikka siinä, miten rahaa on jaettu järjestöille vain järjestöjen toimintasuunnitelmien ja toimintakertomusten perusteella. Nyt on tarkoituksena, että me vihdoon priorisoimme sen oikean työn, [Puhemies koputtaa] jota esimerkiksi meidän lastensuojelujärjestömme tekevät, ohitse sen hallinnollisen näennäishyvän työn, mitä myös monet järjestöt tekevät. [Perussuomalaisen ryhmästä: Se on oikein! — Hyvät järjestöt riittää!]

2.6. Suullinen kysymys kehysriihen päätöksistä (Jani Mäkelä ps)

Suullinen kysymys SKT 69/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.43 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen riihipäätöksissä painottuvat työ, yrittäminen ja turvallisuus. Korjaamme YEL-katastrofin, teemme kunnianpalautuksen turpeelle ja vauhditamme korjausrakentamista. Toteutamme ammattidieselin ja kevennämme ajoneuvoveroa entisestään painottuen sellaiseen autokantaan, jota pieni- ja

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

keskituloiset käyttävät. Säästöjä taas kohdistetaan lisää muun muassa kehitysapuun ja järjestöille. Norminpurkukin etenee aina kompostintarkastusten lopettamista myöten. Hallitus tekee suuria panostuksia erityisesti itärajan maakuntiin. Näistä kannattaa mainita Karjalan radan lisäykset ja useita tiehankkeita Pohjois-Karjalassa, [Suna Kymäläisen välihuuto] kuten valtatie 9 Liperissä ja valtatie 23 Heinävedellä. [Sanna Antikainen: Tämäkin jäi keskustalta tekemättä!] Hallitus ryhtyy myös valmistelemaan itäisen Suomen erityistalousaluetta. Nämä päätökset vahvistavat vientiteollisuuden, erityisesti metsäteollisuuden, mahdollisuuksia tarjota työpaikkoja ja investoida. [Krista Kiuru: Ei siihen mennyt kuin kolme vuotta!] Kysyn työministeri Marttiselta: miten näkemyksenne mukaan tämä hallituksen itärajan maakuntiin kohdistama kokonaisuus vaikuttaa teollisuuden mahdollisuuteen tarjota työpaikkoja ja investoida alueille?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Työministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.44 **Työministeri Matias Marttinen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia tärkeästä kysymyksestä. Jos lähden, hyvät edustajat, liikkeelle vielä näistä riihen tuloksista nimenomaan kasvu- ja työllisyystoimien osalta, kuten valtiovarainministeri on todennut, samalla erittäin vaikeassa taloustilanteessa olemme joutuneet hakemaan rahoitusta kaikkiin näihin toimiin, mitä taas vastaavasti hallitus on vienyt eteenpäin. Sen takia olemme hakeneet nimenomaisesti kaikista vaikuttavimpia ja nopeasti käyttöön otettavia toimenpiteitä, jotka liittyvät vaikka rakentamiseen, korjausrakentamiseen, siihen, että me saamme aidosti nyttien rakennustyömaita käyntiin ja suomalaisille ammattimiehille ja -naisille lisää työtä. [Krista Kiuru: Kolme vuotta meni siihenkin!] Kotitalousvähennystä tullaan korottamaan taas määräaikaisesti, ja kuten edustaja Mäkelä totesi, teemme myös itärajan maakuntiin omia toimenpiteitä. Oma arvioni on se, että näillä toimenpiteillä saadaan laajasti hyvin paljon myös aktiviteettia talouteen tänä vuonna, ja uskon, että itärajan maakunnat tulevat hyötymään merkittävästi näistä tehdyistä panostuksista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

16.45 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On surullista jälleen nähdä hallituksen arvovalintoja: velka kasvaa, mutta köyhimmät maksavat. Leikataan heikoimpia tukevilta järjestöiltä, joita ministeri tuntuu oikein inhoavan. Lakkautetaan kuntouttava työtoiminta, leikataan kehitysyhteistyöstä ja lakkautetaan sosiaalinen kuntoutus. Mihin näitä ihmisiä aiotaan sitten siirtää, minkälaisen tuen piiriin?

Myös opiskelijoille pyllistetään jälleen. Hallitusohjelmassa luvattiin tehdä opintotuen kokonaisuudistus, jossa opiskelijoiden toimeentulo piti turvata. Viimeinen hallituksen riihi on käsillä, eikä rahoitusta tähän kokonaisuudistukseen näy. Perheellisille opiskelijoille luvataan lisätukea. Tuleeko se muiden opiskelijoiden pussista — tässä tilanteessa, jossa opiskelijoiden asumistuesta on jo säästetty, opiskelijoiden toimeentulo on heikentynyt, opiskelijoiden lainamäärät vain kasvavat? Mihin oikein kuivui tämä opintotuen kokonaisuudistus?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Poutala, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

16.46 Liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri Mika Poutala (vastauspuheenvuoro):

Arvoisa puhemies! Opintotuen kokonaisuudistusta ollaan valmisteltu jo pitkään, ja nyttien riihestä saatiin se lähestulkoon semmoisena läpi, mihin pyrittiinkin. Ensimmäinen ja tärkein tehtävä, mikä sillä oli, oli kannustaa opiskelijoita suorittamaan siinä tavoiteajassa, ja nyttien tavoiteajassa suorittamalla saat sitten entistä paremman palautuksen siitä opintolainasta, [Inka Hopsun välihuuto] mitä lähestulkoon jokainen opiskelija joutuu nostamaan.

Mistä täällä sen lisäksi on paljon puhuttu, on puhuttu nimenomaan vähäosaisista, ja sanoisin, että perheelliset opiskelijat ovat nimenomaan niitä kaikkein vähäosaisimpia. Nyt me pystytään heitä tukemaan edes pienellä osalla siitä, eli tähän nykyiseen perheellisten lisäksi tulee lapsikohtainen korotus. Lapsikohtainen korotus auttaa siinä, että ne, keillä on useampia lapsia siinä perheessä, tulevat hyötymään siitä kaikkein parhaiten.

Eli sanoisin, että kannustusta tulee siihen, että tavoiteajassa opiskellaan. Silloin myöskin lainahyvitys on parempi. Ja nimenomaan vähävaraisia perheellisiä opiskelijoita tuetaan tämän lapsikohtaisen tuen kautta.

2.7. Suullinen kysymys kehysriihen päätöksistä (Otto Andersson r)

Suullinen kysymys SKT 70/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Ledamot Andersson, varsågod.

Keskustelu

16.47 **Otto Andersson r:** Arvoisa puhemies, årade talman! Tåsså salissa on kevåån aikana puhuttu paljon kasvusta. Oppositiosta on kysytty esimerkiksi kotitalousvåhennyksen korotuksen ja korjausrakentamisen ediståmisen peråån. [Vasemmalta: Kyllå!] Nyt hallitus on riihesså påttånyt, ettå kotitalousvåhennystå korotetaan ja korjausrakentamista edistetåån 110 miljoonan euron paketilla. [Miapetra Kumpula-Natri: Miksi vasta nyt?] Siksi on yllåttåvåå kuulla, ettå oppositiosta hallituksen kasvutoimet on kuitattu npertelynå.

Suomessa on noin 230 000 yksinyrittåjåå. En usko, ettå pienituloinen yrittåjå pitåå yrittåjien elåkejrjestelmån uudistamista npertelynå. En myskåån usko, ettå suomalainen pienyrittåjå pitåå kotitalousvåhennyksen korotusta npertelynå. [Vasemmalta: Entås alvin korotusta?] Se on erityisen tårkeåå korjaus-, remontti- ja rakennusalailla, siivousalailla, hoito- ja hoiva-alailla.

Arvoisa valtiovarainministeri: eik YEL-uudistus, yrittåjåvåhennyksen ja kotitalousvåhennyksen korotus, ole juuri pienituloinen pienyrittåjån aseman parantamista [Puhemies koputtaa] esimerkiksi naisvaltaisilla aloilla? [Vålihuutoja]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvå.

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

16.49 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Erinomainen kysymys. [Hälinää — Puhemies koputtaa] Juuri näitä tällä kyselytunnilla olen pohtinut, koska mielestäni nämä ovat toimia, jotka ovat ainakin aiemmin kelvanneet myös oppositiolle, ja on hienoa, että hallitus pystyy tässä tilanteessa nämä tekemään. [Ben Zyskowicz: Silloin ei ollut näpertelyä!] Nämä ovat erittäin merkittäviä sekä kotitalouksia että yrityksiä tukemaan, esimerkiksi tämä kotitalousvähennyksen parantaminen sekä vähimmäismäärän ja prosenttiosuuden parantaminen. Erittäin hyviä toimia. Sen lisäksi valtiovarainministerinä on pakko sanoa, että nämä ovat suhteellisen nopeita, fiskaalisesti maltillisia toimia, ja sille osuudelle, mikä siitä jää maksettavaksi, me olemme pyrkineet löytämään myös rahoituksen.

Mitä tulee korjausrakentamisen pakettiin, niin todellakin tällä 110 miljoonalla tavoitellaan jopa miljardin uusia toimia, ja tämä on erinomaista juuri tässä tilanteessa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä, olkaa hyvä.

16.50 **Mai Kivelä vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Purra, kun arvioidaan teidän valintojanne, niin te valitsitte, että köyhiltä otetaan ja rikkaille annetaan. Suomalaisilla pienituloisilla oli siis teidän mielestänne liikaa rahaa ja teillä ja teidän rikkailla kavereillanne liian vähän. [Ben Zyskowicz: Mitäs köyhiltä nyt otettiin?] Te valitsitte politiikan, jossa köyhimmät laitettiin maksamaan, ja nyt te olette vielä antamassa tätä yhteisöveroalea, sitä lähes miljardilla eurolla alentamassa. Tällaiseen avokätiseen suuryritysten lahjomiseen teillä kuitenkin on varaa. [Ben Zyskowicz: Ja mitäs köyhiltä nyt otettiin?]

No, nyt lähes miljoona suomalaista elää syrjäytymis- ja köyhyysriskissä, työttömyystilanne on Euroopan pahin, perheissä joudutaan nipistämään ruuasta, ja jopa asunnottomuuden te onnistuitte kääntämään kasvuun. Me varoitimme teitä, te ette kuunnelleet. Ministeri, haluaisin tietää, arvioitteko te edes kehysriihessä sitä, miksi tässä tilanteessa yritysten voittojen tukeminen on teille tärkeämpää kuin ihmisten tukeminen. [Ben Zyskowicz: Just sitä me arvioitiin, kyllä!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.51 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomen kokonaisveroaste tänä vuonna on 42,8. Meidän julkisten menojen osuus meidän bruttokansantuotteesta on ennätyskorkealla. Se on ollut sitä pitkään. Me käytännössä johdamme omassa kategoriassamme tätä tilannetta. Ehkä aivan tämä arvionne siis ei ole osuva. [Vasemmalta: Entä teidän arvionne?]

Vastaavasti Suomessa, mitä korkeammalle tulotasossa mennään, maksetaan kovasti veroja. Suurituloiset, vaikka te heitä haluattekin demonisoida, kustantavat tämän hyvinvointijärjestelmän ylläpidosta leijonanosan. Vastaavasti pienituloisimpien joukossa veroaste on Suomessa hyvinkin matala, jopa matalampi kuin esimerkiksi meidän naapurimaissa, joilla menee taloudessa kuitenkin paremmin.

Tämä hallitus ei näe, että veronkiristykset ovat tie siihen, että meidän tulevaisuutemme olisi parempi. [Mai Kivelä: En kysynyt sitä!] Päinvastoin me näemme, että veronkevennykset ovat tie siihen. [Vasemmalta: Miksi te ette vastaa kysymykseen?] Se, että me olemme pystyneet alentamaan työn verotusta ja yritysten verotusta, on meidän

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

mielestämme oikeaa veropolitiikkaa, ja sen kasvun hedelmät tulevat näkymään.
[Vasemmalta: Miten se vastaus kysymykseen?]

2.8. Suullinen kysymys kehysriihen päätöksistä (Päivi Räsänen kd)

Suullinen kysymys SKT 71/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Päivi Räsänen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.52 **Päivi Räsänen kd:** Arvoisa herra puhemies! Lapsiperheiden toimeentulon kannalta riihessä tehtiin myönteisiä päätöksiä. Työllisyystoimien lisäksi kotitalousvähennystä parannetaan, asuntolainan saa helpommin, ja erityisesti iloitsemme siitä, että opintotukeen nyt tehdään lapsikohtaisia huoltajakorotuksia, mikä kannustaa perheellistymään jo opiskeluaikana. Lapsilisiin tai kotihoidon tukeen ei ole muuten — opposition on hyvä huomata — tehty mitään leikkauksia koko tämän vaalikauden aikana, päinvastoin lapsilisiä on hieman korotettu, toisin kuin oppositiosta sosiaalidemokraatit ovat ehdottaneet kaksivuotiaiden lasten kotihoidon tuen poistamista kokonaan, samoin kuin sisaruskorotusten poistamista.

Talouden ongelmien juurisyy on meillä heikko syntyvyys, ja nyt todellakin tarvitaan nuorille luottamusta herättäviä tekoja, joita tämä hallitus muun muassa tässä riihessä tekee. Kysynkin valtiovarainministeriltä: mikä on viestinne nuorille ihmisille nyt näistä kehysriihen päätöksistä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.54 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Yritän täältä ministeriaitiosta, ja koko hallitus, viestittää, että vaikka meillä on tässä maailmassa ja maassa näitä suuria ongelmia — ei julkisen talouden tilannekaan ole niistä vähäisin, maailmassa on sotia ja niitä käydään aika lähelläkin, on erilaisia haasteita, jotka Suomeenkin vaikuttavat — niin olen halunnut korostaa sitä, että tämä hallitus huolehtii Suomesta ja suomalaisista. Me teemme niitä asioita, jotka ovat meidän käsissämme. Me emme voi vaikuttaa maailman tilanteisiin juurikaan, mutta niitä asioita, jotka ovat meidän käsissämme, me korjaamme.

Tämä julkisen talouden tilan vahvistaminen on tulevaisuuteen kohdistuva erittäin tärkeä ja oleellinen toimi, koska ainoastaan sillä me voimme rahoittaa meidän hyvinvointijärjestelmän, pitää meidän ihmisistä ja kansalaisista huolta, hoitaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut, sairaanhoidon ja niin edelleen. Julkisen talouden parantamisen pitäisi olla meidän kaikkien yhteinen tavoite siinäkin tilanteessa, että näitä haasteita riittää.
[Puhemies koputtaa]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

16.55 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä tämä kehysriihi oli jäätävä epäonnistuminen. Tosiasia on, että te heititte kaikki tavoitteenne niin velkaantumisesta kuin työllisyydestä romukoppaan, ja mikä pahinta, tämän kaiken maksajiksi te pistitte sairaat ja vanhukset. Parhaillaan, arvoisa hallitus, meillä on eduskunnassa laki, jossa leikataan vanhustenhoivasta 50 miljoonaa, kotihoidosta ja ympärivuorokautisesta hoivasta, ja sen päälle esitetään nyt näitä asiakasmaksujen korotuksia, ja samaan aikaan tietenkin hallitukselta kyllä löytyi rahaa niihin yhteisöveron kevennyksiin. Eli tämä hallitus keskittyy jälleen vain pitämään rikkaiden ja varakkaiden veroedut ennallaan, ja samaan aikaan hallitus päätti pistää sen tavallisen suomalaisen jälleen kerran maksamaan. [Perussuomalaisten ryhmästä: Höpö höpö!]

Arvoisa puhemies! Ministeri Purra, kun te nyt olette ihan oikeasti täysin epäonnistuneet kaikissa taloustavoitteissanne ja te maksatatte ne sairailta ja vanhuksilla, [Perussuomalaisten ryhmästä: Ei voi olla totta!] näettekö te, että tämä on oikein, ja ettekö todellakaan näe, että nyt olisi hyvä aika tehdä johtopäätöksiä ja erota? [Naurua oikealta] — Voitte te nauraa, mutta tämä on vakava kysymys.

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.56 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Puheenvuorostanne ei nyt käynyt selväksi, olisiko meidän teidän mielestänne pitänyt tehdä enemmän leikkauksia vai vähemmän leikkauksia. Yritin erittäin tarkkaavaisesti kuunnella alusta loppuun, mutta käytännössä virkkeen alussa vastustettiin toimia, jotka kohdistuvat säästöihin, ja virkkeen loppupuolella taas oltiin sitä mieltä, että olisi pitänyt tehdä enemmän. Tämä on yksinkertaisesti epäloogista.

Sanotte, että tämä kehysriihi oli täysi epäonnistuminen, mutta tässä on nyt moneen otteeseen puhuttu näistä kasvuun ja työllisyyteen panostavista toimista, puolustukseen tehtävistä lisäsatsauksista, työhön, yrittämiseen, liikenteeseen, investointeihin, rakentamiseen, kotitalousvähennykseen, yrittäjien eläkevakuutukseen ja niin edelleen — ovatko nämä siis suuria epäonnistumisia? Mielestäni eivät. Samaan aikaan, kyllä, me olemme pitäneet huolta siitä, että me viemme sopimamme säästöt maaliin, ja mikäli joku säästökokonaisuus ei ole toteutunut, me olemme etsineet sille korvaavan säästön. [Puhemies koputtaa] Tällaista tämä on, kun tehdään julkisen talouden raamien sisällä näitä toimia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkonen, olkaa hyvä.

16.57 **Petri Honkonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllähän tämä, valtiovarainministeri, näyttää siltä, että hallituksella on hohtimet kaivossa. Nimittäin toisin kuin te sanoitte, niin eihän sinne säästöpyötään, sinne leikkauspöytään enää palattu. Toisin kuin väitätte, nämä teidän kasvutoimenne jäivät hyvin ohuiksi. Se, mikä on se isoin kysymys, jonka ympärillä tässä pyöritään, niin kyllähän nämä niin kotitalousvähennyksen palauttaminen kuin muutkin olisi pitänyt tehdä jo kaksi vuotta sitten, kun oli nähtävissä, että Orpon ja Purran hallituksen talouspolitiikka ei toimi, velkaantuminen kiihtyy ja työttömyys pahenee, ja tämä kehitys on jatkunut edelleen ja tuntuu jatkuvan nyt eteenkin päin näillä teidän päätöksillänne.

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

Kun näitä veronalennuksia tehdään, ne pitäisi tehdä vaikuttavasti. Kysynkin, arvoisa valtiovarainministeri: miksi teitte vastoin taloustieteilijöiden esityksiä tämän yhteisöveron alennuksen ettekä esimerkiksi Risto Murron esittämää perintöveron alennusta? Ja Kaikkosen kysymykseen ei ole vielä kukaan vastausta tullut. Mitkä tavoitteenne ovat täyttyneet?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.59 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aloittitte sillä, että me kuulemma emme palanneet säästöpöytästä. Me kuitenkin päätimme uusista kokonaisuuksista yli puolen miljardin edestä. Vastaavasti meidän koko kauden kokonaisuutemme on jo yli 10 miljardia euroa. Se on aika paljon enemmän kuin se, mistä alun perin päätimme. Haluaisin tietää keskustan mielipiteen siitä, kuinka paljon enemmän säästöjä, erityisesti niitä leikkauksia, joita te kritisoitte, pitäisi tehdä, vai olisitteko te kiristämässä työn ja yrittämisen verotusta. Vastaavasti sanotte, että meidän kasvutoimet ovat liian pieniä ja puutteellisia. Jälleen en tiedä, olisiko siis pitänyt jättää nämä kasvutoimet tekemättä ja säästää enemmän, vai olisiko pitänyt tehdä toisinpäin vai lisätä velkaa tekemällä vielä enemmän kasvutoimia. Mielestäni nämä ovat hyvin perusteltuja tässä tilanteessa, muuttuneissa oloissa, ja tämä on hyvin perusteltu kehysriihen kokonaisuus. Yhteisöveron alennuksesta me olemme päättäneet vuosi sitten, se kohdistuu yrityskenttään. Se on toimi, jolla pyritään saamaan maahan enemmän investointeja. — Hallitus tekee päätöksiä ja seisoo niiden takana.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle merituulivoiman kiinteistö- ja tuloverotusta koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 29/2026 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Valtiovarainministeri Purra, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.00 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Käsittelyssämme on hallituksen esitys merituulivoiman kiinteistö- ja tuloverotusta koskevaksi lainsäädännöksi. Tämä esitys selkeyttää Suomen verotusvaltaa merialueilla ja luo vakaan pohjan tuleville merituulivoiman investoinneille. Kyse on

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

pohjimmiltaan suomalaisen veronmaksajan edun turvaamisesta. Varmistamme, että Suomen talousvyöhykkeellä harjoitettavasta miljardiluokan liiketoiminnasta jää selvä verohyöty Suomeen. Nykyinen oikeustila on ollut epäselvä. Vaikka kansainvälinen oikeus ja talousvyöhykelaki eivät verotusta estä, meiltä on puuttunut nimenomainen lainsäädäntö talousvyöhykkeellä sijaitsevien rakennelmien kiinteistöverotuksesta. Tällä esityksellä tuomme talousvyöhykkeen rakennukset ja siellä harjoitetun toiminnan selkeästi Suomen kiinteistö- ja tuloverotuksen piiriin.

Arvoisa puhemies! Hallituksen linja on tässä käytännönläheinen. Emme halua, että Suomen merialueita käytetään niin, että hyödyt valuvat muualle ja meille jäävät kustannukset tai maisemalliset haitat. Siksi esitämme talousvyöhykkeen kiinteistöveron jakamista niin, että 80 prosenttia menee valtiolle ja 20 prosenttia kunnille. Tämä kuntien osuus on tärkeä hankkeiden sosiaalisenkin hyväksyttävyyden kannalta. Verotuloja ohjataan niille kunnille, joihin hankkeiden vaikutukset käytännössä osuvat tai joiden kautta sähkö liitetään kantaverkkoon. On vain kohtuullista, että paikallisyhteisö saa osansa merellämme tapahtuvasta toiminnasta.

Myös Itä-Suomi hyötyy merituulivoimasta, uskokaa tai älkää, sillä hallitus on sopinut, että tästä tuotosta osa käytetään Itä-Suomen hyväksi. Hallitus selvittää toimenpiteitä talousalueen merituulivoiman kiinteistöverotuottojen osittaiseksi hyödyntämiseksi sellaisilla alueilla, joilla tuulivoimaa ei voida tällä hetkellä rakentaa maanpuolustuksellisista syistä, ja tässä jatkovalmistelussa selvitetään myös kuntien verotuottomenetykset Puolustusvoimien vaatimusten vuoksi. Kehysriihen päätöksillä Itä-Suomen aluekehitykseen varataan viisi miljoonaa euroa vuodesta 2030 lähtien, ja tämä on kehysriihen koko Itä-Suomi-paketin päälle vielä uusi päätös.

Samaan aikaan hallitus keventää merituulivoiman kiinteistöverotusta. Nykyisellään merituulivoiman verotus on ollut suhteettoman raskasta verrattuna maatuulivoimaan, koska rakentaminen on merellä kalliimpaa ja verotusarvo siten korkeampi. Uudistuksella tuomme nämä kaksi lähemmäksi toisiaan ja parannamme investointikannustimia.

Arvoisa puhemies! Suhtaudumme investointeihin myönteisesti, mutta emme tee sitä sinisilmäisesti. On muistettava, että tuulivoima on sääriippuvaista. Siksi onkin johdonmukaista, että suosimme merituulivoimaa suhteessa maatuulivoimaan. Merellä tuulee enemmän ja tasaisemmin, jolloin tuotantoprofiili on vakaampi. Investointien ennakoitavuus paranee, kun pelisäännöt ovat selvät ennen kuin merialueiden kilpailutukset alkavat. Haluamme siis luoda vakaan ympäristön, jossa yritykset tietävät verorasituksensa ja valtio saa sille kuuluvan siivun.

Lopuksi haluan muistuttaa, että hallitus huolehtii myös asukkaiden rauhasta. Olemme juuri antaneet esityksen uudesta alueidenkäyttölaista, joka asettaa tuulivoimaloiden ja asutuksen välille vähintään 1,25 kilometrin suojaetäisyyden maakuntakaavan ulkopuolella.

Merituulivoima on yksi tapa siirtää energiantuotantoa osittain kauemmaksi asutuksesta samalla kun varmistamme sähköomavaraisuutemme ja veropohjamme vahvistumisen. Tämä esitys on oikeudenmukainen, se on selkeä ja suomalaista työtä sekä kunta- ja valtiontaloutta puolustava.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Edustaja Koponen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

17.04 Ari Koponen ps: Arvoisa herra puhemies! Tuulivoimaa tosiaan kannattaa rakentaa sinne, missä tuulee. Merituulivoiman kasvattamiseen on syytäkin kannustaa samalla pitäen huolta siitä, että valtio saa verotuloja ja että sähkön hinta pysyy matalalla tasolla myös jatkossa. Tuulivoimaa ei missään nimessä tule rakentaa liian lähelle asutusta tai esimerkiksi pilaamaan kansallismaisemaa. Maatuulivoima on myös huonompi siitä, että talvipakkasilla, kun eniten energiaa tarvitaan, seisovat nämä vihreän energian airuet metsien keskellä paikoillaan, kun tuulta ei vain ole. Merituulivoiman osalta vastaavaa ongelmaa ei ole.

Puhemies! On järkevää, että esityksellä tasoitetaan maa- ja merituulivoimaloiden verotusta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Löfström, varsågod.

17.05 Mats Löfström r: Arvoisa herra puhemies! Olen hyvin hämmästynyt lakiehdotuksessa tehdystä rajauksesta sekä siitä, että ahvenanmaalaiset kunnat on suljettu pois mahdollisuudesta saada samoja tuloja, joita muille rannikkokunnille ehdotetaan. Lain on oltava sama kaikille. Tässä lakiehdotus ei ole sama kaikille.

On täysin oikein, että talousvyöhykettä lähinnä sijaitseva kunta saa osan kiinteistöverosta, mutta tämän on koskettava myös ahvenanmaalaisia kuntia. Jos tuulivoimapuisto rakennetaan aivan Ahvenanmaan ulkopuolelle talousvyöhykkeellä ja se näkyy ainoastaan Ahvenanmaalle eikä muualle Suomeen, kunnallinen vero-osuus ei lakiehdotuksen mukaan kuitenkaan menisi ahvenanmaalaiselle kunnalle vaan Manner-Suomen kunnalle, joka ei edes sijaitse maantieteellisesti lähellä. Tämä on käsittämätöntä.

Näen syvää epäoikeudenmukaisuutta siinä, että täsmälleen samanlaisissa maantieteellisissä olosuhteissa olevia kuntia kohdellaan täysin eri tavoin, eikä tätä edes perustella lakiehdotuksessa. Tätä on syytä tarkastella huolellisesti ja korjata valiokuntakäsittelyssä.

Ahvenanmaan itsehallintolaki ei säätele talousvyöhykettä, eikä Ahvenanmaan maakunnalla ole nykyisin — toisin kuin esimerkiksi Färsaarilla ja Grönlannilla — mahdollisuutta säätää omaa kiinteistöveroa talousvyöhykkeen voimalaitoksille Ahvenanmaan edustalla. Siksi ehdotusta ei voida perustella myöskään Ahvenanmaan itsehallintoon liittyvillä syillä. Näin ollen kyse on epätasa-arvoisesta kohtelusta, ja tämä on tutkittava tarkasti valiokuntakäsittelyssä.

Ärade talman! Jag är mycket förundrad över den avgränsning som görs i lagförslaget och att åländska kommuner är undantagna från att kunna få samma intäkter som alla andra kustkommuner föreslår att kunna få. Lagen måste vara lika för alla. Här är lagförslaget inte lika för alla.

Det är helt rätt att en kommun som ligger närmast den ekonomiska zonen får en del av fastighetsskatten, men det måste också gälla de åländska kommunerna. Om en vindpark byggs precis utanför Åland i den ekonomiska zonen och den enbart syns från Åland och inte från någon annanstans i Finland, så skulle den kommunala delen av skatten enligt lagförslaget ändå inte tillfalla den åländska kommunen utan en fastländsk kommun som inte ens ligger geografiskt nära. Det är obegripligt.

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

Jag ser en djup orättvisa i att kommuner med exakt likvärdiga geografiska förutsättningar behandlas helt olika, och anledningen till det motiveras inte ens i lagförslaget. Det här måste man noggrant granska och rätta till i utskottsbehandlingen.

Ålands självstyrelselag reglerar inte den ekonomiska zonen, och Ålands lagting har i dag — till skillnad från exempelvis Färöarna och Grönland — inga möjligheter att utforma en egen fastighetsskatt för kraftverk i den ekonomiska zonen närmast Åland. Därför kan förslaget inte heller motiveras med att ha något med Ålands självstyrelse att göra. Därför blir det här en ojämlig behandling, och det måste noggrant granskas i utskottsbehandlingen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Tack, kiitos. — Edustaja Strandman, olkaa hyvä.

17.09 **Jaana Strandman ps:** Arvoisa puhemies, kunnioitettu ministeri! Esityksessä selkeytetään Suomen talousvyöhykkeellä tapahtuvan merituulivoiman verotusta. Tavoitteena on varmistaa, että merellä sijaitsevat tuulivoimalat ja niihin liittyvä toiminta kuuluvat Suomen verotuksen piiriin nykyistä selkeämmin. Samalla merituulivoiman kiinteistöverotusta kevennetään lähemmäs maatuulivoiman tasoa. Näin luodaan tasapainoisempi ja ennakoitavampi verokohtelu eri tuotantomuotojen välille ja parannetaan investointien kannustavuutta.

Esityksessä myös määritellään verotulojen jako. Pääosa talousvyöhykkeen kiinteistöverosta ohjautuu valtiolle, mutta osa kohdennetaan rannikkokunnille, joihin hankkeiden käytännön vaikutukset kohdistuvat. Tämä lisää järjestelmän hyväksyttävyyttä paikallisesti. Nykytilanteessa verotukseen liittyy epäselvyyttä, mikä heikentää ennakoitavuutta ja hidastaa investointipäätöksiä. Selkeä sääntely parantaa yritysten toimintaympäristöä ja vahvistaa julkisen talouden veropohjaa.

Tuulivoima on miljardiluokan liiketoimintaa. On perusteltua, että Suomen talousvyöhykkeellä harjoitettava toiminta tuottaa myös selkeää verohyötyä Suomelle. Samalla on tärkeää, että järjestelmä on oikeudenmukainen ja ennustettava. Rannikkokunnille kohdennettu osuus tukee hankkeiden paikallista hyväksyttävyyttä ja huomioi niiden alueelliset vaikutukset. Tämä vahvistaa kokonaisuuden tasapainoa.

Merituulivoima tarjoaa mahdollisuuksia puhtaaseen energiantuotantoon, mutta siihen liittyy myös haasteita, kuten sääriippuvuus ja infrastruktuurin vaatavuus. Siksi on tärkeää, että sääntely tukee sekä investointeja että järjestelmän toimivuutta. Juuri annettu alueidenkäyttölaki tuo tähän esitykseen huomion myös siitä, että tuulivoimaa ei rakenneta liian lähelle asutusta, ja tuulivoimaa kannattaa rakentaa sinne, missä tuulee.

Arvoisa puhemies! Esitys vahvistaa Suomen veropohjaa, selkeyttää sääntelyä ja luo vakaamman pohjan merituulivoiman investoinneille, ja tästä hyötyy myös Itä-Suomi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

17.11 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Pohjois-Pohjanmaalta katsottuna merituulivoima ei ole vain osa energiaomavaraisuuttamme, se on hyvin konkreettinen mahdollisuus meidän rannikkomme kunnille, työllisyydelle sekä koko maan sähköntuotannolle. Meillä Perämerellä tuulee tasaisesti, tilaa on ja rannikkokunnissa osataan jo nyt elää energiahankkeiden kanssa, mutta yksi asia on tähän asti ollut epäselvä:

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

kuka maksaa verot, kenelle ne tulevat ja millä pelisäännöillä niitä hankkeita Suomeen ylipäätään kannattaa rakentaa? Juuri tätä haluamme nyt selkeyttää.

Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä laitetaan perusasiat kuntoon. Jos rakennetaan tuulivoimaa Suomen merille, niin siitä maksetaan verot Suomeen. Sekä kiinteistöverot että tuloverot ulotetaan selkeästi myös Suomen talousvyöhykkeelle. Tämä ei ole veronkorotus tavalliselle ihmiselle eikä kunnalle tuleva lasku, tämä on sitä, että suuret, kalliit investoinnit osallistuvat yhteisten menojen rahoittamiseen samalla tavalla kuin muuallakin Suomessa. Samalla merituulivoiman kiinteistöverotusta kevennetään niin, että se on samassa suhteessa maatuulivoiman kanssa. Nykyisellään merelle rakennettava voimala on ollut verotuksen takia selvästi kalliimpi, vaikka se tuottaa sähköä tasaisemmin. Se ei ole ollut järkevää eikä reilua. Kyse on siis ennen kaikkea epäreilun kilpailun kitkemisestä ja lakien selkeyttämisestä.

Arvoisa puhemies! Monelle pohjoispohjanmaalaiselle tärkeä kysymys on, mitä hyötyä tästä jää paikallisesti sinne, missä hankkeet oikeasti näkyvät. Tämän esityksen myötä vastaus on selvä: osa verotuloista ohjataan rannikkokunnille, niille kunnille, joiden edustoilla voimalat pyörivät, joiden satamia, teitä ja sähköverkkoa käytetään ja joihin vaikutukset kohdistuvat. Tämä on tärkeä oikeudenmukaisuuskysymys. Jos merelle rakennetaan, ei ole oikein, että kaikki hyöty katoaa jonnekin muualle. Tässä esityksessä rannikon kunnat saavat osansa. Pohjois-Pohjanmaan pienille ja keskisuurille kunnille tämä voi pitkällä aikavälillä tarkoittaa merkittäviä tuloja ilman, että kuntalaisten veroja tarvitsee korottaa.

Arvoisa puhemies! Haluan vielä sanoa, että tämä ei ole nopean voiton hanke. Merituulivoima rakentuu hitaasti vuosien työnä, mutta jos pelisääntöjä ei tehdä nyt selväksi, hankkeet eivät etene ollenkaan. Tällä esityksellä Suomi antaa signaalin, että tänne kannattaa investoida, että verotus on ennustettavaa, reilua ja pitkäjänteistä, että puhdas sähkö, huoltovarmuus ja alueellinen hyöty kulkevat käsi kädessä. Pohjois-Pohjanmaalle tämä tarkoittaa mahdollisuutta työhön, tuloihin ja siihen, että olemme mukana rakentamassa koko Suomen energiatulevaisuutta, emme sivustaseuraajina vaan tekijöinä. Siksi katson, että tämä hallituksen esitys on perusteltu ja tarpeellinen. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu poissa. — Edustaja Aalto-Setälä, olkaa hyvä.

17.16 Pauli Aalto-Setälä kok: Arvoisa puhemies! Aivan kuten tässä on tänään kuultu, merituulivoima on yksi niitä uusiutuvia energiamuotoja, mitä Suomi tarvitsee. Se on myöskin maapallon kannalta hyvä, mutta se on myös taloutta ja investointeja ja tuo myös sitten tuloja kunnille ja valtiolle.

Se ei ole kuitenkaan edennyt sen tähden, että ehdot ovat olleet erilaiset maatuulivoiman ja merituulivoiman välillä, ja sen tähden on fiksua synkronoida ne yhteen niin, että tämä on järkevää ja kannattavaa. Tällä hetkellä meillä ei ole merituulivoimapuistoja kuin Porin Tahkoluodossa. Tahkoluodon merituulivoimapuistossa on yhteensä 11 tuulivoimalaa. Mutta hankkeita on paljon suunnitteilla, ja uskon, että tämä kuuluu niihin tapoihin, millä voimme vauhdittaa merituulivoimahankkeita Suomeen, jotta niitä nousee sähköä tuottamaan, energiaa tuottamaan, puhtaasti ympäri ämpäri.

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

Totta kai pitää pitää huoli siitä, että ne tehdään järkevästi ja fiksusti luontoa kuormittamatta, mutta on selvää, että kaikesta, mitä rakennetaan, jää jälki. Jos vertaa merituulivoimaa tai vaikka jotakin metsäaluetta, niin nämä luontovaikutukset ovat suurin piirtein samanlaiset. Kuitenkin ilmastonmuutos on vielä isompi ongelma kuin se yksittäinen luontohaitta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vähämäki, olkaa hyvä.

17.17 Ville Vähämäki ps: Kunnioitettu puhemies! Tässä ovatkin enimmät jo tulleet hyvin esiteltyä muitten edustajien toimesta. Totean vain sen, että nämä tuulivoimainvestoinnit tulevat Suomen talousvyöhykkeelle — talousvyöhyke alkaa aluevesien ulkopuolelta — ja jotta näitä saadaan edistettyä, tämä laki on olennainen, nämä muutokset ja ennen kaikkea kuntien ja valtion välinen jako-osuus, mikä nyt on tässä siten, että kunnat saavat täsmälleen viidesosan tästä tulevasta tuotosta.

Kun katsotaan sitä hankeputkea, mikä meillä näille investoinneille tällä hetkellä on, niin löysin elokuulta 25 luvun, että 46 gigawattia olisi hankekapasiteetti, josta sitten ala ennakoii, että noin 7 gigawattia toteutuisi vuoteen 35 mennessä. Se tulo, mitä sitten valtio tästä voisi kenties saada, on nopeasti laskettuna... Jos tästä investoinnista tämä seitsemän gigawattia toteutuu, noin sadan miljoonan luokkaa saattaisi olla yhteensä valtion vuosittain saama tulo. Mutta tämä on vielä pitkässä puussa. Vuoteen 2035 on pitkä aika.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Ollikainen, frånvarande. — Ledamot Ingo, var så god.

17.19 Christoffer Ingo r: Värderade talman! Finlands behov av elektricitet kommer att fortsätta öka under åren. Det här har förstås att göra med nya investeringar och den teknologiska utvecklingen och helt enkelt det växande behovet av inhemsk ren energi som vi har. I dag är vår energiförsörjning alldeles för sårbar och framför allt väderberoende. Med den osäkerheten riskerar vi gå miste om andra viktiga investeringar, och det har Finland helt enkelt inte råd med. Havsvind är som tur är inte lika väderberoende.

Emme pysty vastaamaan sähkön kasvavaan kysyntään pelkästään maalle jo rakennetuilla voimaloilla. Meidän on hyödynnettävä merituulivoimaa huomattavasti nykyistä enemmän. Merituulivoiman potentiaali ja kapasiteetti ovat valtavat, ja investointien on päästävä nopeasti liikkeelle. Merituulivoima on keskeinen tekijä Suomen kasvun ja huoltovarmuuden kannalta, ja samalla sen on tuotettava verotuloja niille kunnille, joihin voimalat rakennetaan. Paikallisen hyväksyttävyyden saamiseksi tämä on ydinkysymys.

Här vill jag uttrycka fulla stödet till de åländska kommunerna som så klart förtjänar samma behandling.

Suurin este tällä hetkellä on sähkön siirto. Suomen valtio vastaa ainoastaan maalla sijaitsevasta kantaverkosta, minkä vuoksi merituulivoimapuistojen liittämistä kantaverkkoon aiheutuvat kustannukset jäävät kokonaan yksityisten toimijoiden kannettaviksi. Toisin kuin monissa muissa EU-maissa, valtio ei Suomessa osallistu merituulivoiman verkkoliityntöihin, mikä lisää investointien riskiä. Tämän vuoksi

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

tarvitaan nyt kiireellisesti selvitys merituulivoiman rahoitus- ja riskinjakomekanismeista Suomessa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Tack, kiitos. — Edustaja Rasinkangas, olkaa hyvä.

17.21 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa puhemies! Tuulivoimaloista puhuttaessa merituulivoima on paljon parempaa ja tehokkaampaa tuulivoimaa kuin maatuulivoima. Merellä tuulee tasaisemmin, eikä se häiritse samalla tavalla ihmisiä. Tavoitteena on saattaa merituulivoimaloiden kiinteistöverotus yhdenmukaisemmaksi maatuulivoimaloiden kanssa keventämällä merituulivoiman kiinteistöverotusta. Tämä verotuksen yhdenmukaistaminen on hyvä asia, ja toivottavasti tuulivoimahankkeet kohdistuisivat jatkossa enemmän merialueille eivätkä ihmisten asuinalueiden läheisyyteen. Pidän hyvänä, että hallitus on määrännyt maatuulivoimaloiden osalta reilun kilometrin etäisyyden asutuksiin, vaikka omasta mielestäni etäisyyden tulisi olla paljon pidempi, jotta välttyttäisiin melu- ja maisemahaitoilta.

Arvoisa puhemies! Tämä ministeri Purran tuoma esitys merituulivoimaloiden verotuksesta on kuitenkin kannatettava. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Savio, olkaa hyvä.

17.22 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Sähkön lisääntyvä käyttö yhteiskunnassa tarkoittaa sitä, että Suomessa tarvitaan jatkossa lisää energialähteitä, ja tuulivoima on yksi muuttuja tässä yhtälössä. Maatuulivoimaan verrattuna merituulivoima on toimintavarmempi energiantuotantomuoto, koska merellä tuulee yleensä melkoisen paljon ja näin ollen nämä tuulivoimalat merellä ovat hyvässä käytössä, niiden hyötysuhde on korkea. Myös ympäristöhaittojen voidaan katsoa olevan pienempiä, kun verrataan merelle rakennettuja tuulivoimaloita, ja myös ihmisille aiheutuneet haitat ovat pienempiä.

On kuitenkin huomioitava, että merituulivoimaloiden rakennuskustannukset ovat niin paljon kalliimpia, että mikäli merituulivoiman kiinteistövero laskettaisiin samalla perusteella kuin maatuulivoiman osalta tehdään, olisi vero megawattituntia kohti huomattavasti korkeampi. Oikeastaan se olisi moninkertainen merituulivoimaloiden kohdalla maatuulivoimaan verrattuna. Mikäli asia olisi näin jatkossakin, se ei tietenkään kannustaisi uusiin investointeihin. Tämän hallituksen esityksen olennaisin vaikutus onkin se, että se kannustaa yhtiöitä investoimaan merituulivoimaan ja näin ollen samalla sekä parantamaan Suomen omavaraisuutta sähköntuotannossa että tuomaan lisää verotuloja valtiolle ja kunnille. — Kiitos valtiovarainministeri Purralle tästä hyvästä esityksestä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki, olkaa hyvä.

17.24 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä ei ole kyse vain veroteknisestä sääntelystä vaan laajemmasta kokonaisuudesta, joka liittyy Suomen energiahuoltovarmuuteen, kilpailukykyyn ja strategiseen omavaraisuuteen. Viime vuosien kriisit ovat osoittaneet konkreettisesti, että energiapolitiikka on myös turvallisuuspolitiikkaa. Suomen on kyettävä tuottamaan riittävästi sähköä omalla alueellaan ilman riippuvuutta epävarmoista tuontiketjuista tai ulkopuolisista toimijoista. Merituulivoima tarjoaa tähän merkittävän mahdollisuuden. Se lisää päästötöntä,

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

kotimaista ja hajautettua sähköntuotantoa mittakaavassa, joka tukee koko yhteiskunnan toimintakykyä myös poikkeusoloissa. Huoltovarmuuden rakentaminen edellyttää pitkäjänteisiä investointeja. Nämä investoinnit syntyvät vain, jos toimintaympäristö on vakaa ja ennakoitava. Hallituksen esityksen tavoitteena on luoda selkeä ja johdonmukainen veromalli merituulivoimalle, jotta yritykset uskaltavat sitoa Suomeen pääomia jopa vuosikymmeniksi eteenpäin. Tämä on huoltovarmuuden ydintä: omaa tuotantokapasiteettia, kotimaista osaamista ja kunnossapitoa Suomessa.

Kiinteistöverotuksen osalta esitys tunnistaa meriympäristön erityisolosuhteet. Samalla varmistetaan, että kunnat saavat oikeudenmukaisen osuuden alueelleen sijoittuvasta tuotannosta. Vahva kuntatalous on myös osa huoltovarmuutta. Peruspalvelut, infra ja paikallinen elinvoima tukevat koko yhteiskunnan kriisinsietokykyä.

Tuloverotuksen osalta hallitus korostaa teknologianeutraaliutta ja johdonmukaisuutta.

Merituulivoimaa kohdellaan osana kokonaisuutta, jossa eri energiantuotantomuodot täydentävät toisiaan. Huoltovarmuus ei synny yhdestä ratkaisusta vaan monipuolisesta ja toimintavarmasta energiajärjestelmästä. Merituulivoiman kehittäminen tukee huoltovarmuutta myös epäsuorasti. Kun Suomi pystyy tarjoamaan vakaata ja kohtuuhintaista sähköä, vahvistamme samalla taloudellista itsenäisyyttämme ja kykyämme selviytyä kriiseissä omilla voimillamme. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Ollikainen, varsågod.

17.26 **Mikko Ollikainen r:** Årade talman! Det är fint att vi diskuterar om havsvindkraften, och jag vill tacka finansminister Purra för det här förslaget kring havsvindkraften.

Med tanke på den lokala acceptansen och effekterna — även om havsvindkraftsparkerna är långt ute — speciellt då det gäller till exempel elöverföringen är det i allra högsta grad kommunerna och landskapsbilderna som ändras, och förstås under byggskedet har det också sina effekter. Det är väldigt bra att hitta en finansieringsmekanism kring det här.

Vi behöver mer energi till Finland, och för sin del är havsvindkraften väldigt viktig i den här paletten. Vi behöver förstås många olika kanaler till det här.

I det här avseendet vill jag också stöda Åland i den här frågan.

Arvoisa puhemies! Tosiaan tästä merituulivoimasta olen huomannut, että siitä on paljon mielipiteitä, joskin nyt ehkä ei tapahdu niin paljon tällä saralla, mutta olisi hyvä, että laajennettaisiin tätä tietotaitoa ja että levennetään sitä osaamista tämän suhteen. Parin viikon kuluttua Kansalaisinfossa on tällainen tilaisuus, jossa olisi hyvä, että ihmiset olisivat paikalla, että tiedetään, mistä tässä on kyse, että kaikki ovat samalla viivalla sen suhteen.

Toki nämä investoinnit ovat todella isoja ja vaativat paljon rahaa ja kunnan rahoituslähteitä ja toki sitten sen, että on kanssa niitä käyttäjiä. Tiedetään, että jos aiotaan tehdä näitä vihreän siirtymän investointeja vetyyn tai alumiinitehtaaseen tai sitten myös datakeskuksiin, niin tarvitaan lisää energiaa, ja tätä kautta sitten nämä merituulivoimalahankkeet ovat ensisijaisen tärkeitä. Toki on haasteita sitten myös rakentamisessa, kun ei ole aikaisemmin rakennettu laajapohjaisesti arktisissa olosuhteissa, mutta olen varma siitä, että kun tiedetään, että merellä tuulee enemmän kuin maalla, siitä sitten saadaan myös kannattavampaa.

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

Olisi todella hienoa, jos pystyttäisiin tekemään tällainen selvitys merituulivoiman rahoituksen ja riskien jakomekanismeista myös tässä, että saataisiin laajapohjaisemmin nyt tietoa koskien merituulivoimaa ja sen hyötyjä.

Mutta kiitos tästä esityksestä, ja tästä sitten jatketaan eteenpäin. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, kaksi minuuttia, olkaa hyvä.

17.29 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia lähtökohtaisesti positiivisesta vastaanotosta tälle hyvälle hallituksen esitykselle.

Merituulivoiman toteutuminen tosiaan on aika monien, epävarmojenkin tekijöiden ja haasteiden takana, mutta ehdottomasti ilmiöön ja tähän sektoriin kannattaa suhtautua käytännönläheisesti. Se olisi erittäin hyvä lisä tähän suomalaiseen palettiin.

Tässä esityksessä tosiaan paitsi korjataan tätä oikeustilaa, joka on ollut jonkin verran epäselvä, myös kevennetään merituulivoiman verotusta suhteessa maatuulivoimaan ja selkeytetään ylipäättänsä tätä verotusjärjestelmää. Ja tietenkin valtiovarainministerinä pitää arvostaa pelkästään sitä, että valtion verotulopohja tässä vahvistuu ja tämä jako-osuus 80—20 on perusteltu. Todellakin vielä se, että vaikka rannikkokunnat ja tämä merituulivoima toteutuvat vain tietyssä osassa Suomea, niin tästä kokonaisuudesta hyödytään myös Itä-Suomessa.

Kiitän edustajia hyvistä puheenvuoroista, ja tietenkin esityksen käsittelyä jatketaan sitten valiokunnissa myös mahdollisten ongelmien osalta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 35/2026 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Opetusministeri Adlercreutz, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.31 Opetusministeri Anders Adlercreutz (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Hallitus esittää eduskunnalle säädettäväksi lain perusopetuslain muuttamisesta. Kyseessä on hallitusohjelman mukainen osaamistakuu. Taustalla on jo pitkään laskussa ollut oppimistulosten kehitys perustaidoissa, etenkin lukutaidossa. Oppilaiden väliset erot ovat kasvaneet, ja heikon osaamisen oppilaiden määrä on kasvanut. Osalla perusopetuksen päättävistä oppilaista ei ole riittävä osaamista toisen asteen

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

opinnoissa pärjäämiseen. Samanaikaisesti kun oppilaiden oppimistulosten arvioinneissa osoittaman osaamisen taso on laskenut, kouluissa annetuissa arvosanoissa on tapahtunut inflaatiota eli hyviä arvosanoja on saattanut saada heikommalla osaamisella. Lisäksi oppimistulosarviointien perusteella samalla osaamistasolla olevat oppilaat voivat eri kouluissa saada erilaisia arvosanoja.

Tutkimustiedon perusteella opettajat kokevat nykyisen opetussuunnitelman tavoitteet ja arviointikriteerit tulkinallisiksi, eivätkä ne toimi riittävän selkeästi osaamisen arvioinnin perustana. Opetussuunnitelmassa määriteltyjä tavoitteita ja arvioinnin kriteereitä on realistisen arvioinnin toteuttamiseksi liikaa. Tutkimus ja arvioinnit suosittelevat, että erityisesti hylätyn ja hyväksytyin arvosanan rajanvetoa tulee tarkentaa ja kansallisesti tulisi määritellä vähimmäisosaaminen ja sen arviointi.

Perusopetuslakiin ollaan ehdottamassa muutosta, jonka tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti mahdollistaa se, että perusopetuksessa on kansallisesti yhtenäiset oppilaiden arviointiin ja opinnoissa etenemiseen liittyvät säännökset, joiden myötä voidaan varmistaa perustaidot, kuten luku-, kirjoitus- ja laskutaito, jokaiselle. Osaamistakuulla tähdätään siihen, että perusopetuksessa on selkeät kansalliset tavoitteet osaamiselle ja osaamisen arviointi perustuu yhtenäisiin kriteereihin. Lisäksi määritellään kansallisesti vähimmäisosaaminen, joka on edellytyksenä vuosiluokalta toiselle siirtymiselle.

Esityksessä säädetään myös kansallisesti yhtenäisistä periaatteista vuosiluokalta toiselle etenemisestä sekä todistuksista. Luokalta siirtymisen ja luokalle jättämisen periaatteet tarkentuvat, sillä oppilas voisi edetä seuraavalle vuosiluokalle vain saavutettuaan vähimmäisosaamisen tavoitteet. Oppilas voisi jäädä luokalle, mikäli hän ei ole tukitoimista huolimatta saavuttanut hyväksytysti vuosiluokan tavoitteita yhdessä tai useammassa oppiaineessa. Esitys korostaa oppimisen ja koulunkäynnin tuen ensisijaisuutta, eli oppilaan tulee saada hänen tuen tarpeisiinsa vastaavia tukitoimia ennen kuin luokalle jättämistä harkitaan.

Esitys vahvistaa oppilaan oppimisen ja osaamisen arvioinnin yhdenvertaisuutta paitsi arviointia myös opetussuunnitelman tavoitteiden ja arviointikriteerien täsmentämisellä. Esitys säilyttää oppilaan arviointia koskevan toteutuksen ja päättämisen opettajalla. Opetussuunnitelman tavoitteita, sisältöjä ja vähimmäisosaamisen tasoa kuitenkin selkeytetään ja tämän myötä helpotetaan arvioinnin toteutumista olennaisesti. Esitys ei muodosta uusia velvoitteita opetuksen järjestäjille vaan täsmentää ja selkiyttää voimassa olevaa normiperustaa. Tämän myötä esityksen on arvioitu olevan kustannusneutraali.

Lainsäädännön on tarkoitus tulla voimaan vaiheittain siten, että 1.8.2027 voimaan tulisivat opetussuunnitelman perusteiden antamista koskevat valtuudet sekä asetuksenantovaltuudet. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet uudistettaisiin lain mukaisesti siten, että oppiaineiden tavoitteita ja sisältöjä muutetaan. Opetussuunnitelmien perusteet annettaisiin viimeistään 31.10.27 ja näin varattaisiin riittävästi aikaa paikallisen opetussuunnitelman päivitysten valmisteleminen. Opetuksen järjestäjät päivittäisivät kansallisten linjausten pohjalta paikalliset opetussuunnitelmat, ja ne otettaisiin käyttöön 1.8.2028, jolloin myös oppilaan arviointia koskevat säännökset ehdotetaan tulemaan voimaan. Opetussuunnitelman perusteet valmistellaan mahdollisimman yksiselitteisesti siten, että paikallisen opetussuunnitelmatyön määrä olisi kohtuullinen. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Edustaja Koponen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

17.35 **Ari Koponen ps:** Arvoisa herra puhemies! Luokalta toiselle ei tule päästä, jos vaadittavaa oppimistasoa ei ole saavutettu. Tätä tarkoittaa käsittelyssä oleva osaamistakuu, joka on ollut perussuomalaisten pitkäaikainen tavoite ihan puolueohjelmien tasolta miltei kymmenen vuotta. Peruskoulun Pisa-tulokset ovat laskeneet kovaa vauhtia 2000-luvulla, ja kaiken maailman ilmiöoppimisella, inklusiolla, digivouhoutuksella ja seinättömillä kouluilla on pahennettu tätä tilannetta. Perusasiat ovat jääneet unohtuiksi, mutta suunta on onneksi tällä hallituskaudella käännetty kohti parempaa.

Nyt käsittelyssä olevassa osaamistakuussa oppilaan arvioinnin perusteita ja vähimmäisosaamisen saavuttamista koskevia menettelyjä yhtenäistetään siten, että perustaidot varmistetaan jokaisella oppilaalla. Tässä tehdään loppu niin sanotuille armovitosille ja varmistetaan, että luokka-asteelta seuraavalle ei siirrytä erityisesti nivelvaiheissa, jos sille ei ole edellytyksiä. Tämä on myös lapsen etu, koska jos ei ole riittävää luku-, kirjoitus- ja laskutaitoa, vaikeuttaa se siirtymistä opinnoissa seuraavalle asteelle ja muutoinkin elämässä eteenpäin.

Puhemies! Osaamistakuun lisäksi hallituksen päätöksillä on palautettu maalaisjärkeä peruskouluun. Olemme lisänneet perusopetuksen rahoitusta ja nostaneet matematiikan sekä äidinkielen oppituntien määrää. Olemme myös parantaneet koulurauhaa poistamalla kännykät häiritsemästä oppitunteja ja myös mahdollistaneet niiden poiston välitunneilta, mihin kannustan kaikkia kouluja. Tästä uudistuksesta on tullut poikkeuksellisen paljon positiivista palautetta niin opettajilta, oppilailta kuin vanhemmiltakin. Tosielämän sosiaaliset kontaktit ovat palanneet kouluihin, ja ilo näkyy oppilaiden kasvoilla.

Tätäkin uudistusta perussuomalaiset esittivät jo aikaa sitten, ja muistan, kuinka haukuttiin, että olemme kehityksen jarruna. Onneksi emme kuitenkaan luovuttaneet, ja nyt perussuomalaisten linjalle ovat tulleet myös muut puolueet, hyvä niin.

Puhemies! Suomessa puhutaan todella paljon korkeakouluasteesta ja käydään oikein huutokauppaa siitä, kuinka paljon niitä pitäisi täällä olla. Tässä keskustelussa monesti unohtuu, että keskustelu korkeasta osaamisesta ja korkeakoulutetuista on pitkälti turhaa, jos me emme kykene kouluttamaan perustaidot osaavia nuoria peruskoulusta.

Puhemies! Yhtä hopealuotia parempiin oppimistuloksiin ei ole, mutta tämä esitys on askel oikeaan suuntaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Garedeu, olkaa hyvä.

17.37 **Kaisa Garedeu ps:** Arvoisa puhemies! Jos koulusta pääsee läpi ilman, että siellä oppii edes perusasioita, niin koko oppivelvollisuuden perusta romuttuu. Nyt käsittelemme osaamistakuuta, perussuomalaisesta näkökulmasta äärimmäisen tärkeää uudistusta, joka onneksi nyt saadaan lakiin.

On aivan välttämätöntä varmistaa, että yhdeksän vuotta suomalaista peruskoulua käyneet lapset osaavat lukea, kirjoittaa ja laskea niin hyvin, että heillä on edellytyksiä pärjätä jatko-opinnoissa ja työelämässä — muuten nämä lapset ja koko tämä maa ovat pian aivan hukassa. Miten voi olla edes mahdollista, että tähän ei ole puututtu aiemmin? Nyt oppilaiden arviointiin ja luokalta seuraavalle siirtymisen edellytyksiin luodaan yhtenäiset kriteerit. Armovitosten aika on ohi, ja kouluissa aletaan toimia lasten edun mukaisesti.

Aiheeseen liittyvät vahvasti myös älylaitteet. Niiden käyttöä on tällä hallituskaudella rajoitettu peruskouluissa oppituntien aikana. Monet kunnat ovat lisäksi vapaaehtoisesti

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

tehneet koko koulupäivistä kännykättömiä, mitä itsekin edelleen ajan lain tasolle ja olen jättänyt tästä myös toimenpideoitteen, jonka moni edustaja allekirjoitti.

Se, mihin ei olla vielä puututtu, on digitaaliset oppimateriaalit. Erityisesti toisella asteella niiden käytöstä on muodostunut mittava ongelma, joka vaikeuttaa oppimista, ei tue sitä. Suomen Kustannusyhdistyksen mukaan lukion oppimateriaalihankinnoista 87,6 prosenttia oli viime vuonna digitaalisia. Joissain kunnissa lukiossa käytetään pelkästään digitaalisia oppimateriaaleja. Jo vuonna 2016 julkaistun norjalaistutkimuksen mukaan muistiinpanojen kirjoittaminen käsin edistää oppimista paremmin kuin asioiden kirjaaminen tietokoneella. Myös Tanskassa on tehty tutkimus, joka ei löytänyt mitään näyttöä sille, että tietokoneista olisi hyötyä opetuksessa. Helsingin kaupungin selvityksen mukaan sekä opiskelijat että opettajat kokevat oppimisen tehokkaammaksi painetuilla materiaaleilla kuin digitaalisilla. Opiskelijoista 45 prosenttia keskittyy paremmin painettuun materiaaliin, kun taas vain seitsemän prosenttia suosii digitaalista. Onneksi jotkut opettajat ovat myös käytännössä huomanneet, ettei oppimisesta tule mitään pelkkien tietokoneiden välityksellä, ja ovat alkaneet palata takaisin perinteisiin oppivälineisiin.

Kun siis peruskoulu ja osaamistakuu laitetaan nyt kuntoon, tulee myös varmistaa, etteivät toisen asteen opetuskäytännöt sabotoi hyvin alkanutta koulutuspolkua.

Arvoisa puhemies! Suomi on ollut koulutuksen kärkimaita, josta on tultu ottamaan oppia. Nyt on aika palauttaa oppimisen taso kansainväliselle huipputasolle, ja kaikki lähtee juuri siitä, että koulussa ei päästetä etenemään ennen kuin lapsi osaa ne välttämättömät asiat, joita kyseisellä luokka-asteella on tarkoitus oppia. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Strandman, olkaa hyvä.

17.42 **Jaana Strandman ps:** Arvoisa puhemies, kunnioitettu ministeri! Käsittelyssä oleva osaamistakuu on yksi tärkeimmistä perusopetuksen uudistuksista tällä hallituskaudella. Sen tavoitteena on varmistaa, että jokainen oppilas saavuttaa riittävät taidot ja tiedot peruskoulun aikana. Tämä on erityisen ajankohtaista tilanteessa, jossa Suomen lasten ja nuorten oppimistulokset ovat heikentyneet ja kansainväliset vertailut osoittavat osaamisen laskua. Nämä ovat johtuneet koulumaailmassamme siitä, että suomalainen koulu ei ole pysynyt perustehtävässään vaan lähtenyt erilaisiin ideologioihin ja seinättömiin kouluihin mukaan. Nyt on tehty jo tällä hallituskaudella muun muassa kännykkäkielto, mikä on auttanut koulujen työrauhassa ja kasvattanut vuorovaikutustaitoja oppilailla.

Arvoisa puhemies! Osaamistakuussa keskeistä on se, että yksikään oppilas ei siirry eteenpäin ilman riittävää osaamista. Tämä edellyttää sitä, että vähimmäisosaamistaso tulee määritellä selkeästi eri oppiaineissa ja sen toteutumista on seurattava erityisesti koulupolun nivelvaiheessa eli siirryttäessä alkuopetuksesta kolmannelle luokalle, kuudennelta luokalta yläkouluun ja perusopetuksen päättöarvioinnissa. Näissä siirtymissä ratkaistaan, pysyykö oppilas mukana vai jääkö hän jälkeen. Siksi arvioinnin on oltava selkeää, oikeudenmukaista sekä tavoitteiden mukaista, ja sen on mitattava sitä, mitä on tarkoituskin mitata. Usein paperilla ja kynällä tehtävät kokeet mittaavat esimerkiksi kynän käyttöä, hienomotorisia taitoja, ja silloin varsinainen osaaminen ei pääse esiin. Tarkkaa huomiota on kiinnitettävä siis siihen, mitä osaamista mitataan ja millä menetelmillä ja keinoilla.

Arvoisa puhemies! Jokainen oppilas on yksilö, ja siksi opettajien oppilastuntemus on keskeisessä roolissa. Tämä edellyttää kasvatus- ja opetushenkilöstöltä vastuunkantoa ja kykyä huomioida oppilaita myös yksilöinä. Jokaiselle oppilaalle on turvattava riittävät

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

perustaidot: lukeminen, kirjoittaminen, laskeminen sekä vuorovaikutustaidot. Kodin ja koulun yhteistyö on ratkaisevaa. Huoltajien tuki vahvistaa koulumyönteisyyttä ja auttaa saavuttamaan oppimistavoitteet yhdessä koulun kanssa. Oppimista tapahtuu myös muualla kuin koulussa, joten lapsen ja nuoren kokonaisvaltainen kehittyminen on tärkeää huomioida.

Arvoisa puhemies! Osaamistakuulla luodaan suunta kohti laadukkaampaa ja tasa-arvoisempaa perusopetusta, joka mahdollistaa oppilaiden jatko-opinnot ja työelämän. Osaamistakuu edellyttää myös opettajankoulutuksen, opetussuunnitelmien ja koulujen toimintakulttuurien tarkastelua. Opetussuunnitelmia tulee selkeyttää ja karsia tavoitteita, sisältöä ja arviointia. Suomen tulevaisuus rakentuu osaamiselle. Siksi perustaitojen on oltava kunnossa jokaisella lapsella ja nuorella. Maamme tarvitsee jokaisen tekijän työelämäämme nyt ja tulevaisuudessa.

Arvoisa opetusministeri, miten hallitus konkreettisesti varmistaa, että lukemisen, kirjoittamisen ja laskemisen taso todella nousee eikä uudistus jää pelkäksi sääntelyn tarkennukseksi?

Toiseksi kysyn: mitä tapahtuu niille oppilaille, jotka eivät saavuta vähimmäisosaamistasoa?

Kolmantena tiedustelen: tulisiko maassamme ottaa kansalliset tasokokeet käyttöön, ja miten opetussuunnitelmaa tullaan karsimaan? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

17.46 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Kun puhumme kokonaisturvallisuudesta, puhumme usein puolustuksesta, huoltovarmuudesta tai kyberturvasta. Ne ovat kaikki tärkeitä, mutta kokonaisturvallisuutta aletaan rakentamaan jo paljon aikaisemmin — se nimittäin alkaa jo koulun pulpeteista. Jos lapsi ei opi lukemaan, kirjoittamaan ja laskemaan, hän jää haavoittuvaan asemaan, ei vain koulussa vaan koko elämässä. Se on riski, jota vastuullinen yhteiskunta ei voi hyväksyä. Tässä osaamistakuuta koskevassa esityksessä tärkeintä on yksinkertainen mutta vahva ajatus: jokaisella lapsella on oikeus oppia perusasiat, ja yhteiskunnalla on velvollisuus varmistaa se.

Arvoisa puhemies! Tänään Suomessa on mahdollista siirtyä vuosiluokalta toiselle ilman kunnollista lukutaitoa. On mahdollista saada kelvallinen numero todistukseen, vaikka todellinen osaaminen ei riitä jatko-opintoihin, ja on mahdollista, että saman osaamisen tasolla oleva lapsi saa eri kunnissa aivan eri arvosanat. Tämä ei ole lasten vika, eikä vika ole opettajissakaan. Kyse on järjestelmän ongelmasta. Osaamistakuulla haluamme puuttua juuri tähän epäkohtaan. Esitys ei lisää kokeita, ei poista opettajan pedagogista vapautta eikä tee koulusta kylmää valvontakoneistoa. Se tekee jotakin paljon tärkeämpää, nimittäin selkeyttää yhteiset pelisäännöt. Kun vähimmäisosaaminen määritellään selkeästi ja valtakunnallisesti, opettaja saa selkänöjan arviointiin. Siten myös oppilas saa rehellistä palautetta ja huoltaja voi luottaa siihen, että todistus tarkoittaa samaa kaikilla Suomessa.

Arvoisa puhemies! Kokonaisturvallisuus ei tarkoita vain varautumista kriiseihin, se tarkoittaa myös kykyä selviytyä arjesta. Siksi lukutaito on kriisinsietokykyä ja matemaattiset perustaidot toimintakykyä. Koulutus on demokratian turva. Yhteiskunta, jossa liian moni nuori jää ilman perustaitoja, rapautuu hiljalleen sisältä päin. Silloin syntyy syrjäytymistä, näköalattomuutta ja eriarvoisuutta, ja ne ovat todellisia turvallisuushkia.

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

On syytä korostaa myös, että osaamistakuu ei ole lapsille ja nuorille rangaistus. Se on lupaus, lupaus siitä, että ketään ei päästetä putoamaan liian aikaisin, lupaus siitä, että emme valehtele lapselle hänen osaamisestaan. Siksi kyse on myös rehellisyydestä ja luottamuksesta. On kyse välittämisestä. Osaamistakuu toimii vain, jos tuki tulee ajoissa. Esityksessä aivan oikein korostetaan, että ennen luokalle jättämistä on käytävä kaikki lain mukaiset tukitoimet.

Arvoisa puhemies! Suomalainen peruskoulu on ollut kansallinen menestystarina juuri siksi, että se on yhdistänyt sivistyksen ja yhdenvertaisuuden. Osaamistakuu ei riko tätä perinnettä, vaan se palauttaa yhteiset perustaidot keskiöön, jotta sivistys ja yhdenvertaisuus voivat toteutua. Kun perustaidot ovat kunnossa, nuori voi rakentaa tulevaisuuttaan. Kun osaaminen on vahvaa, Suomi on vahva, ja siksi kyse on kokonaisturvallisuudesta sen kaikkein syvimmässä merkityksessä. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki, olkaa hyvä.

17.51 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies, arvon ministeri! Käsiteltävänä oleva hallituksen esitys perusopetuslain muuttamisesta koskee suomalaisen peruskoulun ydintä: oppilaiden arviointia, opinnoissa etenemistä ja perustaitojen varmistamista. Esityksen mukaan oppilaan arvioinnin perusteita ja vähimmäisosaamisen saavuttamista koskevia menettelyjä yhtenäistettäisiin perusopetuksessa siten, että perustaidot voitaisiin varmistaa jokaiselle oppilaalle.

Esityksen lähtökohta on selkeä ja tunnistettu. Suomessa on jo pidempään ollut huoli siitä, että perusopetuksen päättävät oppilaat eivät kaikissa kunnissa ja kouluissa saavuta riittäviä perustaitoja ja että arviointikäytännöt vaihtelevat liikaa. Tämä heikentää oppilaiden yhdenvertaisuutta ja vaikeuttaa siirtymistä toiselle asteelle. Tähän haasteeseen esitys vastaa niin sanotulla osaamistakuulla. Tarkoituksena on asettaa koko maahan yhtenäiset menettelyt sille, miten oppilaan osaamista arvioidaan ja millä edellytyksillä oppilas etenee vuosiluokalta toiselle. Arvioinnin perustana olisivat jatkossa selkeät oppiainekohtaisista tavoitteista johdetut arviointikriteerit sekä määritely vähimmäisosaamisen taso. Tämä on merkittävä muutos nykytilaan. Jatkossa oppilaan eteneminen ei perustuisi ensisijaisesti paikallisiin tulkintoihin vaan valtakunnallisesti yhteisiin periaatteisiin. Tavoitteena on, että jokaisella perusopetuksen päättävällä nuorella olisi aidosti riittävät perustaidot jatko-opintoihin riippumatta siitä, missä päin Suomea hän on käynyt koulunsa.

Arvoisa puhemies! On tärkeää korostaa, että esitys ei rakennu rankaisemisen vaan tuen varaan. Esityksessä täsmennetään oppilaan oikeutta oppimiseen ja koulunkäynnin tukeen, ja tavoitteena on, että tuki kohdennetaan ajoissa. Erityistä huomiota kiinnitetään toisen ja kolmannen luokan nivelvaiheeseen, yhdeksänteen luokkaan ja peruskoulun päättöarviointiin. Tavoitteena on varmistaa jokaiselle nuorelle riittävät perustaidot, joilla pärjää jatko-opinnoissa.

Samalla esityksessä päivitetään sääntelyä perustuslain vaatimusten mukaiseksi ja selkeytetään Opetushallituksen toimivaltaa. Kyse on siis myös lainsäädännön täsmällisyydestä ja oikeusvarmuudesta.

Uudistuksen aikataulu on vaiheittainen. Osa muutoksista, kuten oppilaskohtaista tukea ja kurinpitoa koskevat täsmennykset, on tarkoitus saattaa voimaan jo elokuussa 2026.

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

Varsinaiset arviointia koskevat uudistukset tulevat voimaan myöhemmin, pääosin vuonna 28, jotta koulutuksen järjestäjillä ja opetushenkilöstöllä on riittävästi aikaa valmistautua.

Arvoisa puhemies! Olen työssäni nähnyt senkin, että 15—16-vuotias nuori mies ei kuulustelussa osaa kirjoittaa nimeään viivalle, vaan hän laittaa puumerkin, joka on kuin jonkinlainen tägi. Voidaan kysyä, onko koululaitos onnistunut tällöin tehtävässään.

Hallituksen esitys on rakenteellinen uudistus, jonka onnistuminen edellyttää huolellista toimeenpanoa, riittäviä tukitoimia ja seurantaa. Sen ydinajatus on kuitenkin selvä: suomalaisen peruskoulun on kyettävä takaamaan kaikille oppilaille yhdenvertainen mahdollisuus saavuttaa ne perustaidot, joita tulevaisuus edellyttää. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Castrén, olkaa hyvä.

17.55 Maaret Castrén kok: Arvoisa puhemies! Puhun tässä neljän erilaisen oppijan äitinä, joitten koulutiellä todella oli yhtä ja toista mutkaa ja kuoppaa. Tämä lakiesitys tukee sitä tietoa, jonka sain, kun lapseni olivat pieniä ja kun lastenneurologi sanoi minulle äitinä, että sinulla on yksi ainoa tehtävä, ja se on se, että et anna minkään nujertaa lasten itsetuntoa. Jokainen lapsi haluaa olla hyvä, hän haluaa onnistua, hän haluaa saada kiitosta suorituksestaan, ja tämä on mahdollista vain, jos hän pystyy suoriutumaan koulussa niistä tehtävistä, jotka hänellä on edessä. Jos hän pääsee alta riman hyvää hyvyttä ajattelevan opettajan käsistä, hän tulee toistuvasti olemaan tilanteessa, jossa hän pettyy, epäonnistuu eikä oikein tiedä, miten pääsee eteenpäin. Tämän takia on ihan ensiarvoisen tärkeätä, että me taataan se, että jokainen lapsi saa ensinnäkin tukea ja sellaista opetusta, että hän pystyy suoriutumaan, mutta myös, että tarkistamme ja varmistamme, että hänellä on ne edellytykset, että kun hän siirtyy seuraavalle tasolle, niin hän voi saada sitä kiitosta ja tuntea sitä onnistumista, koska näin me pidämme huolta hänen itsetunnostaan, ja sillä lailla me kasvatetaan meille korkeakoulutettuja opiskelijoita, työssä pärjääviä ihmisiä, joilla on vahva osaaminen ja myös se elämässä pärjääminen.

Tämä on erittäin hyvä lakiesitys, jota kannatan, ja olen ilolla mukana tässä sivistysvaliokunnan työssä. — Kiitos. [Jaana Strandman: Erittäin hyvä puheenvuoro!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Keskustelulle ja asian käsittelylle tässä vaiheessa varattu aika alkaa nyt loppua. Annan vielä ministerille mahdollisuuden kommentoida käytyä keskustelua. — Ministeri Adlercreutz, kaksi minuuttia, olkaa hyvä.

17.57 Opetusministeri Anders Adlercreutz: Kiitos, arvoisa puhemies, ärade talman! Kiitos hyvästä keskustelusta.

Edustaja Hänninen erinomaisessa puheenvuorossaan kiteytti ison osan tämän uudistuksen keskeisestä sisällöstä.

Edustaja Strandman kysyi monta relevanttia kysymystä, jotka liittyvät suoraan tähän oppimisen haasteeseen, mikä meillä on tällä hetkellä. Kun puhutaan nimenomaan osaamistakuusta, niin kyse on siitä, mitä tapahtuu, jos ei osaa tarpeeksi, miten silloin pääsee etenemään opinnoissaan, jos oikein muistan. Ja tässähän ei suinkaan sinänsä ole tarkoitus, että jäätäisiin useammin luokalle, mutta toki, ellei osaa, niin silloin jää. Jos osaaminen ei ole riittävää, niin silloin jää. Mutta tähän liittyy myöskin mekanismeja, joilla voidaan varmistaa se, että tukea saa tarvittaessa riittävän aikaisessa vaiheessa, ja siksi tämä liittyy oleellisesti myöskin oppimisen tukeen.

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

Edustaja Strandman kysyi tasokokeista. Tämä on usein toistuva keskustelu suomalaisessa koulutuspolitiikassa. Meillä on ollut sellainen... Sanotaan näin, että osaamisen kehitystähän Suomessa seurataan. Karvi tekee otantatutkimuksia säännöllisin väliajoin. Vaihtoehto tälle olisi tietenkin kansalliset kokeet, mutta kansallisten kokeiden myötä syntyy herkästi myöskin koulujen ranking-listoja, opiskelua kokeita varten, ja uskon, että sillä ei välttämättä saavuteta sitä, mitä tavoitellaan. Karvin tutkimusten pohjalta tiedetään, mikä osaaminen on. Tasokokeiden pohjalta se myöskin tietenkin tiedettäisiin. Oleellisempaa on tietenkin silloin kysyä se seuraava kysymys, mistä se johtuu, mistä osaamisen taso johtuu, ja sitä pulmaa yritämme parhaillaan ratkoa, ja hallituksen toimet tässä liittyvät oleellisesti nimenomaan näihin perustaitoihin. Pyritään näillä kaikilla toimilla luomaan opettajille paremmat edellytykset toimia: rauhaa luokkaan, keskittymiskykyä, enemmän lukemista, parempia perustaitoja ja sitten tukea silloin, kun sitä tarvitaan.

Opetussuunnitelman uudistus tulee tässä pikkuhiljaa eteen. Tällä hetkellä meillä on tilanne, jossa opettajalla helposti on toistatuhatta sivua paksu pumaska mukanaan. Tavoitehan tietenkin olisi sellainen, että opetussuunnitelma on sen kokoinen, että se mahtuu taskuun, että se olisi oikea työkalu, joka olisi oikeasti hyödyksi siinä arjen työssä. Itse ajattelen, että se tarkoittaa merkittävää karsimista, yksinkertaistamista, käytettävyyden parantamista, mutta siinä vaiheessa emme vielä ole, ja se on tietenkin työ, joka hoidetaan sinänsä muualla kuin ministeriössä. Mutta yhtä kaikki tärkeä asia on sekin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään, kun tämä oli aikarajoitettu. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 18.01.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 20.47.

Puhemies Jussi Halla-aho: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 4 käsittelyä. — Keskustelu jatkuu. Edustaja Lahdenperä, olkaa hyvä.

20.47 Milla Lahdenperä kok: Arvoisa puhemies! Suomalainen peruskoulu on pitkään ollut tasa-arvon ja mahdollisuuksien kivijalka, mutta järjestelmä ei tällä hetkellä takaa kaikille lapsille riittäviä perustaitoja. Tämän tietävät opettajat, tutkijat ja perheet varsin hyvin. Tämän vuoksi Petteri Orpon hallitus on tehnyt jo useita koulutusta koskevia korjausliikkeitä.

Tänään käsiteltävä esitys lähtee yhdestä yksinkertaisesta periaatteesta: jos siirrytään luokalta seuraavalle, on osattava sen luokan vähimmäistaso. Tämä kuulostaa itsestään selvältä, ja juuri siksi on pysäyttävää, että nykyjärjestelmä ei tätä luotettavasti takaa. Perusopetuksen osaamistakuu lähtee yksinkertaisesta mutta ratkaisevasta periaatteesta: jokaisella nuorella on oikeus sellaisiin perustaitoihin, joiden varaan voi rakentaa jatko-opintoja ja omaa tulevaisuuttaan.

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

Nykytilanne on epäreilu ennen kaikkea lapsille. Tutkimuksista tiedämme, että samalla osaamistasolla oleva oppilas voi saada eri kouluissa täysin eri arvosanan. Me tiedämme, että arvosanat ovat inflaation kourissa. Me tiedämme, että peruskoulusta voi edetä jopa ilman kunnollista lukutaitoa. Tämä ei ole yhdenvertaisuutta eikä lapsen etu. Tämä ei ole reilua myöskään niille nuorille, jotka hakevat samoihin jatko-opiskelupaikkoihin eri puolilta Suomea.

Tässä esityksessä tehdään kolme olennaista asiaa:

Ensinnäkin arvioinnin perusteet nostetaan lain tasolle. Arviointi sidotaan selkeästi tavoitteisiin ja kriteereihin, ei paikallisiin tulkintoihin tai koulukohtaiseen arviointikulttuuriin. Eli arvioinnista tehdään selkeämpää ja yhdenvertaisempaa. Oppilaan oppimista ja osaamista arvioidaan jatkossa entistä selkeämmin suhteessa oppiaineiden tavoitteisiin ja niistä johdettuihin arviointikriteereihin. Arviointi ei saa riippua koulusta tai kunnasta.

Toiseksi vähimmäisosaaminen määritellään kansallisesti eli jokaisella on oikeus oppia riittävästi. Arvosanan on kerrottava todellisesta osaamisesta. Hyväksytyt ja hylätyt rajat on oltava selkeä ja sama kaikkialla Suomessa. Arvosanaan on voitava luottaa.

Kolmanneksi uudistus tukee opettajien työtä. Nykyiset arviointikriteerit koetaan laajasti tulkinnanvaraisiksi ja raskaiksi. Osaamistakuu edellyttää, että opetussuunnitelman perusteissa tavoitteita ja sisältöjä selkeytetään ja karsitaan. Tämä helpottaa arviointia ja antaa opettajille vahvemman tuen selkensä taakse.

Arvoisa puhemies! Uudistuksen ydin on siinä, että ongelmat tunnistetaan ajoissa ja niihin puututaan ajoissa. Tuki tulee aina ensin. Se on lapsen etu, ja se on myös opettajan etu. Vasta kun tukea on annettu riittävästi ja järjestelmällisesti, voidaan arvioida etenemistä. Osaamistakuu vahvistaa perusopetuksen yhdenvertaisuutta, lisää arvioinnin luotettavuutta ja tukee opettajia heidän perustehtävässään. Ennen kaikkea se varmistaa, että jokaisen lapsen oikeus oppia toteutuu. Siksi tämä esitys on välttämätön, ja siksi sitä tulee tukea. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

20.50 Sara Seppänen ps: Arvoisa herra puhemies! Suomalaisen peruskoulun tulisi palata sen alkuperäiseen kirkaaseen tavoitteeseen eli riittävien perustaitojen oppimiseen. Nyt ei näin ole. Oppimistulokset laskevat, arvosanat elävät omaa elämäänsä, ja sama osaaminen voi tarkoittaa eri kouluissa eri numeroa. Se ei missään nimessä ole reilua.

Tämän vuoksi me tarvitsemme tämän osaamistakuun. Tarvitsemme selkeät, yhtenäiset kriteerit arviointiin ja varmistuksen, että oppilas ei siirry eteenpäin ilman riittäviä taitoja lukemisessa, kirjoittamisessa ja matematiikassa. Arvosanan pitää kertoa totuus osaamisesta, ei arvausta tai paikallista tulkintaa.

Perussuomalaisten näkökulmasta tämä on välttämätön suunnanmuutos, ja olemmekin ajaneet tätä uudistusta jo hyvin pitkään. Kun teknologia ja tekoäly kehittyvät vauhdilla, ihmisen oma ajattelu ja perusosaaminen ovat entistä tärkeämpiä. Ilman niitä nuori jää helposti matkustajaksi maailmassa, jossa pitäisi olla kuljettaja. Ihmisen ajattelun kehittyminen liittyy vahvasti esimerkiksi sanavaraston kehittymiseen ja lukutaitoon.

Koulujen tehtävä ei ole hajota kaikkeen mahdolliseen vaan keskittyä olennaiseen, osaamiseen juurikin näissä perustaidoissa. Siksi perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita pitää selkiyttää ja vaatimustasoa nostaa. Jossain vaiheessa, nimittäin ehkä

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

viimeisimmän opetussuunnitelman uudistuksen yhteydessä vuonna 2014, oppiaineiden arviointikriteerit laajenivat ja osaltaan aiheuttivat tämän tilanteen.

Arvoisa puhemies! Suomalainen peruskoulu on ollut pitkään meidän ylpeydenaiheemme, ja olemme ehkä liiankin luottavaisesti ajatelleet, että koulu on sitä aina. Koulu on pystynyt vastaamaan yhteiskunnassamme moniin haasteisiin, ja se on ollut ikään kuin kompassi, joka ohjaa jokaisen lapsen kohti osaamista ja mahdollisuuksia, mutta tällä hetkellä tuo kompassi on sekaisin, näyttää välillä eri suuntiin riippuen siitä, missä koulussa oppilas sattuu olemaan.

Oppimistulokset ovat laskussa erityisesti perustaidoissa, lukemisessa, kirjoittamisessa ja matematiikassa. Samalla arvosanojen kehitys kulkee kuitenkin erikoiseen suuntaan. Heikot tulokset yleistyvät, mutta kiitettävien arvosanojen määrä kasvaa. Se kertoo ainoastaan yhdestä asiasta: arviointi ei ole riittävän yhtenäistä eikä riittävän tarkkaa. Kun sama osaaminen voi tarkoittaa eri kouluissa eri arvosanaa, kyse ei ole enää pelkästään pedagogiikasta, vaan se liittyy myös siihen, miten määrittelemme täällä oikeudenmukaisesti myöskin jatkomahdollisuuksia vaikkapa toisen asteen koulutukseen.

Osaamistakuun ydinajatus on selkeä: määritellään kansallisesti, mitä oppilaan pitää osata, ja varmistetaan, että nämä taidot todella saavutetaan ennen kuin siirrytään eteenpäin. Arviointi sidotaan selkeämmin oppiaineiden tavoitteisiin ja yhtenäisiin kriteereihin. Vuosiluokalta toiselle siirtymiselle asetetaan yhteiset pelisäännöt.

No, tämä ei tarkoita opettajien työn kaventamista tai mekaanista testikulttuuria. Päinvastoin tämä selkeämpi arviointikriteeristö antaa opettajille paremmat työkalut tehdä työnsä hyvin. Kun nämä kriteerit ovat selkeät, opettajan ei tarvitse arvailla tai valita esimerkiksi 25 arviointikriteeristä, miten niitä painottaa.

Tietysti tämä arviointikriteerien uudistaminen luo lisää luottamusta koko järjestelmään. Esimerkiksi toisen asteen koulutuksenjärjestäjien pitää voida luottaa siihen, että peruskoulun päättöarvosana kertoo aidosti nuoren osaamisesta. Nykytilanteessa ei näin ole.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset näkevät, että tämä osaamistakuu on yksi tärkeimmistä koulutuspoliittisista uudistuksista pitkään aikaan. Meidän mielestämme ei ole hyväksyttävää, että nuori pääsee peruskoulusta ilman riittäviä perustaitoja. Tämä vaikeuttaa hänen polkuaan toisella asteella, ja myöskin työelämään siirtyminen vaikeutuu jopa siellä arjessa, ja elämässä pärjääminen voi olla hankalaa.

Tämä tarkoittaa sitä, että opetussuunnitelmista on uskallettava karsia epäolennaista. Kaikkea ei voi eikä tarvitse opettaa. On parempi, että oppilas oppii vähemmän asioita kunnolla kuin paljon asioita pintapuolisesti. Laatu voittaa määrän ja nimenomaan niin, että oppilas oppii oppimaan.

Arvoisa puhemies! On tärkeää tunnistaa tässä, että osaamistakuu ei tietenkään poista kaikkea vaihtelua, ei sen tarvitsekaan poistaa. Mutta se luo selkeät raamit, joiden sisällä toimitaan, ja tekee tästä arvioinnista läpinäkyvämpää ja oikeudenmukaisempaa. Samalla on hyvä pitää keskustelu avoimena myös muista keinoista parantaa oppimistuloksia. Esimerkiksi kansalliset kokeet ovat nousseet esiin keinona vahvistaa arvioinnin vertailevuutta. Vaikka niitä ei tässä vaiheessa esitetä, tätä vaihtoehtoa ei pidä sulkea pois tulevaisuudessa. Suomi on nimittäin niitä harvoja maita, joissa ei ylioppilaskoetta lukuun ottamatta mitata kansallisesti oppimisen tasoa missään koulupolun vaiheessa, vaan me luotamme ainoastaan kansainvälisiin testeihin, kuten Pisaan. Tämä on sikäli erikoista, että Pisa ei suoraan mittaa opetussuunnitelman perusteiden tavoitteita vaan muita tavoitteita.

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

Tämä luottamus siihen, että suomalainen koulu pärjää edelleen, vaikka yhteiskunta ympärillä muuttuu, ei enää kannaa, vaan meidän on kyettävä reagoimaan näihin muutoksiin. Myös koulun pitää elää ajassa, ja meidän pitää tarkastella kriittisesti, tuottaako peruskoulu tällä hetkellä niitä tuloksia, mitä se on aikaisemmin tuottanut.

Tähän lopuksi haluan sanoa vielä, että me voimme remontoida koulua miten paljon tahansa mutta me emme voi kaataa kaikkea vastuuta kouluille. Mikäli vanhemmat eivät huolehdi omaa osuuttaan kasvatustehtävästä, niin me emme tule saamaan koulujen oppimistuloksia nousuun. Tämä hallitus on jo uudistanut oppimisen tuen, luonut kännykkäkiellon kouluihin, lisännyt vuosiviikkotunteja äidinkieleen ja matematiikkaan, eli olemme tehneet useita toimenpiteitä peruskoulun vahvistamiseksi. Tähän tarvitaan oikeastaan koko yhteiskunta, jotta saamme peruskoulun takaisin sille hyvälle polulle, millä se on aikaisemmin ollut.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu poissa, edustaja Sillanpää poissa, edustaja Rasinkangas poissa, edustaja Strandman poissa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansalaisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 54/2026 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Tämän esittelee meille ministeri Rantanen. Olkaa hyvä.

Keskustelu

18.01 Sisäministeri Mari Rantanen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt käsiteltävässä hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kansalaisuuslakia ja eräitä muita siihen liittyviä lakeja. Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2027 alussa.

Esityksessä ehdotetaan, että hakemuksen perusteella myönnettävälle kansalaisuudelle lisättäisiin uusi yhteiskuntatietoa koskeva edellytys. Jatkossa hakijalta vaadittaisiin sen osoittamista, että hänellä on riittävät tiedot suomalaisesta yhteiskunnasta. Lähtökohtaisesti yhteiskuntatieto osoitettaisiin suomen- tai ruotsinkielisellä kansalaisuuskokeella. Edellytyksen voisi täyttää myös ylioppilas- tai korkeakoulututkinnolla, joka on suoritettu Suomessa suomeksi tai ruotsiksi. Yhteiskuntataitoedellytys olisi kielitaitoedellytyksestä erillinen.

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

Kansalaisuuskoee otettaisiin ehdotuksen mukaan käyttöön vuoden 27 alkupuolella. Kokeeseen liittyvistä viranomaistehtävistä vastaisi Maahanmuuttovirasto. Virasto tekisi sopimukset kokeen laatimisesta ja järjestämisestä muiden toimijoiden kanssa. Kokeen oppimateriaalin ja kysymysten laatimisesta huolehtisi yliopistollinen toimija. Kansalaisuuskoeeessa testattaisiin perustietoja suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta sekä yksilön oikeuksista ja velvollisuuksista. Kokeen kysymykset koskisivat Suomen keskeistä lainsäädäntöä, perus- ja ihmisoikeuksia, yhdenvertaisuutta, sukupuolten tasa-arvoa, Suomen historiaa ja kulttuuria sekä muita oppimateriaalin keskeisiä tietoja. Kansalaisuuskoee olisi sähköisesti suoritettava monivalintakoe. Koe suoritettaisiin koetilaisuuden järjestäjän valvomassa koetilaisuudessa, joita järjestettäisiin useamman kerran vuodessa eri puolilla Suomea. Kokeen hyväksytyt suoritus edellyttäisi sitä, että valtaosa kokeen vastauksista olisi valittu oikein.

Hallitusohjelmassa on useita kansalaisuuslain muuttamista koskevia kirjauksia, joista yksi koskee kansalaisuuskoeeen käyttöönottoa. Uuden yhteiskuntaedellytyksen ja kansalaisuuskoeeen taustalla on ajatus siitä, että Suomessa asuivilta voidaan kansalaisuuden saamista varten edellyttää kotoutumista. Uusi edellytys täydentäisi nykyisiä kansalaisuuden saamisen edellytyksiä. Se ilmentäisi ajatusta maan keskeisten olosuhteiden tuntemisesta ennen kansalaisuuden saamista.

Useilla muilla mailla on jo käytössään kansalaisuuskoee. Noin puolet EU-maista edellyttää yhteiskuntatiedon osoittamista kansalaisuuskoeeella tai jollakin muulla tavalla. Myös esimerkiksi Yhdysvalloissa ja Kanadassa on käytössä kansalaisuuskoee. Pohjoismaista tämä on käytössä Tanskassa ja Norjassa, ja Ruotsikin on ottamassa kansalaisuuskoeeen käyttöön.

Kansalaisuuskoeeen käyttöönottoa selvitettiin poikkihallinnollisessa työryhmässä. Työryhmän selvityksen mukaan kansalaisuuskoeeella voitaisiin vahvistaa kotoutumista mittaamalla kokeeseen osallistuvan tietämystä suomalaisesta yhteiskunnasta. Kansalaisuuskoee toimisi johdonmukaisena jatkumona kaikelle sille yhteiskuntatiedolle, jota maahanmuuttajat saavat erilaisissa koulutuksissa ja muutoinkin omaksuvat maassa oleskelunsa aikana.

Tulevan kansalaisuuskoeeen kysymykset perustuisivat kansalaisuuskoeeen oppimateriaaliin. Oppimateriaali vastaisi sisällöltään ja laajuudeltaan valtakunnallista oppimateriaalia, joka on jo käytössä kuntien järjestämässä yhteiskuntaorientaatiossa. Kansalaisuuskoee olisi siten tietopohjainen koe, johon voisi valmistautua kokeen oppimateriaalia opiskelemalla. Uusi koejärjestelmä toteutettaisiin muutoinkin kokonaisuudessaan luotettavalla, laadukkaalla ja oikeudenmukaisella tavalla.

Kansalaisuuden hakemisesta kiinnostuneen henkilön olisi siis jatkossa käytävä suorittamassa kansalaisuuskoee ennen kuin hän tekisi kansalaisuushakemuksen. Siten tarkoituksena on korostaa suomalaisen yhteiskunnan tuntemuksen merkitystä ennen kansalaisuuden myöntämistä. Yhteiskunnan kannalta toivottava vaikutus olisi, että kansalaistetulla henkilöllä olisi entistä paremmat valmiudet suomalaisessa yhteiskunnassa toimimiseen.

Kansalaistamisen edellytysten muutokset vaikuttavat laajasti kansalaisuuden hakijoihin ja saamisen mahdollisuuteen. Vuonna 2025 kansalaisuushakemuksen teki yhteensä yli 11 000 henkilöä. Lähtökohtana on se, että jatkossa kansalaisuuskoeeen suorittamista vaadittaisiin työikäisiltä aikuisilta, jotka haluaisivat myöhemmin hakea kansalaisuutta. Alle 18-vuotiaiden ja yli 65-vuotiaiden ei sen sijaan tarvitsisi koetta tehdä. Eri muutokset

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

voivat yhdessä vaikuttaa siten, että hakemuksia tehdään aiempaa vähemmän, jos mahdolliset hakijat muutosten tultua voimaan arvioivat, että he eivät täytä kansalaistamisen edellytyksiä. Tämä koskee myös kansalaisuuskokeen suorittamista.

Kansalaisuuskokeen käyttöönotosta seuraisi lisäksi uusia tehtäviä etenkin Maahanmuuttovirastolle, joka vastaisi kokeeseen liittyvistä viranomaistehtävistä. Kokeen laatimisesta ja järjestämisestä virasto tekisi sopimukset muiden toimijoiden kanssa.

Arvoisa puhemies! Kansalaisuuslain muutoksia on toteutettu kolmessa eri vaiheessa. Tässä esityksessä ehdotetaan uutta yhteiskuntatietoedellytystä ja kansalaisuuskokeen käyttöönottoa. Kokonaisuuteen kuuluvat myös jo tehdyt asumisajan pidentämisen sekä nuhteettomuus- ja toimeentuloedellytysten tiukentaminen. Kaikki nämä muutokset tulevat yhdessä vaikuttamaan siihen, millä tavoin kansalaisuuden voi jatkossa saada hakemuksen perusteella.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Täällä nyt edustaja Nikkanen haluaa käyttää vastauspuheenvuoron. [Juho Eerola: Kai me nyt muutkin debatoidaan!] — Okei, otetaan muutama vastauspuheenvuoro. Elikkä kaikki, jotka haluavat käyttää vastauspuheenvuoron, nousevat seisomaan ja painavat V-painiketta. Seitsemän henkilöä, nyt laitetaan V-painike kiinni. — Ja siellä vaikka edustaja Nikkanen aloittaa. — Mikrofoni päälle. [Saku Nikkanen: Aloitetaan alusta.]

18.08 **Saku Nikkanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esityksen lähtökohta on perusteltu. Suomen kansalaisilla on merkittävä oikeudellinen asema, ja näin ollen on kohtuullista, että sen saaminen edellyttää riittävää tietotaitoa suomalaisen yhteiskunnan peruseriaa- ja oikeuksista ja velvollisuuksista. Ajatus siitä, että kansalaisuus heijastaa onnistunutta kotoutumista, on hyvä ja kannatettava. Ehdotus yhteiskuntaosaamisen edellytyksestä ja sitä osoittavasta kansalaisuuskokeesta voi parhaimmillaan tukea aktiivista kansalaisuutta ja vahvistaa osallisuutta. Myönteistä on myös se, että osaaminen voitaisiin tietyin edellytyksin osoittaa myös Suomessa suoritetuilla opinnoilla, eli tunnustetaan erilaisia kotoutumisen polkuja.

Arvoisa rouva puhemies! Maahanmuuttoviraston vastuurooli koejärjestelmän hallinnoitsijana on luonteva, mutta uuden järjestelmän luominen edellyttää huolellista valmistelua, riittäviä resursseja ja selkeitä takeita toteutuvasta oikeusturvasta. Jatkovalmistelulla on hyvä varmistaa, että uudistus tukee aidosti kotoutumista, on oikeudenmukainen ja vahvistaa luottamusta suomalaisen yhteiskunnan avoimuuteen ja oikeusvaltioperiaatteeseen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen.

18.09 **Sara Seppänen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen kansalaisuus on onnistuneen kotoutumisen päätepiste, ei lähtöruutu. Jatkossa kansalaisuuden saaminen edellyttää riittävää yhteiskuntaosaamista, joka osoitetaan kansalaisuuskokeella tai Suomessa suoritetuilla opinnoilla. Kyse ei ole siis rangaistuksesta vaan vastuusta. On kohtuullista edellyttää, että Suomen kansalaiseksi hakeva tuntee yhteiskuntamme peruseriaa- ja oikeudet ja omat velvollisuudet. Tämä vaatimus on erillinen kielitaidosta ja vastaa käytäntöjä hyvin monissa muissa EU-maissa sekä Pohjoismaissa.

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

Viime vuosikymmeninä kansalaisuuden ehtoja on löysennetty, mutta seurauksena on syntynyt epätasapaino oikeuksien ja vastuiden välillä. Nyt palataan järkevään linjaan: kansalaisuus myönnetään osoituksena aidosta sitoutumisesta Suomeen. Väitteet siitä, että tiukennukset karkottaisivat osajia, eivät kestä tarkastelua. Kansainväliset esimerkit osoittavat, että menestyvät maat yhdistävät vetovoiman ja vaativat kansalaisuusehdot. Tämä uudistus vahvistaa nimenomaan kotoutumista, kansalaisuuden arvoa ja luottamusta meidän omaan yhteiskuntaamme.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman.

18.11 **Jaana Strandman ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kunnioitettu ministeri! Suomen kansalaisuus on ansaittava ja osoitettava. Se on yhteiskunnan keskeinen sopimus, joka määrittää oikeudet ja velvollisuudet. Esityksessä ehdotetaan kansalaisuuskoetta, jonka avulla varmistetaan, että hakijalla on riittävä ymmärrys suomalaisesta yhteiskunnasta, laeista, asetuksista ja suomalaisesta elämäntavasta sekä suomen kielestä. Koe mittaa tietoja muun muassa päätöksenteosta, oikeusjärjestelmästä sekä perusoikeuksista. Tavoitteena on vahvistaa sitä, että kansalaisuus perustuu todelliseen tietoon yhteiskuntamme toiminnasta. Kansalaisuuden myöntämisen tulee edellyttää sitoutumista yhteisiin sääntöihin ja kykyä toimia osana yhteiskuntaa. Monissa maissa vastaava koe on käytössä, ja Suomi yhtyy tähän kansainväliseen linjaan. Tarkoitus on lisätä kansalaisuuden painoarvoa ja varmistaa, että sen saavat henkilöt ovat perehtyneet yhteiskuntaamme riittävällä tasolla. Suomessa eletään, asutaan, yritetään ja tehdään työtä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Hänninen.

18.12 **Juha Hänninen kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies ja kunnioitettu ministeri! Kiitän teitä tästä tärkeästä, arvokkaasta ja merkittävästä työstä, mitä olette tehneet tämänkin asian edistämiseksi. Yhteiskunnan turvallisuus rakentuu pitkälti luottamuksesta, luottamuksesta siihen, että samassa yhteiskunnassa elävät ihmiset tuntevat ja noudattavat yhteisiä sääntöjä. Kansalaisuuskoete vahvistaa tätä perustaa. Se tukee kotoutumista, ehkäisee eriytymistä ja on samalla ennalta ehkäisevää turvallisuuspolitiikkaa. On myös todettava, ettei Suomi ole tässä poikkeus. Kansalaisuuden edellytyksiin kuuluva yhteiskuntatiedon osoittaminen on käytössä monissa muissa Euroopan maissa. On perusteltua, että myös Suomessa kansalaisuuden saavuttaminen edellyttää ymmärrystä suomalaisesta demokratiasta, oikeusvaltiosta ja yhteisistä arvoista. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Eerola.

18.13 **Juho Eerola ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitokset tosiaan ministerille. Tänä aamuna luin Kymen Sanomat -nimistä lehteä, ja siinä oli pohjustettu tätä kansalaisuuskoetta julkaisemalla vastaava Tanskassa käytössä oleva testi, toki onneksi suomen kielelle käännettynä. Siinä oli 46 kysymystä, ja muistaakseni 35 piti saada oikein, ja huvikseni sitten testasin itse tätä testiä. Vaikka en edes asu Tanskassa, niin tiesin

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

varmasti oikein 30 niistä kysymyksistä, ja loput 16 sitten koetin arvata sopivasti. Just ne viisi, itse asiassa kuusi, meni läpi, joten olisin jopa minä saanut Tanskan kansalaisuuden sen kokeen perusteella.

Nyt kun julkisuudessa tästä on keskusteltu ja nettipalstoilla jotkut ovat kritisoineet, että tämä on liian vaikea ja että kaikki suomalaisetkaan eivät läpäisisi tätä, niin jos minä, Suomessa asuva peruspersu, saisin Tanskan kansalaisuuden tällaisen kokeen perusteella, niin ihmettelen suuresti, jos täällä Suomessa vuosia asunut maahanmuuttaja ei halutessaan vastaavia tietoja Suomesta hankkisi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lahdenperä.

18.14 **Milla Lahdenperä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministerille tämän esityksen eduskuntaan tuomisesta. Kansalaisuus on side yhteiskuntaan, oikeuksia ja velvollisuuksia ja ennen kaikkea luottamusta. On vaikea perustella tätä järjestelmää, jossa kansalaisuuden saisi ilman, että ymmärtää yhteiskunnan pelisääntöjä, oikeuksia ja velvollisuuksia. Se ei ole reilua meidän yhteiskuntaa kohtaan eikä myöskään niitä kohtaan, jotka ovat tehneet työn kotoutuakseen, oppiakseen kielen ja rakentaakseen elämää Suomeen. Tämä esitys tuo selkeyttä. Kansalaisuus ei ole vain oleskelun kestoa vaan myös osoitus siitä, että ihminen kykenee toimimaan osana suomalaista yhteiskuntaa.

Tämän uudistuksen rinnalla on hyvä huolehtia toimivasta kotoutumisesta, saavutettavasta koulutuksesta ja siitä, että jokaisella on todella mahdollisuus täyttää nämä vaatimukset. Tässä esityksessä on oikein oikea suunta. — Kiitos vielä ministerille.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas.

18.15 **Merja Rasinkangas ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kunnioitettu ministeri! Suomen kansalaisuutta ei tule antaa löysin kriteerein vaan hyvin tiukin ehdoin. Jo aiemmin kansalaisuuteen vaadittua asumisaikaa pidennettiin viidestä vuodesta kahdeksaan vuoteen. Lisäksi toimeentulo- ja nuhteettomuusvaatimuksia tiukennettiin, jotta Suomen passia ei anneta varattomille rikollisille. Nyt käsittelyssä olevalla esityksellä kansalaisuuden vaatimukseen lisätään kansalaisuskoe, jolla mitataan tietoja suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta ja peruseriaatteista sekä yksilön oikeuksista ja velvollisuuksista. Samalla tällä halutaan vaikuttaa kotoutumiseen suomalaiseen lainsäädäntöön, kulttuuriin ja arvoihin.

Arvoisa puhemies! Suomen passi on edelleen yksi maailman arvostetuimmista, ja näillä kansalaisuuslain muutoksilla varmistetaan, että arvostus saadaan pidettyä. — Kiitos sisäministeri Rantaselle erinomaisesta esityksestä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten seuraavaksi edustaja Elomaa.

18.16 **Ritva Elomaa ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsittelyssä oleva hallituksen esitys on tärkeä. Perussuomalaiset ovat pitkään vaatineet, että Suomen kansalaisuus ei ole pelkkä hallinnollinen toimenpide vaan merkityksellinen side yksilön ja yhteiskunnan välillä, side, joka edellyttää aitoa kotoutumista ja sitoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Kansalaisuuskokeesta on tehtävä aito mittari, ei muodollisuus. Kokeen

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

sisällön on oltava vaativa ja merkityksellinen. Hakijan on todella osoitettava tuntevansa suomalaisen oikeusvaltion periaatteet, demokratian pelisäännöt, naisten aseman suomalaisessa yhteiskunnassa sekä kansalaisen oikeudet ja velvollisuudet.

Suomen passi on yksi maailman vahvimista matkustusasiakirjoista, joka avaa ovet paitsi Suomen myös koko Euroopan unionin työmarkkinoille. Sen on oltava palkinto, joka ei ole koskaan alennusmyynnissä. Kiitos, ministeri Rantanen, hyvää työtä. 80-luvulla matkustin paljon urheilun takia Kanadaan, USA:han, joka puolelle. Oli hienoa mennä tullin läpi, kun huomasi, että Suomen passia arvostetaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Mennään nyt puhujalistalle. Kaikki saavat toki puheenvuoron, ja keritään varmaan näitä ottaa tässä. — Edustaja Garedew on poissa, joten seuraavaksi edustaja Strandman.

18.18 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies, kunnioitettu sisäministeri! On Suomen onni, että meillä on perussuomalainen sisäministeri. Kiitos ministerille näistä tänä hallituskautena tehdyistä maahanmuuton kiristyksistä, jotka luovat maahamme turvallisuutta ja oikeudenmukaisuutta.

Tässä esityksessä otetaan käyttöön kansalaisuuskoe, jolla varmistetaan, että Suomen kansalaisuuden saava henkilö tuntee yhteiskuntamme perusperiaatteet, oikeudet ja velvollisuudet. Kansalaisuus on osoitus sitoutumisesta suomalaiseen yhteiskuntaan, lakien ja asetusten noudattamiseen sekä suomalaiseen elämäntapaan ja suomen kielen osaamiseen.

Viime vuosina kansalaisuuden ehtoja on kevennetty liikaa. Tämän seurauksena kansalaisuus on voitu myöntää myös henkilöille, joiden kiinnittyminen yhteiskuntaan on jäänyt heikoksi. Nyt suuntaa korjataan. Kansalaisuus tulee nähdä päätepisteenä onnistuneelle kotoutumiselle, ja tästä kotoutumisesta on vastuussa maahantulija. On perusteltua edellyttää, että hakija hallitsee kielen lisäksi keskeiset tiedot yhteiskunnastamme. Kun Suomeen tullaan, täällä opetellaan kieli, lait ja kulttuuri. Tämä on keskeinen osa Suomeen tuloa, ja esitys vahvistaa Suomen kansalaisuuden arvoa ja merkitystä. Suomen kansalaisuus on ansaittava ja osoitettava.

Arvoisa sisäministeri, kysyn kansalaisuuskokeen suorittamisesta: kuinka se käytännössä luotettavasti tehdään ja suoritetaan, ja mitä tapahtuu, jos henkilö ei saa suoritettua koetta? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

18.20 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Suomen kansalaisuus on yksi yhteiskuntamme vahvimista siteistä. Se ei ole pelkkä hallinnollinen päätös vaan luottamuksen osoitus. Se on lupaus siitä, että kansalaisuuden saanut henkilö sitoutuu Suomen lakeihin, arvoihin ja yhteisiin pelisääntöihin. Tässä hallituksen esityksessä lähdetään liikkeelle oikeasta ja tarpeellisesta perusajatuksesta: Kansalaisuus ei ole automaatio. Se on onnistuneen kotoutumisen tulos.

Arvoisa puhemies! Tämä hallitus on vakaasti ja harkitusti päivittänyt kansalaisuuteen liittyviä ehtoja seuraamaan tämän päivän tilannekuvaa. Olemme päättäneet asumisajan pidentämisestä sekä nuhteettomuus- ja toimeentuloedellytysten tiukentamisesta. Nyt käsiteltävä kansalaisuuskokeeseen liittyvä lainmuutos täydentää tätä kokonaisuutta

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

loogisesti ja vastuullisesti. Se varmistaa, että Suomen kansalaisuuden saavalla on perustiedot siitä, miten suomalainen yhteiskunta toimii, mitä oikeuksia kansalaisella on sekä mitä velvollisuuksia niihin liittyy. Tämä on tärkeä osa kansalaisuuteen sitoutumista.

Arvoisa puhemies! Yhteiskunnan turvallisuus rakentuu pitkälti luottamuksesta — luottamuksesta siihen, että samassa yhteiskunnassa elävät ihmiset tuntevat ja noudattavat yhteisiä sääntöjä. Kansalaisuuskoe vahvistaa tätä perustaa. Se tukee kotoutumista, ehkäisee eriytymistä ja on samalla ennaltaehkäisevää turvallisuuspolitiikkaa.

On myös todettava, ettei Suomi ole tässä poikkeus. Kansalaisuuden edellytyksiin kuuluva yhteiskuntatiedon osoittaminen on käytössä monissa muissa Euroopan maissa. On perusteltua, että myös Suomessa kansalaisuuden saavuttaminen edellyttää ymmärrystä suomalaisesta demokratiasta, oikeusvaltiosta ja yhteisistä arvoista. Vain siten voimme suojata sisäistä turvallisuuttamme kuormittumiselta tässä ajassa.

Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä ei ole kyse siitä, että jotakuta syrjittäisiin tai poljettaisiin tai kansalaisuuden ehtoja tiukennettaisiin kohtuuttomasti. Kansalaisuuden saamisen tulee olla osoitus suomalaisen kulttuurin kunnioittamisesta. Se ei ole itsestäänselvyys. Siksi tämä esitys ei sulje ketään ulos, mutta se tekee selväksi, että Suomen kansalaisuus merkitsee vastuuta, omaa halua ja tahtoa yhdistää yhteisiä pelisääntöjä. Jokainen voi omilla toimillaan yhä tavoitella kansalaisuutta. Se on viesti, joka vahvistaa sekä suomalaisuutta että yhteiskuntamme kestävyyttä. Se on viesti, joka tänä päivänä on yhteiskuntamme tulevaisuuden kannalta kriittisen tärkeä. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki.

18.25 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Arvon ministeri! Tässä se nyt on: hartaudella odottamamme hallituksen esitys kansalaisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi, jonka tarkoituksena on lisätä kansalaistamisen edellytykseksi niin sanotun kansalaisuuskokeen läpäiseminen. Kansalaisuuskokeella varmistetaan riittävä yhteiskuntaosaamisen taso ennen kuin voi saada itselleen Suomen kansalaisuuteen liittyviä oikeuksia. On hyvä sisäistää, että oikeuksien rinnalla siirtyvät myös kansalaisuuden tuomat vastuut ja velvoitteet. Tuoreilla Suomen kansalaisilla täytyy olla peruskäsitys siitä, miten suomalainen yhteiskunta toimii. Perussuomalainen näkökulma, jossa kansalaisuus on palkinto onnistuneesta kotoutumisesta, ei suinkaan automaattinen lahja, toteutuu tässä hallituksen esityksessä. Jo aikaisemmin kansalaisuuden saamisen ehtoja on kiristetty esimerkiksi asumisajan vaatimusta pidentämällä sekä toimeentulo- ja nuhteettomuusehtoja kiristämällä. Tämä kolmas osa on jatkoa tälle samaiselle sarjalle.

Arvoisa puhemies! On vain oikeus ja kohtuus, että Suomen arvokkaan kansalaisuuden saamiseksi ulkomaalaisen tulee osoittaa sitoutumista yhteiskuntaamme ja sen perusarvoihin. Tämän voi osoittaa esimerkiksi näkemällä sen vaivan, että hankkii ne tiedot ja taidot, joita yhteiskunnan täysivaltaiselta jäseneltä voidaan edellyttää. Nämä nyt tuotavat edellytykset ovat erillisiä kielitaitoedellytyksistä, joita tietysti myös jatkossa edellytetään näiden lisäksi. Suomen kieli, tai rannikkoalueilla ruotsin kieli, on luonnollisesti yksi tärkeimmistä yksittäisistä avaimista suomalaisen yhteiskunnan ymmärtämiseen. Pelkkää yhteiskuntatiedon osaamista ei siis tietenkään sellaisenaan voi pitää ainoana kotoutumisen edellytyksenä esimerkiksi hakijan työllistymisen tai yhteiskunnalliseen toimintaan osallistumisen näkökulmasta. Täytyy muistaa ne muutkin

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

osat, joita tähän liittyy. On kuitenkin hyvä tiedostaa, että meille tänne Suomeen saapuu paljon ihmisiä, jotka ovat lähtöisin aivan toisenlaisista kulttuureista. Se, mikä meillä ei ole lainkaan hyväksyttyä, on täysin normaalia jossain muualla. Esimerkiksi naisten asema on monessa muussa kulttuurissa erittäin surkea, ja tätä kehitystä emme Suomeen halua. Lisäksi rituaaliteurastaminen ei kuulu Suomen rajojen sisäpuolelle. Se on hyvä alleviivata myös tänne tulijoille. Kaikenlaisia tapoja ei pidäkään suvaita.

Arvoisa puhemies! Suomi ei muutu näillä toimenpiteillä kansainväliseksi kummajaiseksi tai ei-houkuttelevaksi paikaksi ulkomaalaisille osaajille. Monessa muussakin, jopa Pohjoismaissa, on käytössä kansalaisuuskokeita, ja silti nämä maat ovat houkuttelevia kansainvälisille osaajille. Suomi ei ole sen houkuttelevampi ulkomaalaisten koulutettujen asiantuntijoiden parissa, vaikka alkaisimme erottautumaan yleispohjoismaisesta tiukentuvasta kansalaisuuspolitiikasta. Se houkuttelevuus tulee aivan jostain muualta kaikilla osaajilla, ja Suomeen töihin tulevilla ei ole aikomustakaan hankkia kansalaisuutta. Pitää muistaa sekin, että Suomi on verottamisessa maailman kärkeä, mikä osaltaan on suurempi este osaajien rekrytoinnissa maahamme. Muissa Länsi-Euroopan maissa on havaittu, että kansalaisuutta hakevat kaikista aktiivisimmin humanitäärisin ja perheperustein muuttaneet yksilöt, eivät niin sanotut osaajat. Meillä koto-Suomessakin on löysien ehtojen vuoksi kansalaistettu sellaista porukkaa, joka elää tulonsiirtojen varassa, ei osaa kunnolla suomea eikä osaa elää täällä meidän tapojemme ja sääntöjemme mukaisesti.

Arvoisa puhemies! Suomalaisesta passista ja kansalaisuudesta on vuosien saatossa tullut melkein jakotavaraa. Tämä kehitys on onneksi pysäytetty, ja Suomen kansalaisuus on palautettu sille kuuluvaan arvoon. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Antikainen.

18.30 **Sanna Antikainen ps:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Nyt ei tosiaan enää lennätellä Isis-äitejä Suomeen veronmaksajien piikkiin, käytetä aikaa katujengiongelmien kieltämiseen ja näin edelleen. Tämä siksi, koska onneksi meillä on sisäministerinä perussuomalainen Mari Rantanen. Vihdoin Suomen kansalaisuus saa sille kuuluvan arvonsa. Suomen passi siirretään ”saa ottaa” -korista ”vain kokeen läpäisseille” -koriin. Enää sitä ei jaella alelaarista kaikille halukkaille, vaan se on palkinto. Se on palkinto niille, jotka haluavat olla suomalaisia ja jotka haluavat kotoutua Suomeen.

Arvoisa rouva puhemies! Tällä hetkellä yhteiskunta- tai kansalaistiedon osoittaminen on monessa valtiossa edellytys kansalaisuuden saamiselle. Esimerkiksi Euroopan muuttoliikeverkoston vuonna 2020 julkaiseman tutkimuksen mukaan noin puolet EU-maista edellytti kansalaistamista varten yhteiskuntatiedon osoittamista. Osana sisäministeriön työryhmän työskentelyä teetettiin vielä edellä mainittua tutkimusta ajankohtaisempi kysely Euroopan muuttoliikeverkoston kautta. Kysely lähetettiin 32 maalle, joista 21 antoi vastauksen. Vastauksen antaneista maista ainoastaan kolmella — siis kolmella — ei ollut käytössä kansalaisuuskoetta, minkä lisäksi yksi näistä maista oli Ruotsi, jossa edellä mainitun kaltaista suunnitellaan juuri nyt tällä hetkellä. Jos siis Suomi ei ottaisi nyt pian kansalaisuuskoetta käyttöön, jäisimme eurooppalaisella tasolla poikkeukseksi.

Arvoisa rouva puhemies! Eräissä tutkimuksissa on käsitelty kansalaisuuden saamiselle asetettavia edellytyksiä, mukaan lukien yhteiskuntatietoedellytys ja kansalaisuuskoet. Tutkimuksen aiheisiin on kuulunut muun muassa se, mitä vaikutusta kansalaisuudelle

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

asettavilla vaatimuksilla on ollut kansalaisuuden hakemiseen ja sen saamiseen. Kansalaisuuden saamiselle asetettavilla edellytyksillä on havaittu olevan yhteyttä kotoutumiseen, siis positiivisessa mielessä. Ja nimenomaisesti tässä salissa, jopa siellä vasemmalla laidalla, on puhuttu kotoutumisen puolesta ja vaadittu sitä. No, nyt tässä teille esitys, joka lisää kotoutumista. Voisi luulla kaikkien kannattavan sitä, vaan ei. Vihreäthän viestivät tästä jo aiemmin, että kansalaisuuskoe kuulemma murentaa ihmisoikeuksia. Näin he tekivät eräässä somepostauksessaan. Tämä vihreitten somepostaus oli jälleen hyvä osoitus siitä, millaista vihreää pajunköyhtä kyseinen puolue koettaa syöttää tuon tuosta. Edelläkin mainittu tutkimus jo osoittaa sen täysin vääräksi.

Arvoisa rouva puhemies! Haluan kiittää sisäministeri Mari Rantasta isänmaallisesta työstä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu.

18.34 **Inka Hopsu vihr:** Arvoisa puhemies! Maahanmuuttajien perehtyminen suomalaiseen yhteiskuntaan on tärkeää. Riittävät ja laadukkaat resurssit kotoutumiseen ovat tärkeitä tämän yhteiskuntatiedon saavuttamiseksi. Valitettavasti juuri kotoutumistyöstä on kunnilta leikattu. Järjestötyö, tukiperheet, arjen kulttuuriin tutustuminen ovat tärkeitä.

Työskennellessäni opettajana useat maahanmuuttajaperheet kysyivät hyvin arkeen liittyvissä asioissa tukea. Esimerkiksi veroilmoituksen täyttäminen oli sellainen, joka ei ole tuttu, ja varsinkin kun se ilmoitus on vieraalla kielellä, niin olisihan sille syytä, että olisi joku taho, joka voisi opastaa tässä ja tämäntyyppisissä arjen asioissa. [Sanna Antikaisen välihuuto] Opettajan ammattitehtävään ei tämä kuulu, mutta totta kai suomalaisena kansalaisena halusin, että se veroilmoitus tulee oikein täytettyä, ja siinä autoin. Mutta tämäntyyppiset opit, tämäntyyppinen tuki olisivat niitä, jotka varmistaisivat sen, että kotoutuminen onnistuu.

Suomen kansalaisuuden ehdot ovat jo nyt tiukat, ja muuhun... [Sanna Antikainen: Ei pidä paikkaansa!] — Anteeksi, jos täällä voisi huutelua olla vähemmän, niin voin keskittyä paremmin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Annetaan edustaja Hopsun puhua kaikessa rauhassa.

Joo. — Suomen kansalaisuuden ehdot ovat nyt tiukat, ja meillä on ruuhkaa kansalaisuushakemusten käsittelyssä. Tämä jono on pitkä, Migrin mukaan normaalitilanteessa 34 kuukautta. Aiemmin tästä käsittelyajasta sai arvion Migriltä, siitä, kuinka kauan käsittelyyn ja päätökseen on menossa aikaa. Nykyisin tätä tietoa ei enää hakijoille anneta. Tiedossa on, että yli kymmenen vuotta Suomessa jo asuneet, myös perheelliset, odottavat yhä näitä kansalaisuuspäätöksiä. Näin pitkät odotusajat eivät todellakaan ole kohtuullisia, jos elämä on jo tänne rakennettu.

Esimerkiksi Kauppakamari nosti lausunnossaan tästä esityksestä esiin, että on riskinä, että tästä syntyy prosessiin jälleen uusi pullonkaula. Haluaisin muistuttaa hallituspuolueita myös siitä, että juuri kehysriihen yhteydessä tuotiin esitys siitä, että valtionhallinnosta leikataan 60 miljoonaa euroa lisäsäästöjä jo aiemmin tehtyjen säästöjen päälle. Mutta tämä on selvästi hallituksen valinta, että tätä byrokratiaa halutaan lisätä, vaikka aika usea näistä

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

lausunnonantajista toteaa, että jo nämä aiemmin lainsäädäntöön tehdyt muutokset, joissa on pidennetty asumisaikaa, kielivelvoitteiden pidentämistä, tuloajoja, todennäköisesti täyttävät jo kaikki nämä hallituksen esityksessä asetetut tavoitteet. Esimerkiksi Suomen Asianajajat nosti esiin, että tämä muutos on todennäköisesti aivan tarpeeton. Jyväskylän yliopisto huomautti lausunnossaan esityksen pohjautuvan hyvin ohueen tutkimustietoon. Yliopisto epäilee, onko koe oikeasti vastaus kotoutumisen ongelmiin, vai onko kyse enemmän symbolisesta eleestä. Ja tässä taloustilanteessa mielestäni tällaisiin symbolisiin eleisiin ei pitäisi satsata vaan ennemmin siihen aitoon kielen oppimiseen, aitoon kotoutumiseen. Niitä resursseja ja keinoja sen saavuttamiseen ei tule.

Mutta sen verran positiivistakin palautetta pitää antaa, että on hyvä, että tässä esityksessä on päädytty siihen, että tämä koe mittaa yleistietoa, ei arvoja. Yhteiskunnan tällaiset peruseriaaatteet, oikeudet ja velvollisuudet ovat hyviä tietää, ja näiden kautta näiden kansalaisuutta hakevien ihmisten osallisuus meidän suomalaisessa yhteiskunnassa voi vahvistua. Siksi meidän pitää varmistaa, että hakijoilla on hyvät edellytykset nämä tiedot ja taidot saada.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Eerola.

18.38 **Juho Eerola ps:** Arvoisa rouva puhemies! Tosiaan kiitokset jälleen kerran ministeri Rantaselle tästä mainiosta maahanmuuttopolitiikkaa kiristävästä esityksestä. Kyllä tässä taas on... [Puhujan mikrofoni sulkeutuu] — Hävisikö mikrofoni? No, nyt tuli mikrofonin ääni takaisin. Otetaan vettä, niin tulee itsellenikin. [Puhuja juo vettä] Hyvä. — Tässä on positiivisia kaikuja. Muistan, kun silloin vuonna 2010 sitä Nuivaa Vaalimanifestia tehtiin, ja tämä kyllä haisee positiivisesti siltä, kuten tällä vaalikaudella useatkin ministeri Rantasen tänne tuomat esitykset ovat tehneet.

Julkisuudessa — ja tuossa edelläkin edustaja Hopsu, joka juuri poistui salista — on kritisoitu uutta kansalaisuuslakia ja siihen liittyvää koetta, ja erityisesti erinäköisissä nettikeskusteluissa on tätä kritisoitu. Mutta kuten äsken tuossa debatissakin kerroin, niin tänään aamulla sattumalta Kymen Sanomat -nimisessä aviisissa oli pohjustettu tätä keskustelua ja nyt muutenkin tätä esillä olevaa lakiesitystä ja siihen oli laitettu malliksi — tähän on siis aika monessakin Euroopan maassa käytössä, ja yksi niistä maista tosiaan on Tanska, jossa tämä on ollut jo käytössä — viime syksystä, marraskuusta, käytössä ollut Tanskan kansalaisuuskoee eli ihan vastaava, mikä on tänne Suomeen nytten siis tulossa. Toki se oli siinä sitten suomen kielellä. Minä päätin ihan kokeeksi itse siis tehdä sen testin. Siinä oli 46 kysymystä, ja 35 oli sitten Tanskassa pitänyt saada oikein, että saa Tanskan kansalaisuuden. Ja vaikka minä en ole siis koskaan asunut Tanskassa enkä ole muutenkaan, mitä nyt Pohjoismaiden neuvoston tähden, siellä paljon käynyt, niin minun ihan tällaisilla perustiedoillani 30 kysymystä niistä 46:sta tiesin oikein. Loppuja 16:ta, mitä en tiennyt, kokeilin arvata, ja silleen suht sopivasti kuusi kappaletta niistäkin meni sitten ihan tsägällä oikein, niin että hahaa, olisin Tanskan kansalainen. Toki siellä Tanskassa se pitää suorittaa sitten tanskan kielellä, joka on minulle umuligt. Mutta jos olisin saanut suomen kielellä sen tehdä, niin olisin läpäissyt tämän Tanskan kansalaisuuskokeen.

Eli nyt niille henkilöille — edustaja Hopsulle, joka siis poistui jo salista, ja muillekin — ketkä tätä ovat kritisoineet, kyllä sanon, että se voisi minun puolestani olla vaikka huomattavasti vaikeampi. Kyllä jokainen sellainen maahanmuuttaja, joka täällä Suomessa useamman vuoden asuu, tietää tämäntyyppiset perustiedot, kuka nyt on kova urheilija tai

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

kuka on kultalevyn voittanut laulaja täällä. Jos pikkasenkin lukee lehtiä ja seuraa mediaa, niin tämäntyyppiset tiedot oppii, entiset pääministerit ynnä muut. Ei ole liian mahdoton, minun puolestani voisi olla vaikeampi. Toki jos minä sinne Tanskaan muuttaisin ja sitten jossain suomalaisyhteisössä siellä vain rypisin koko sen aikani, niin enhän minä siitä Tanskan kulttuurista ja menosta mitään oppisi, mutta se olisi sitten ihan oma häpeä, enkä ansaitsisi sitten sitä Tanskan kansalaisuutta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, kiitoksia. — Edustaja Lehtinen.

18.42 **Rami Lehtinen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Jos miettii, mistä lähdettiin, kun tämä hallitus aloitti, niin tilanne oli se, että viisi vuotta Suomessa oleskelemalla, välttämättä tekemättä yhtään mitään, kävi kumartamassa kansalaisuuden. Tämä oli se lähtökohta, kun tämä hallitus aloitti. Aika pitkälle ollaan tultu siitä: ensinnäkin ei riitä viisi vuotta, vaan vaaditaan kahdeksan vuotta, pitää olla myöskin nuhteeton, huomattavasti enemmän kuin aikaisemmin, ja pitää olla myöskin osoittaa, että pystyy itse huolehtimaan omasta toimeentulostaan. Nämä on siis jo tehty, ja nyt tulee tämä kolmas vaihe, jossa pitää osoittaa myöskin, että tuntee suomalaista kulttuuria ja historiaa ja meidän tapoja toimia tässä maassa.

Täällä on käyty keskustelua siitä, että kansalaisuuden tiukentaminen merkittävästi vähentäisi erityisosaajien tuleamista maahan. Kysyisinkin tästä ministeriltä, miten te sen näette, koska on ymmärtääkseni useita vastaavanlaisiakin näkökulmia, että niihin maihin, joissa on tiukempi kansalaisuuslainsäädäntö, se jopa houkuttelee osaajia. Itsekin olen monta kertaa käyttänyt puheenvuoroa siitä, että uskon, että ne aidosti erityisosaajat, jotka voivat valita minkä tahansa maan maailmasta, haluavat tulla Suomeen juuri siksi, että täällä on turvallista ja puhdasta ja tämä yhteiskunta on luotettava. Tämä on se merkittävä riski, mikä voidaan menettää, jos me ei onnistuta tässä maahanmuuton asiassa.

Se vielä, miksi kansalaisuus on merkityksellinen, niin se on merkityksellinen siitä syystä, että sinä päivänä, kun kansalaisuus myönnetään, kaikki ulkomaalaislain suomat toimet, joita viranomaiset voivat tehdä, elikkä sen soveltaminen, loppuvat samana päivänä. Ei voida enää karkottaa eikä käännäyttää, jos sitten rupeaa hölmöilemään. Siksi tällä on kansakuntana meille iso merkitys.

Sitten mitä tulee tähän edustaja Hopsun esiin tuomaan kuntien kotouttamiseen, niin valiokuntakäsittelyssä on tullut useita kertoja esiin se, että siellä saatetaan makuuttaa kymmenen kuukauttakin kotona ennen kuin ensimmäistäkään kotouttamistoimea tehdään, ja vielä jopa sanotaan, että älä nyt vain itse rupea mitään tekemään, katso kun me kotoutetaan sinut tänne Suomeen. Siinähan passivoituisi kaikkein aktiivisinkin ihminen, joka aidosti haluaisi tähän yhteiskuntaan integroitua. Eli tämä järjestelmä passivoi jo itsessään, ja siksin tätä pitää muuttaa. Ei tässä ole mitään järkeä.

No, mitä tulee näihin ruuhkiin, että kansalaisuuden saaminen kestää pidempään, niin ymmärtääkseni lähes kaikki, jotka kansalaisuutta hakevat, ovat pysyvällä oleskeluvalla, eli ei heitä tästä maasta pois potkita. Eli ainut pelko, mikä on, on se, että he rupeavat sitten hölmöilemään siinä välissä ennen kuin kansalaisuuden saa. Se on se riski, jos ikään kuin jännittää, mitä tässä pitkässä prosessissa tapahtuu.

Aito kotoutuminen lähtee siitä, että ihminen itse aidosti haluaa tehdä ne asiat, joita tämä yhteiskunta edellyttää kansalaisuuden saamiseksi, ja sitä me tullaan jatkossakin vaatimaan.

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Vigelius poissa. — Ministerille puheenvuoro. Riittääkö kolme minuuttia? [Mari Rantanen: Minä yritän!] — Selvä, viisikin käy.

18.45 Sisäministeri Mari Rantanen: Arvoisa puhemies! Kiitän tästä keskustelusta liittyen kansalaisuuskokeeseen. — Kuten tuossa aluksi sanoin, tämä on nyt se viimeinen palanen, joka tällä hallituskaudella tehdään. Tätä kansalaisuuttahan on todella aikaisemmin kiristetty; asumisaikavaatimusta, ja toisessa vaiheessa oli nuhteettomuus ja toimeentuloedellytys. Aivan kuten tässä edustaja Lehtinen kuvasi, aiemmin riitti käytännössä viisi vuotta asumista Suomessa, ja jos puhutaan kansainvälistä suojelua saavista eli turvapaikkaa nauttivista, niin heillä riitti neljä vuotta. Aiemmin toimeentuloedellytykseksi riitti myös se, että toimeentulona esitti sosiaaliturvan, mitä Kela maksaa, ja tämä ei enää tietenkään käy.

Tämä esitys on oikeastaan jatkumoa ja peilaa siihen hallituksen isoon linjaan, jossa nimenomaisesti, kun puhutaan kotoutumisesta, se näkyy kautta linjan. Me emme enää jaa mitään lupia tai kansalaisuuksia automaattisesti, vaan me pyrimme siihen, että jotta voit saada lisää oikeuksia, niin siihen liittyy velvollisuuksia, ja tämä kotoutumisen velvoite on nyt kyllä läpileikkaava tässä, ja niin myös kansalaisuudessa. On tietysti aivan selvää, että valtion tulee arvostaa omaa kansalaisuuttaan niin korkealle, että sinne on tehty sellaiset edellytykset, että tosiasiallisesti ihminen osallistuu myös tämän kyseisen yhteiskunnan toimintaan. Minusta tämä on ihan keskeinen asia, mitä itseään arvostavan valtion tulee tehdä, mutta myös huomioida sitten muun muassa vaikka turvallisuuskysymykset.

On myös esitetty kritiikkiä, että nyt on liian vaikeata saada kansalaisuutta, mutta sanoisin näin, että tämän kauden muutoksista, nyt tämä kansalaisuuskoe mukaan lukien, minä ajattelen niin, että kun henkilö opettelee kielen ja suomalaisen yhteiskunnan toiminnan, ei tee rikoksia, ei anna vääriä tietoja viranomaisille ja käy töissä, niin hänellä ei ole mitään hätää. Minusta nämä edellytykset ovat aivan perusasioita, jotka olisi pitänyt tietenkin hoitaa aikaa sitten. On hyvä huomata, että 20 vuoteen Suomessa ei ole kansalaisuuslakia tällä tavoin muutettu.

Mitä tulee kotoutumiseen, niin tähän kokonaisuuteen menemättä sen syvemmälle, hallitus on tänään antanut hallituksen esityksen myös kotoutumislain muutoksista, jotka tukevat tätä samaa asiaa, eli että pyritään siihen, että kieli ja yhteiskuntaoppi ovat ne keskeiset asiat, ja samalla kun yhteiskunta auttaa alkuun, edellytämme maahanmuuttajalta omaa vastuuta ja myös velvollisuuksia osallistua näihin palveluihin. Eli käytännössä katsoen kaikki nämä hallituksen esitykset tukevat toisiaan, ja näinhän sen pitää ollakin.

Täällä kysyttiin, miten tämä mahdollisesti vaikuttaa sellaisiin osajiin, jotka ovat korkeakoulutettuja, mutta minä en näe sellaista ongelmaa tässä oikeastaan laisinkaan, koska meidän keskeisillä verrokkimailla joko on tämä kansalaisuuskoe tai heille on se juuri tulossa, eli käytännössä katsoen kansalaisuuden edellytyksistä pidetään myös muissa maissa huolta, ja siinä mielessä Suomi kilpailee tai on kilpailematta joillain muilla asioilla, kuten esimerkiksi verotuksella, joka täällä jo todettiin.

Sitten kysyttiin sitä, mitä tapahtuu, jos ei tätä koetta hyväksytysti suorita. No, silloin ei ole kansalaisuuden edellytyksiä. Kansalaisuus myönnetään siinä kohtaa, kun kaikki edellytykset täyttyvät. Tämä on yksi edellytys, ja jos et sitä suorita, niin silloin kansalaisuutta ei voi saada. On hyvä huomata, mikä jäi ehkä tuossa alussa sanomatta ja mikä oikeastaan liittyy tähänkin, että tämä on tarkoitus tehdä sillä tavalla, että totta kai

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

alkukustannukset tulevat tämän järjestelmän rakentamisen myötä mutta jatkossa kustannuksista vastaavat kansalaisuuskokeen tekijät, eli heiltä otetaan osallistumismaksulla tämän lain kustannukset. Siinä mielessä tietysti se varmasti myös osittain katsoo sen, että siellä ei aivan viikoittain käydä kokeilemassa. Totean vielä sen, että on tietysti selvää, ettei tässä voi olla sellaista tilannetta, että meillä on samat kysymykset, jotka pyörivät viikkotolkulla, vaan siinä täytyy olla iso määrä kysymyksiä, joista sitten kulloinkin arvotaan ja valitaan kuhunkin koetilaisuuteen kysymykset, jolloin se myös vähentää sitä väärinkäytösten riskiä, niin että ei voi kysyä viime viikolla olleelta kaverilta, mitä siellä kysyttiin. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi automaattisesta tietojen hausta ja tietojenvaihdosta eurooppalaisessa poliisiyhteistyössä sekä henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 53/2026 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Rantanen, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.51 Sisäministeri Mari Rantanen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on esitys laiksi automaattisesta tietojen hausta ja tietojenvaihdosta eurooppalaisessa poliisiyhteistyössä. Lisäksi esityksessä esitetään muutettavaksi henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annettua lakia.

Esityksessä annettaisiin täydentävät kansalliset säännökset poliisirekisteritietojenvaihdosta sekä tietojen käytöstä kadonneiden henkilöiden ja tunnistamattomien vainajien tunnistamiseksi. Taustalla on Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus eli niin kutsuttu Prüm II -asetus, joka koskee automaattista tietojen hakua ja tietojenvaihtoa poliisiyhteistyössä. Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti, kun eurooppalainen poliisirekisteritietojenvaihtojärjestelmä — onpa muuten pitkä sana — otetaan käyttöön Euroopan komission täytäntöönpanosäädöksellä.

Arvoisa puhemies! Lainvalvontaviranomaiset voivat jo tällä hetkellä vaihtaa sormenjälki- ja DNA-tietoja sekä ajoneuvorekistereitä koskevia tietoja rikosten ennaltaehkäisemiseksi, paljastamiseksi ja tutkimiseksi. Tietojenvaihto perustuu EU-päätökseen, niin sanottuun Prüm-päätökseen. Prüm-päätös on sittemmin korvattu Prüm II -

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

asetuksella, joka mahdollistaa edellä mainittujen tietojen lisäksi myös kasvokuvia koskevien tietojen vaihtamisen rikosten ennalta estämiseksi, paljastamiseksi ja tutkimiseksi.

Prüm II -asetus on suoraan sovellettavaa EU-säätelyä. Asetus edellyttää kuitenkin kansallista lainsäädäntöä, koska siinä jätetään jäsenvaltioiden päätettäväksi, haluaako se liittyä poliisirekisteritietojenvaihtoon, niin sanottuun EPRIS-järjestelmään. Jos jäsenvaltio haluaa näin tehdä, sen tulee säätää asiasta kansallisessa lainsäädännössä. Käsittelyssä olevassa esityksessä ehdotetaan, että Suomi liittyy poliisirekisteritietojenvaihtoon. Toimivaltaisia viranomaisia Suomessa olisivat poliisi, Tulli ja Rajavartiolaitos.

Poliisirekisteritietojen vaihtaminen on kansainvälisen poliisiyhteistyön ydintehtävä. Tällä hetkellä se tapahtuu perinteisenä viestinvaihtona kysyvän ja vastaavan valtion välillä. Yksinkertaistettu tilanne on esimerkiksi sellainen, että Suomen lainvalvontaviranomainen laatii viestin, jossa kertoo tutkivansa rikosta. Rikoksesta saattaa olla syytä epäillä henkilöä, josta Suomen viranomainen olettaa olevan saatavilla tietoja toisen valtion poliisirekisterissä ja pyytää saada tietää tätä henkilöä koskevat tiedot. Nykyjärjestelmä ei ole automatisoitu, ja kun henkilöä koskevia tietoja kysytään toisesta valtiosta, henkilöön kohdistuva epäily samalla paljastuu tämän toisen valtion viranomaisille. Sen sijaan Prüm II -asetuksen mukainen poliisirekisteritietojenvaihto perustuisi automatisoituun ja vahvasti suojattuun kyselyjärjestelmään, jossa toisen jäsenvaltion viranomaiset eivät näkisi, kenestä tietoja kysytään. Vasta siinä tapauksessa, että kyselyn perusteella tulee osuma ja kyselyn tehnyt jäsenvaltio pyytää lisätietoja, vastaanottavan jäsenvaltion viranomaiset saavat tiedon kysytystä henkilöstä. Tämä ylipäänsä tehostaisi lainvalvontaviranomaisten tiedonvaihtoa merkittävästi osallistuvien jäsenvaltioiden välillä suhteessa nykytilaan. Samalla järjestelmässä on huomioitu tietosuojan nykyistä menettelyä paremmin. Näin ollen käsittelyssä olevalla esityksellä paitsi tehostetaan jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten välistä tietojenvaihtoa myös parannetaan kyselyjen kohteena olevien henkilöiden tietosuojaa.

Arvoisa puhemies! Tietojenvaihdon tehostamisen lisäksi Prüm II -asetus antaa jäsenvaltioille mahdollisuuden käyttää asetuksen piirissä olevia tietoja kadonneiden henkilöiden tunnistamiseen rikostutkinnan yhteydessä tai humanitäärisistä syistä johtuvissa tilanteissa. Edelleen Prüm II -asetus antaa mahdollisuuden tietojen käyttämiseen tunnistamattomien vainajien tunnistamiseksi. Esityksessä ehdotetaan, että Suomi käyttäisi asetuksen mahdollistamaa liikkumavaraa myös tältä osin. Esityksen mukaan poliisi saisi tehdä kyselyjä sormenjälki-, DNA- ja kasvokuvarekistereiden sekä ajoneuvorekisterin ja poliisirekisterin hakemistojen tiedoilla, jos se on välttämätöntä kadonneiden henkilöiden etsinnässä rikostutkinnan yhteydessä. Esityksessä esitetään myös, että poliisi ja Rajavartiolaitos voisivat tehdä kyselyjä sormenjälki-, DNA- ja kasvokuvarekistereiden sekä ajoneuvorekisterin tiedoilla tilanteissa, joissa henkilön henki ja terveys on muusta kuin rikoksesta johtuvasta syystä uhattuna. Rajavartiolaitoksen oikeus kyselyiden tekemiseen johtuu sen meripelastustehtävistä. Muita kuin rikoksesta johtuvia syitä eli humanitäärisiä syitä olisivat esimerkiksi erilaiset ihmisten aiheuttamat onnettomuudet, itsemurhat, luonnonkatastrofit. Lisäksi kyseeseen voisi tulla muistisairaana henkilön tai alaikäisen katoaminen.

Arvoisa puhemies! Prüm II -asetus sisältää vahvat tietosuojan takeet. Asetuksen mukaiseen henkilö tietojen käsittelyyn tai vaihtoon olisi sovellettava asetuksen 6 luvussa

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

säädetyjä tietosuojasäännöksiä ja tapauksen mukaan joko rikosasioiden tietosuojadirektiiviä tai yleistä tietosuoja-asetusta.

Prüm II -asetuksesta aiheutuu taloudellisia vaikutuksia viranomaisille erityisesti kasvokuvien käyttöönoton johdosta. Nämä kustannukset tulevat suoraan asetuksen nojalla eivätkä ole riippuvaisia nyt käsiteltävänä olevasta esityksestä. Myös poliisirekisteritiedonvaihtoon osallistumisesta aiheutuu kustannuksia, ja ne taas johtuvat ehdotetusta esityksestä. Kustannusten kattamiseen saataneen rahaa myös EU:n ISF-rahoituksesta.

Henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annettuun lakiin tehdään teknisiä muutoksia johtuen siitä, että Prüm II -asetus on korvannut Prüm-päätöksen. Prüm II -asetuksessa ei myöskään säädetä siitä, miten rekisteröity voi käyttää tarkastusoikeuttaan. Tämän vuoksi tarkastusoikeuden käyttämisestä esitetään otettavaksi säännös henkilötietojen käytöstä poliisitoimessa annettuun lakiin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

18.58 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Rikollisuus ei tänä päivänä pysähdy rajalle. Ammattimainen rikollisuus, järjestäytyneet rikollisryhmät ja vakavat rikokset liikkuvat maasta toiseen nopeammin kuin viranomaiset, ellei meillä ole oikeita välineitä käytössä. Siksi tässä esityksessä on lopulta kyse yksinkertaisesta asiasta: kyse on siitä, saavatko suomalaiset viranomaiset ajoissa ne tiedot, joita tarvitaan rikosten estämiseen ja selvittämiseen. Sen tavoitteena on varmistaa, että poliisi, Tulli ja Rajavartiolaitos voivat vaihtaa tietoja muiden EU-maiden kanssa nopeasti, turvallisesti ja hallitusti. Kun rikospaikalta löytynyt DNA-, sormijälki- tai ajoneuvotieto vastaa toisen maan rekistereissä olevaa tietoa, on voitava viipymättä edetä tutkinnassa.

Arvoisa puhemies! Kyse ei ole massavalvonnasta eikä uusista rekistereistä vaan siitä, että jo olemassa olevaa tietoa voidaan käyttää paremmin silloin, kun on kyse vakavasta rikoksesta tai ihmishengestä. Haut tehdään yksittäistapauksissa tarkasti rajatuin oikeuksin ja tiukan tietosuojan alaisena. Jokainen haku kirjautuu, on valvottu ja jälkikäteen tarkistettavissa. Siten myös oikeusturva säilyy.

Keskeistä kuitenkin on, että tällä esityksellä annetaan viranomaisille välineitä niihin tilanteisiin, joissa panoksena on henki ja elämä. Kadonneiden henkilöiden etsintä ja tunnistamattomien vainajien tunnistaminen helpottuvat, kun tietoja voidaan verrata myös muiden maiden kanssa. Siksi tämä koskettaa meitä kaikkia. Kyse on aina myös läheisistään huolissaan olevista perheistä, omaisista, ei vain tilastoista. Jokainen uhri, jonka henkeen tai vapauteen on perustavalla tavalla kajottu, on liikaa. Siksi meidän on tehtävä kaikkemme tällaisten rikosten selvittämiseksi.

On myös rehellistä todeta, että Suomi ei ole yksin eikä edelläkävijänä poikkeamassa muista. Useimmat EU-maat vievät tätä samaa uudistusta eteenpäin juuri siksi, että rajat ylittävä rikollisuus vaatii rajat ylittävää viranomaisyhteistyötä.

Arvoisa puhemies! Turvallinen Suomi ei synny toiveista vaan toimivista rakenteista. Tämä hallituksen esitys parantaa viranomaisten kykyä suojella kansalaisia, selvittää rikoksia ja puuttua vakaviin uhkiin ajoissa tinkimättä oikeusturvasta tai yksityisyydensuojasta. Siksi pidän tätä esitystä perusteltuna ja kannatettavana. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki.

19.02 **Anne Rintamäki ps:** Arvoisa puhemies, arvon ministeri! Käsiteltävänä oleva hallituksen esitys liittyy Euroopan unionin poliisiyhteistyön kehittämiseen ja siihen, miten vakavaa ja rajat ylittävää rikollisuutta torjutaan yhä tiiviimmässä eurooppalaisessa yhteistyössä. Esityksessä pannaan täytäntöön EU:n niin sanottu Prüm II -asetus, jonka tavoitteena on tehostaa ja yhtenäistää poliisiviranomaisten välistä tietojen hakua ja vaihtoa jäsenvaltioiden välillä.

Kyse on ennen kaikkea käytännön välineistä, joilla voidaan parantaa rikosten ennalta estämistä, paljastamista ja tutkimista tilanteissa, joissa rikollinen toiminta ei pysähdy valtioiden rajoille. Erityisesti rajat ylittävän rikollisuuden selvittämisen kannalta on kustannustehokkaampaa se, että saadaan tieto tarvittaessa useammastakin relevantista jäsenvaltiosta, jossa samat tekijät ovat toimineet. Esityksen keskeinen sisältö koskee automaattista tietojenhakua erityisesti DNA-tunnisteiden, sormenjälkien, ajoneuvorekisteritietojen ja tietyin edellytyksin myös kasvokuvien osalta. Näitä tietoja voitaisiin hakea ja vertailla jäsenvaltioiden ja Europolin järjestelmistä nopeasti ja turvallisesti, kuitenkin aina yksittäistapauksissa ja kansallisen lainsäädännön puitteissa.

Arvoisa puhemies! Tarkoituksena ei ole luoda uusia poliisivaltuuksia sinänsä vaan varmistaa, että jo olemassa oleva tieto on tehokkaasti käytettävissä silloin, kun sitä aidosti tarvitaan vakavan rikollisuuden torjunnassa. Samalla korostetaan manuaalista varmistusta, valvontaa sekä tiedonkäytön tarkkaa rajaamista käyttötarkoituksensa mukaiseksi.

Esitys sisältää myös kansalliseen lainsäädäntöön tehtävät täydennykset. Lakiin henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa lisätään Prüm II -asetusta koskevat viittaukset ja täsmennykset, jotta sääntelykokonaisuus on ajantasainen ja johdonmukainen. Näin varmistetaan, että EU-sääntely ja kotimainen lainsäädäntö muodostavat selkeän ja toimivan kokonaisuuden viranomaisille.

Arvoisa puhemies! Henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan edelleen rikosasioiden tietosuojasääntelyä ja tietojen käyttöä rajaavat tarkat käyttötarkoitukset, lokitus, valvonta ja rekisteröidyn oikeudet. Turvallisuus ja yksilön oikeudet eivät ole toistensa vastakohtia. Toimiva ja luotettava poliisiyhteistyö edellyttää sekä tehokkaita välineitä että kansalaisten luottamusta siihen, että tietoja käsitellään lainmukaisesti ja vastuullisesti.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys on luonteeltaan tekninen mutta merkitykseltään tärkeä esitys. Se vahvistaa Suomen kykyä osallistua eurooppalaiseen poliisiyhteistyöhön tilanteessa, jossa rikollisuus on yhä kansainvälisempää. Samalla se edellyttää huolellista toimeenpanoa ja jatkuvaa seurantaa, jotta tavoitteet saavutetaan oikeusturvasta ja tietosuojasta tinkimättä. Hallitusohjelman mukaan hallitus vahvistaa rikostorjuntaa kansalaisten turvallisuuden ja viranomaisia kohtaan koetun luottamuksen lisäämiseksi ja hallitus poistaa tietojenvaihdon esteitä rikostorjunnassa. Lakiehdotuksella tuetaan nimenomaisesti näitä tavoitteita. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen.

19.06 **Rami Lehtinen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Nykyinen malli tietojenvaihdosta on varsin byrokraattinen ja hankala, kun sinne pitää jokainen tieto yksilöidä, kun sitä eurooppalaisista haetaan. Jos ajattelee sitä kehitystä, mikä rikollisilla on erilaisten älylaitteiden ja teknologian hyödyntämisessä, niin viimeistään tässä kohtaa myöskin

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

viranomaisten pitää ottaa samoja keinoja käyttöön. Mikä sen parempi keino olisi kuin hyödyntää tässäkin tapauksessa teknologiaa mahdollisimman pitkälle anonyymissä haussa vain sen saamiseksi, löytyykö hitti vai ei, ja ilman, että se yksilöi yhtään ketään. Lähinnä tarkoitus on suunnata tutkintaa sen jälkeen siihen, mistä olisi saatavissa se tieto, joka asian ratkaisee.

Suomalaisen poliisin tehokkuus näihin päiviin ja viime vuosiin asti on perustunut siihen, että me tiedämme, keitä Suomessa on ja kenen kanssa me ollaan tekemisissä. Tämä eurooppalainen vapaa liikkuminen ja totta kai myöskin kansainvälistyminen maahanmuuton ongelmien myötä on johtanut siihen, että meidän on entistä vaikeampaa tunnistaa niitä ihmisiä, joiden kanssa ollaan tekemisissä, ja se pitkällä aikavälillä heikentää meidän turvallisuutta. Siitäkin näkökulmasta tämä on äärimmäisen hyvä.

Se, minkä haluaisin vielä nostaa, mitä tässä kotimaassa on vaikea ymmärtää ja mikä tässä tulee hyvin selkeästi ja yksinkertaisesti esiin, on se, että kun kyse on ihmisen pelastamisesta tai hengestä ja terveydestä, niin jokainen ymmärtää, että sen tiedon saamista, että se jostakin löytyy, kenestä on kyse, jotta voidaan se henki tai terveys pelastaa, ei voi ikään kuin rajoittaa mikään lainsäädäntö, koska mikä olisi tärkeämpi perusoikeus kuin oman hengen pelastaminen? Mutta Suomessa, jos poliisilla on vaikkapa kadonneen henkilön etsintätehtävä, et saa vaikkapa sairaalasta tietoa siitä, onko se henkilö siellä. Siis on äärimmäisen vaikea ymmärtää tällaista perustuslakia, mikä voisi estää sen ihmisen hengen pelastamisen sen takia, että siellä on eri käyttötarkoitus, sidonnaisuus tai joku muu seikka, joka sitten tuo sen esiin.

Olen aina itse miettinyt, että hyvin harvoin keuhun EU:ta juuri mistään, mutta tänään täytyy melkein kahdessa asiassa kehua, ja tämä on niistä toinen. Eli jossakin asiassa EU tuntuu olevan edistyksellinen Suomeen verrattuna.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Keskustelu on... Jaha, ministeri haluaa käyttää puheenvuoron, kaksi minuuttia.

19.08 Sisäministeri Mari Rantanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oli oikeastaan pakko ottaa vielä puheenvuoro, kun huomasin tuossa, että lähetekeskuspuheenvuoroni oli kyllä varsin tekninen.

Totta tosiaan, niin kuin tässä on todettu, kysymys on siis siitä, että tiedonvaihto tehostuu EU-jäsenmaiden välillä poliisiyhteistyössä. Tämä on siis suomeksi sanottuna sama asia, josta äsken puhuin kuusi minuuttia.

Haluan ehkä sanoa sen verran, että meidän turvallisuusympäristö on muuttunut todella, todella nopeasti viime vuosina, niin kuin me kaikki hyvin tiedetään, mutta ihan samalla tavalla meidän rikollisuusympäristö on muuttunut todella nopeasti viime vuosina. Meidän rikollisuus ei enää tietenkään pysy rajojen sisällä: se menee rajat ylittävästi, käyttää tietoverkkoja avuksensa, on erittäin väkivaltaista. Ja on erittäin, erittäin kovaa rikollisuutta, mitä meillä myös Euroopassa on, ja sitä suuremmalla syyllä kaikki tämäntyyppiset muutokset, joita nyt esimerkiksi tässä Prüm II -asetuksessa tehdään, ovat erittäin hyviä.

Kyllä sanoisin, että varmasti tässäkin asiassa, niin kuin maahanmuuttopolitiikassakin EU-puolella, näyttäisi olevan jonkun näköinen murros tulossa. Itse asiassa kun me katsotaan tätä tietojenvaihtoa ja vaikkapa biometristen tunnisteiden käyttöä, niin minusta näyttää siltä, että Euroopassa mennään ehkä pikkasen edellä, ja me tullaan perässä juuri

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

edellä mainituista syistä johtuen. Tietenkin on tärkeätä, että yksityisyydensuoja säilyy, mutta silloin kun tehdään perusoikeuspunnintaa siitä, onko henki ja terveys... Tämä on varmasti sellainen kysymys, johon me tulemme törmäämään meillä Suomessakin vielä useampaan kertaan, että mikä perusoikeus sitten menee toisen edelle joissain tilanteissa. Mielestäni kaikki tällaiset toimet, joissa tieto vaihtuu rivakammin lainvalvontaviranomaisten välillä sekä kotimaassa että ulkomaiden kanssa, ovat kyllä enemmän kuin tervetulleita.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 58/2026 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ensimmäisen puheenvuoron käyttää edustaja Hänninen.

Keskustelu

19.10 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Asummepa kaupungissa, kunnassa tai kylällä, yksi asia meitä yhdistää. Viranomaisilta tulevan postin saapumiseen ajoissa ja turvallisesti pitää voida luottaa, jotta ehdimme myös lukemaan tiedon oikea-aikaisesti. Kun kirje kolahtaa postiluukusta tai viesti saapuu puhelimeen, sen pitää olla varma tieto. Tässä esityksessä on kysymys juuri tästä, luottamuksesta. Tällä lakimuutoksella mahdollistetaan se, että viranomaisen sähköinen viesti voidaan Suomi.fi-viestien lisäksi toimittaa myös yksityiseen digipostipalveluun, jos kansalainen itse niin haluaa.

Arvoisa puhemies! Tämä on se tärkeä sana, haluaa. Tässä esityksessä ketään ei pakoteta, mutta jokaiselle annetaan mahdollisuus ottaa viranomaisasiointi vastaan siellä, missä arki muutenkin hoituu. Nyky-Suomessa suuri osa meistä hoitaa laskut, palkkakuitit ja muut tärkeät paperit jo digitaalisesti. On luontevaa ja turvallista, että myös viranomaisviestit löytyvät samasta tutusta paikasta, eivätkä huku sähköpostien sekaan, eivätkä vaadi uusien ohjelmien käyttöönottoa tai lähde harhailemaan epävarmoihin kanaviin. Turvallisuuden kannalta on myös tärkeää, että tämä uudistus ei avaa ovea holtittomuudelle. Yksityiset digipostipalvelut voivat toimia viranomaisviestien katseluohjelmina vain sopimuksella ja vain silloin, kun ne täyttävät laissa säädetyt tiukat vaatimukset tietoturvasta, häiriötilanteista ja viranomaisyhteistyöstä. Tämä on vastuullista digitalisaatiota, jossa turvallisuus menee edellä, ei markkinat. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kaarisalo.

19.13 **Riitta Kaarisalo sd:** Arvoisa rouva puhemies! Olen itse sitä mieltä, että digitalisaation hyödyntäminen mahdollisimman laajasti on perusteltua silloin, kun se hyödyttää aidosti kansalaisia ja koko yhteiskuntaa niin toiminnallisesti kuin taloudellisestikin, silloin, kun tämä hyödyntäminen tapahtuu turvallisesti, kansalaisten perusoikeudet toteuttavasti ja varmistavasti ja yhteiskunnallista kriisinkestävyyttä vaarantamatta.

Tämä nyt esitettävä muutos on hyvin merkittävä, sillä sen mukaan viranomaisen sähköiset tiedoksiannot olisivat tulevaisuudessa mahdollisia Suomi.fi-palvelun ohella myös yksityisen toimijan tarjoamassa digitaalisessa palvelussa. Kyse on siis avustavan julkisen hallintotehtävän siirtämisestä yksityiselle toimijalle sopimusperusteisesti. Tämä on asia, joka ihan aidosti vaatii huolellista arviointia.

Nyt käsittelyssä olevalla esityksellä luodaan ensi sijassa edellytyksiä uusille digitaalisille liiketoimintamalleille eikä tavoitella sinänsä taloudellisia säästöjä. Tässä yhteydessä puheenvuorossani haluaisin nostaa esille muutaman huomion.

Ensinnäkin kannan edelleen huolta siitä, miten eri väestöryhmät pysyvät mukana tässä digitalisaatioon liittyvässä kehityksessä, koska yhä tänäkään päivänä ei ole realismia odottaa, että kaikilla olisi riittäviä digitaitoja. Näinhän ei ole. Esimerkiksi mitä tulee tähän katseluohjelman valintamahdollisuuteen, niin siihen voi myös liittyä riskejä oikeusturvan toteutumisen kannalta, koska henkilön tulee ymmärtää, että katseluohjelmaa koskevan valinnan ja siitä viestinvälityspalvelun käyttäjerekisteriin seuraavan merkinnän tekeminen todella tarkoittaa sitä, että henkilön on jatkossa seurattava valitsemaansa palvelua vastaanottaakseen viranomaisten lähettämät sähköiset tiedoksiannot ja muut viestit. Näiden epävarmuuksien ja oikeusturvaankin liittyvien kysymysten johdosta SDP ei esimerkiksi tukenut aikaisemmin keväällä eduskunnan hyväksymää lakiesitystä liittyen sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuuteen viranomaistoimintaan liittyen.

Oikeastaan se toinen huolenaihe koskee sitä, miten näitä henkilötietoja ja viranomaispäätöksiä koskevia tietoja ylipäätään liikutetaan verkossa aidosti turvallisesti. Tämä kysymys on otettava vakavasti, sillä teknologian kehittyessä kehittyvät myös mahdollisuudet erilaiseen rikolliseen toimintaan. Meillä on tästä esimerkkejä jo tänä päivänä, mutta todellisuudessa tämä teknologian kehitys ja siinä tapahtuvat loikat ovat sitä tasoa, että meidän voi olla hyvin hankala ja haasteellista ennakoida ja arvioida niitä askeleita, joita rikolliset näissä asioissa pystyvät meitä huomattavasti nopeamminkin ottamaan.

Tänä päivänä digitalisaatioon liittyy myös paljon erilaisia vaaranpaikkoja yhteiskunnallisen huoltovarmuuden kannalta, joten tästä syystä todella painotan, että tätä hallituksen esitystä on nyt käytävä huolellisesti läpi valiokuntatyössä. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.

8. Krääsätalous kuriin – suomalaisyritysten ja kuluttajien oikeuksien puolesta

Kansalaisaloite KAA 7/2025 vp

Toimenpidealoite TPA 72/2025 vp

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 8/2026 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 8/2026 vp. — Nyt tämän meille esittelee edustaja Aalto-Setälä, talousvaliokunnan varapuheenjohtaja. Olkaa hyvä. [Pauli Aalto-Setälä: Paljonko on aikaa?] — Niin kauan kuin jaksat puhua.

Keskustelu

19.17 **Pauli Aalto-Setälä kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos anteliaisuudesta. Tästä tulee pitkä puheenvuoro. — Esittelen teille valiokunnan mietinnön 8/2026 koskien krääsätaloutta. Käsittelimme tämän kansalaisaloitteen ”Krääsätalous kuriin — suomalaisyritysten ja kuluttajien oikeuksien puolesta” sekä eduskunta-aloitteen, joka Tiina Elon johdolla tehtiin, ja järjestimme julkisen kuulemisen, joka lähetettiin myös verkkolähetyksenä kaikille.

Tässä kansalaisaloitteessa ehdotettiin, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin krääsätalouden rajoittamiseksi niin kansallisella kuin Euroopan unionin tasolla rajoittamalla ultrapikamuodin ja krääsäkaupan mainontaa, selvittämällä krääsäkaupan suitsimista verotuksen keinoin, selvittämällä mahdollisuuksia kieltää verkkokauppojen tavaralähetykset EU:n ulkopuolelta suoraan kuluttajille, poistamalla 150 euron tullivapaus ja lisäämällä alustayhtiöiden vastuuta sekä muin mahdollisin keinoin.

Talousvaliokunta toteaa, että kansalaisaloitteessa käytetyille käsitteille ”ultrapikamuoti” ja ”krääsäkauppa” ei ole yksiselitteisiä tai vakiintuneita määritelmiä, niin kuin asiantuntijoilta kuulimme, mutta käytännössä esiin tuodut ongelmat kohdistuvat erityisesti verkkokaupan kautta tilattavien vähäarvoisten tuotteiden tuontiin kolmansista maista. Valiokunta pitää kansalaisaloitetta tärkeänä keskustelun herättäjänä, sillä aloitteessa kuvattu ongelma on ajankohtainen ja sen yhteiskunnalliset vaikutukset ovat merkittäviä. Valiokunta näkee erityisesti kiinalaisten tuontituotteiden määrän jatkuvan kasvun kielteisinä vaikutuksina erityisesti vastuullisesti toimivien yritysten kilpailukyyn heikentymisen, kuluttajansuojan rapautumisen, ihmisten terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät uhat sekä ympäristölle aiheutuvat haitat muun muassa luonnonvarojen ylikulutuksen ja jäteongelmien vuoksi.

Luvut ovat valtavia. Tullin tietojen mukaan vuonna 2025 EU:n ulkopuolelta suoraan kuluttajille tulevien vähäarvoisten tavaraerien määrä nousi Suomessa yli 40 miljoonaan, ja tälle vuodelle ennustetaan eksponentiaalista kasvua. Tavaraerien kokonaismäärästä 98,5 prosenttia saapui Kiinasta. Pakettien määrä kuormittaa sekä tulli-, markkina- ja valvonta- että tuottajavastuuviranomaisia.

Valiokunta katsoo, että kansalaisaloitteen esille nostamiin epäkohtiin on syytä puuttua vaikuttavilla ja tarkoituksenmukaisilla keinoilla. Kun halpatuonnin suosio perustuu erityisesti tilaamisen helppouteen, tuotteiden halpaan hintaan ja toimitusten nopeuteen, voidaan näihin elementteihin vaikuttamalla todennäköisesti tehokkaimmin hillitä tilaus- ja tuontimääriä.

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

Valiokunta on kansalaisaloitetta käsitellessään kuullut laajasti eri viranomais- ja sidosryhmätahoja. Asiantuntijakuulemisissa on tullut selkeästi esiin, että ongelmaa ei ole mahdollista ratkaista yhdellä yksittäisellä toimenpiteellä, vaan sitä tulee pyrkiä ratkomaan laajalla keinovalikoimalla sekä kansallisin että EU-tason toimin.

Valiokunta yhtyy asiantuntijakuulemisessa esitettyyn näkemykseen tarpeesta luoda kolmansien maiden verkkokauppaan niin sanottua rakenteellista kitkaa. Esimerkiksi pakollinen dokumentaatio, turvallisuustarkastukset ja vaivalloisiksi koetut toimitustavat voivat vähentää ostohalukkuutta jopa tehokkaammin kuin lisämaksut. Tästä meillä on myöhemmin lausuma.

Mainonnasta: Kansalaisaloitteessa ehdotettiin ryhtymistä lainvalmisteluun ultrapakamuodin ja krääsäkaupan mainonnan kieltämiseksi. Asiantuntijalausunnossa on kiinnitetty huomiota siihen, että kansalaisaloitteessa mainitut toimintatavat — valheelliset tarjoukset, painostus ostamiseen, pakotettu pelillistäminen, puuttuvat ja harhaanjohtavat tiedot, väärennetyt arvostelut sekä piilotetut yhteystiedot — ovat lähtökohtaisesti kiellettyjä jo nyt voimassa olevan lainsäädännön nojalla. Näin ollen haasteena on ennemminkin se, etteivät kolmansista maista verkkoalustan kautta myyvät elinkeinonharjoittajat noudata sääntelyä lainkaan. Valiokunta katsoo, että ongelmaan tulee puuttua EU-tason toimin.

Talousvaliokunta katsoo edelleen, että kolmansista maista tuotteita välittävien verkkoalustojen epäasialliseen ja aggressiiviseen markkinointiin tulee voida puuttua nykyistä tehokkaammin. Tämän vuoksi valiokunta korostaa edellä selostetuista EU-lainsäädäntöhankkeista riippumatta tarvetta selvittää perusteellisesti, miten kolmansista maista tulevaa markkinointia olisi mahdollista säännellä kansallisesti ottaen samalla huomioon EU-lainsäädännön asettamat reunaehdot. Lisäksi tulee samanaikaisesti vaikuttaa siihen, että markkinoinnin kielloista ja rajoituksista säädettäisiin EU-tasolla tiukemmin kuin tällä hetkellä ja että markkinointia koskevan sääntelyn rikkomisesta aiheutuvilla seuraamuksilla voitaisiin tehokkaasti vaikuttaa verkkoalustojen toimintaan. Tästä valiokunnalla on myös lausumaehdotus.

Kansalaisaloitteessa vaadittiin eduskuntaa selvittämään mahdollisuutta vaikuttaa krääsäkaupan kasvuun myös verotuksen keinoin. Talousvaliokunta on tämän vuoksi selvittänyt aloitteen käsittelyn yhteydessä sekä tullimaksuihin että verotukseen liittyviä näkökohtia. Talousvaliokunta toteaa, että EU:lla ei ole toimivaltaa periä tai kerätä veroja, vaan EU:n veropolitiikan tärkein painopiste on sen varmistamisessa, etteivät verotukselliset esteet haittaa jäsenvaltioiden rajat ylittävää taloudellista toimintaa, jotta kilpailu ei vääristy. EU:n kauppapolitiikkaa toimeenpaneva tullilainsäädäntö kuuluu puolestaan EU:n yksinomaiseen toimivaltaan, mikä rajoittaa mahdollisuuksia kansallisten lainsäädäntötoimien toteuttamiseen jäsenmaissa.

Vielä tällä hetkellä voimassa olevan sääntelyn mukaan tullittomia ovat suoraan kolmannesta maasta EU:ssa olevalle vastaanottajalle tulevat lähetykset, joiden arvo on enintään 150 euroa. EU-lainsäädäntöön jo tehdyn muutoksen myötä kaikista enintään 150 euron arvoisista arvonlisäverotuksen IOSS-järjestelmässä myydyistä tavaroista sekä enintään 150 euron arvoisista postilähetyksenä kuljetetuista tavaroista täytyy maksaa tämän vuoden heinäkuusta alkaen kiinteä kolmen euron tavaraeräkohtainen tullimaksu, joka on juuri sitä edellä mainittua kitkaa. Kuluperusteinen käsittelymaksu voisi olla noin kaksi euroa per tavaraerä, ja sen kantaminen on tarkoitus aloittaa viimeistään marraskuussa

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

tänä vuonna. Maksun kantaminen edellyttää komission ja jäsenmaiden pikaisella aikataululla määritettäviä tietojärjestelmämuutoksia.

Talousvaliokunta pitää tervetulleena, että tämän vuoden aikana aletaan soveltaa sekä EU-tason käsittelymaksua että tullimaksua. Yhdessä nämä maksut nostavat lähetyksen hintaa noin viisi euroa — joka on muuten keskihinta näille kiinalaisille temutuotteille.

Edelleen verotusta koskevia näkökohtia: Asiantuntijalausunnossa on päädytty siihen, että pikamuotiveroa tai muutakaan krääsäveroa ei ole mahdollista toteuttaa arvonlisäverojärjestelmän kautta. Valiokunta katsoo kuitenkin, että ilmiön käsitteet tulisi tarkemmin määritellä. Kansallisen veron säätämisen esimerkiksi niin sanotulle ultrapikamuodille on asiantuntijalausunnossa arvioitu olevan vaikeaa, jos lainkaan mahdollista. Veroa ei voitaisi asettaa vain tuontituotteille, koska se katsottaisiin kotimaista tuotantoa suosivana tuontia syrjiväksi ja siten EU:n perustamissopimuksessa kielletyksi veroksi.

Tuoteturvallisuudesta: Kuten kansalaisaloitteessakin todetaan, monet krääsäverkkokauppojen tuotteista ovat laadultaan heikkoja ja voivat olla suorastaan vaarallisia. EU-lainsäädännön ulkopuolella toimivat yritykset eivät noudata samoja turvallisuusstandardeja kuin EU:hun sijoittuneet toimijat, ja tuotteista on löydetty terveydelle haitallisia kemikaaleja. Talousvaliokunta yhtyy kansalaisaloitteen toteamukseen siitä, että kuluttajalla on oikeus turvallisiin ja kestäviin tuotteisiin.

Saadun selvityksen mukaan komissio on koordinoanut vuoden 2025 aikana tehostettuja tullitarkastuksia keskittyen vaarallisiin ja vaatimusten vastaisiin tuotteisiin, joita tilataan kolmansista maista verkkomarkkinapaikan kautta ja toimitetaan suoraan kuluttajille unioniin. Näissä tarkastuksissa tulli- ja markkinavalvontaviranomaiset sekä muut toimivaltaiset viranomaiset ovat tehostaneet tuontituotteiden valvontaa. Ensimmäisessä operaatioissa tarkastettiin 20 000 lelu- ja pienelektroniikkatuotetta, joista yli puolet todettiin EU:n tuotestandardien vastaisiksi. Osa tuotteista testattiin myös laboratoriossa, ja testatuista tuotteista yli 84 prosenttia todettiin vaarallisiksi. Tavoitteena tulee olla, että isojen globaalien alustojen tulee viime kädessä vastata muun muassa välittämiensä tuotteiden EU:n kuluttajansuojalainsäädännön ja tuoteturvallisuuslainsäädännön mukaisista vaatimuksista, mikäli tuotteiden myyjä ei niin tee.

Talousvaliokunta pitää asiantuntijalausunnon tavoin perusteltuna harkita määräaikaisen ja kohdennetun valvontakampanjan käynnistämistä keskeisten valvontaviranomaisten yhteistyönä. Talousvaliokunta katsoo myös, että tehostetulla neuvonnalla ja ohjauksella tulee pyrkiä lisäämään kuluttajien tietoisuutta halpatuontituotteiden terveyteen ja turvallisuuteen liittyvistä riskeistä.

Ympäristönäkökulmista: Krääsäkauppa perustuu kertakäyttökulutukseen. Tämä lisää luonnonvarojen käyttöä, ilmastopäästöjä, haitallisten kemikaalien leviämistä sekä jätteen määrää ja jätehuollon kustannuksia. Kansalaisaloitteen tavoite EU:n ulkopuolisten verkkokauppaostosten vähentämiseksi on tärkeä. Sillä pystytään vähentämään tavaran määrää ja samalla haitallisia ympäristövaikutuksia.

Saadun selvityksen mukaan ympäristöministeriön hallinnonalalla halpatuonnin haitat näkyvät erityisesti tuottajavastuun toimivuuden ja sen valvonnan ongelmina. EU:n tuottajavastuusäntely edellyttää valmistajia ja maahantuojia vastaamaan tuotteidensa jätehuollosta ja kierrätysvelvoitteista. Tämä vastuu toteutetaan liittymällä tuottajayhteisöön, joka hoitaa velvoitteet jäsentensä puolesta.

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

Esimerkiksi Latviassa tuottaja maksaa tuottajavastuukustannusten osalta veron tullissa, ellei se kuulu tuottajayhteisöön. Tällainen järjestelmä voisi mahdollistaa EU:n ulkopuolisen etäkaupan osallistamisen tuottajavastuun kustannuksiin ja sitä kautta reilumman kilpailun. Talousvaliokunta kannattaa selvityksen tekemistä ja tarvittavan lainsäädännön valmistelua pikaisella aikataululla valtiovarainministeriön, ympäristöministeriön ja Tullin yhteistyönä, ja tästä meillä on lausumaehdotus myös.

Samanaikaisesti kansalaisaloitteen eduskuntakäsittelyn kanssa on työministeri Marttisen asettama työryhmä kartoittanut keinoja halpatuontiin liittyvien ongelmien ratkaisemiseksi. Työryhmä suosittaa raportissaan, että jatkotoimissa keskitytään erityisesti kolmeen osa-alueeseen, joilla puuttumismahdollisuudet ovat suurimmat ja joissa toimenpiteitä on tunnistettu eniten, eli tullivalvontaan, markkinavalvontaan ja tuotesääntelyyn. Talousvaliokunta kannattaa raporttiin sisältyvää ehdotusta siitä, että työ- ja elinkeinoministeriön perustetaan ministeriöiden ja sidosryhmien muodostama työryhmä halpatuonnin tilanteen seuraamiseksi ja haasteisiin vastaamiseksi, sillä tarve kansallisen viranomaisyhteistyön tiivistämiseksi ja ajantasaisen tilannekuvan saamiseksi on ilmeinen.

Lopuksi valiokunnan päätösehdotus. Talousvaliokunnan päätösehdotus: Eduskunta hylkää kansalaisaloitteen sekä toimenpidealoitteen ja sen sijaan esittää neljää lausumaa:

”1. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto jatkoselvittää kansallisia toimia halpatuontiin puuttumiseksi ja valmistele viipymättä tähän liittyvät ehdotukset lainsäädännön muuttamiseksi.”

”2. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto selvittää mahdollisuudet kerätä tuottajavastuun maksut kolmansista maista suoraan kuluttajille myydyistä tuotteista tullimaksujen yhteydessä ja valmistele viipymättä tähän liittyvät ehdotukset lainsäädännön muuttamiseksi.”

”3. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto edistää EU:ssa määrätietoisesti toimia halpatuontiin puuttumiseksi.”

”4. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto raportoi talousvaliokunnalle toimenpiteiden etenemisestä.”

Lisäksi haluan lisätä ja huomauttaa, että tämä mietintö oli yksimielinen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

19.29 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Tänään keskustelemme kansalaisaloitteesta, joka nostaa esiin tärkeän ja ajankohtaisen aiheen: halpatuonnin, ultrapakamuodin ja niin sanotun krääsätalouden kasvun. Tämä aloite ansaitsee kiitoksen, sillä se tuo näkyvästi esille sen, mistä meidän kaikkien pitäisi olla huolissamme. Meidän on kiinnitettävä enemmän huomiota kulutuskulttuurin vastuullisuuteen, reiluun kilpailuun sekä ympäristön hyvinvointiin. Myös hallitus on tunnistanut nämä samat ongelmat ja ryhtynyt toimiin selvittääkseen halpatuonnin ja verkkokaupan sääntelyn kehittämistä niin Suomessa kuin EU-tasolla. Tavoitteena on, että myös EU:n ulkopuoliset verkkokaupat noudattavat samoja sääntöjä kuin kotimaiset toimijat. Tämä on oikeudenmukaista, turvaa kuluttajaa ja vahvistaa suomalaista yritystoimintaa. Reilu ja kestävä kilpailu on osa vahvaa markkinataloutta ja sen tulevaisuutta.

Arvoisa puhemies! Kyse ei kuitenkaan ole vain taloudesta, kyse on myös turvallisuudesta. Halpatuotteiden mukana voi tulla esineitä tai aineita, joiden alkuperä,

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

turvallisuus ja valmistustapa ovat täysin valvonnan ulkopuolella. Kuluttajansuoja ja tuoteturvallisuus ovat myös arjen turvallisuutta. Jokainen suomalainen ansaitsee tietää, mitä ostaa, onko tuotetta turvallista käyttää ja tapahtuuko sen valmistus rehellisin keinoin.

Samalla meidän on muistettava ympäristön turvallisuus. Halpatuotanto, kertakäyttökulutus ja jätteiden kasvu eivät vie meitä kohti kestävästä yhteiskunnasta ja Suomesta, jonka voimme jättää lastemme lapsille ylpeinä. Siksi hallitus edistää myös EU-tasolla toimia, joilla puututaan halpatuonnin ympäristövaikutuksiin: poistetaan pienlähetyksen tullivapaus ja varmistetaan, että kierrätyksen kustannuksia kantavat ne, jotka tuotteita markkinoille tuovat.

Arvoisa puhemies! Krääsätaloutta vastaan ei taistella kieltopoliitikalla vaan järjellä, reiludella ja vastuulla. Jokainen meistä voi vaikuttaa valinnoillaan. Meidän poliitikkojen tehtävä ei ole kertoa, miten kansalaiset voivat omaisuuttaan käyttää, vaan meidän tehtävämme on luoda puitteet, joissa vastuullinen toiminta on mahdollista ja kannattavaa. Siksi talousvaliokunta ehdottaa, että valtioneuvosto selvittää sekä kansallisia toimia halpatuontiin puuttumiseksi että mahdollisuuksia kerätä tuottajavastuun maksut kolmansista maista suoraan kuluttajille myydyistä tuotteista tullimaksujen yhteydessä ja valmistelee viipymättä näihin liittyvät ehdotukset lainsäädännön muuttamiseksi. Lisäksi meidän tulee edistää myös EU:ssa määrätietoisesti toimia halpatuontiin puuttumiseksi ja seurata näiden toimenpiteiden etenemistä.

Kiitän kansalaisaloitteen tekijöitä tärkeän keskustelun avaamisesta, ja toivon, että tämä työ vastuullisen, turvallisen ja kestävästä kuluttamisesta puolesta jatkuu määrätietoisesti. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Elo.

19.34 **Tiina Elo vihr:** Arvoisa puhemies! Pakettiralli kiinalaisista krääsäkaupoista on saanut aivan järjettömät mittasuhteet. Tämä krääsätulva uhkaa niin ympäristöä, ihmisten terveyttä kuin kotimaisten vastuullisten yritysten toimintaedellytyksiä. Se, että tänne tilataan kiinalaisilta verkkokauppa-alustoilta tuotteita, joiden alkuperästä ei ole mitään tietoa, jotka eivät täytä EU:n turvallisuusstandardeja ja jotka ovat pahimmillaan vakava terveys- ja turvallisuusriski, ei ole millään muotoa kestävä. On selvää, että sääntelyä ja valvontaa on vahvistettava reilun kilpailun, kuluttajansuojan ja vastuullisuuden turvaamiseksi. Niinpä haluan tässä nyt alkuun kiittää ”Krääsätalous kuriin — suomalaisyritysten ja kuluttajien oikeuksien puolesta” -kansalaisaloitteen tekijöitä ja allekirjoittajia siitä, että tämä julkisuudessaakin varsin paljon keskustelua herättänyt asia saatiin eduskunnan käsittelyyn. Haluan myös kiittää talousvaliokuntaa tässä kohtaa jämäkästä mietinnöstä ja lausumista, jotka edellyttävät hallitukselta nyt konkreettisia toimia krääsäkaupan saamiseksi kuriin.

Arvoisa puhemies! Talousvaliokunnan varapuheenjohtaja Pauli Aalto-Setälä tässä kävi valiokunnan mietinnön varsin seikkaperäisesti läpi, mutta koska asia on itselleni tärkeä ja olen myös osaltani paljon tehnyt töitä krääsäkaupan suitsimiseksi, niin haluan tässä vielä nostaa muutamia näkökulmia esiin.

Tuoteturvallisuuden osalta tilanne on todella huolestuttava. Selvitysten mukaan merkittävä osa EU:n ulkopuolelta tulevista tuotteista ei tosiaan täytä turvallisuus- ja kemikaalivaatimuksia. Tehostetuissa EU-tarkastuksissa jopa yli puolet testatuista tuotteista on todettu vaatimusten vastaisiksi. Mediasta me ollaan kaikki voitu lukea muun

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

muassa vakavista iho-oireista, joita temukrääsän kemikaalit ovat aiheuttaneet. Nämä suuret kansainväliset verkkoalustat on saatava vastuuseen velvoitteistaan samalla tavoin kuin EU:ssa toimivat maahantuojat.

No, pieni askel oikeaan suuntaan on se, että EU:ssa on nyt tehty päätökset alle 150 euron arvoisten lähetysten tullittomuuden poistamisesta. Tämä tullimaksu ja käsittelymaksu tosiaan nostavat paketin hintaa noin viisi euroa. Voidaan miettiä, onko viisi euroa sinänsä riittävä summa muuttamaan ihmisten ostokäyttäytymistä, mutta se on askel oikeaan suuntaan.

Muutamissa EU-maissa on otettu käyttöön tai selvitetään kansallista käsittelymaksua pakettitulvan patoamiseksi, ja pidän tärkeänä, että myös tämä mahdollisuus Suomessa nyt ripeästi selvitetään.

Olennaista on saada krääsäverkkokaupat maksamaan aiheuttamastaan jäteongelmasta, joka tosiaan jää nyt sekin kotimaisten yritysten vastuulle. Temukrääsällä ei ole mitään jälleenmyyntiarvoa, ja sen lajittelu esimerkiksi kierrätyskeskuksissa tuottaa lisätyötä ja hävittäminen lisäkustannuksia.

Kuten valiokunnan varapuheenjohtaja totesi, esimerkiksi Latviassa krääsäkauppatuotteen tuottaja joutuu jo nyt maksamaan tuottajavastuukustannusten osalta veron tullissa, ellei kuulu tuottajayhteisöön. Toivottavasti tosiaan tällainen vastaava maksu otetaan Suomessakin käyttöön viipymättä.

Tässä kansalaisaloitteessa esitetään ja itsekin siinä toimenpideoitteessa esitin ultrapakamuodin ja krääsäkaupan mainonnan kieltoa. Tässä on hyvin tullut selväksi sekin, että tämmöinen aggressiivinen ja koukuttava mainonta valheellisine väitteineen on valtava ongelma, joka saa ihmisiä tekemään näitä ostoksia, ja siihen on pystyttävä puuttumaan. Lähtökohtaisesti tällainen mainonta on jo kiellettyä, kuten tässä mietinnössä todetaan, mutta ongelma on, etteivät nämä krääsäverkkokaupat tätä sääntelyä noudata. Eli kaikki kivet on käännettävä, jotta tälle saadaan stoppi. On hyvä, että talousvaliokunta korostaa omassa mietinnössään tarvetta selvittää perusteellisesti, miten kolmansista maista tulevaa markkinointia olisi mahdollista säännellä kansallisesti. Toivon, että tässä uskalletaan olla myös rohkeita siellä hallituksen päässä nyt. Samaan aikaan toki tulee vaikuttaa siihen, että markkinoinnin kiellosta ja rajoituksista säädetään EU-tasolla nykyistä tiukemmin.

Arvoisa puhemies! Olisin tietysti toivonut, että talousvaliokunta olisi voinut päätyä johtopäätökseen tämän kansalaisaloitteen hyväksymisestä, mutta tärkeintä on, että toimet krääsäkaupan suitsimiseksi nyt todella etenevät, ja nämä mietinnön painavat lausumat kyllä velvoittavat hallitusta.

Tosiaan olen itsekin jättänyt sen toimenpideoitteen tätä asiaa vauhdittamaan, ja se tulee tässä samalla käsitellyksi. Aloitteessa nostamani esitykset on myös tässä talousvaliokunnan mietinnössä kattavasti käyty läpi, ja kiitos myös siitä valiokunnalle.

Tietysti olisi ollut hienoa, jos hallitus olisi jo eilisessä kehysriihessä edistänyt joitain näitä asioita krääsäkaupan suitsimiseksi. Näin ei valitettavasti käynyt, mutta todella toivon, että nyt hallitus tämän painavan mietinnön vauhdittamana ryhtyy ripeästi toimiin. Me tarvitaan määrätietoista EU-vaikuttamista, kotimaista sääntelyä sekä tarvittavia resursseja Tullille ja markkinavalvontaan, jotta tämä tässäkin salissa varsin yksituumaisesti ongelmalliseksi tunnistettu ilmiö saadaan kuriin.

Arvoisa puhemies! Vielä loppuun: Nämä valiokunnan lausumat todella velvoittavat hallitusta jatkamaan työtä ja saamaan aikaan myös tuloksia. Kehotankin tässä myös kansalaisaloitteen tekijöitä ja kansalaisia pitämään tätä ongelmaa esillä ja jatkamaan

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

paineen luomista hallituksen suuntaan niin kauan, että pakettiralli saadaan suitsittua. Eduskunta edellyttää tämän mietinnön hyväksyessään myös, että toimenpiteiden etenemisestä raportoidaan talousvaliokunnalle, ja myös tätä lausumaa pidän erittäin tärkeänä, jotta asia pysyy myös eduskunnan agendalla.

On arvokasta, että tämä mietintö on yksimielinen, siitä myös kiitos koko talousvaliokunnalle. Se osoittaa, että tässä talossa vallitsee varsin yhteinen näkemys siitä, että krääsäkauppa tulee saada kuriin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki.

19.41 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Suomeen saapuu päivittäin kymmeniätuhansia pikkupaketteja Kiinasta — halpaa krääsää, joka kiertää tullimaksut, ohittaa turvallisuusvaatimukset ja saastuttaa ympäristön. Kansalaisaloite nostaa esiin tärkeän ongelman, ultrapikamuodin ja krääsäkaupan epäreilun aseman suomalaisilla markkinoilla. Mielestäni tämä ei ole vain kuluttajansuoja- tai ympäristökysymys, vaan tämä on myös kansallinen kilpailukyky- ja turvallisuuskysymys.

Arvoisa puhemies! Meillä on Suomessa yrityksiä, jotka noudattavat lakeja, maksavat veronsa ja kantavat vastuunsa työntekijöistä ja ympäristöstä. Samaan aikaan kiinalaiset verkkokaupat, kuten Temu ja Shein, myyvät tuotteita, jotka ovat usein laadultaan heikkoja, jopa vaarallisia, ja joiden markkinointi perustuu manipulatioon, joka tarkoittaa tekaistuja alennuksia, ostokiirettä ja pelillistämistä. Tämä ei ole reilua kilpailua. Tämä on epäterve globalisaation ilmentymä, jossa suomalainen yrittäjä jää jalkoihin.

Kun flikka tilas Sheiniltä keltuja, niin määräsin koko paketin avaamattomana pakkaaseen vuorokaudeksi, jotta kissiä pienemmät kurkoiset kuoloo. Koskaan ei voi tietää, mitä paketissa saa kylykiäsinä. — Tämä oli Pohjanmaan murteella, jotta te heräisitte, ja näköjään kaikki heräsivät.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset ovat jo pitkään varoittaneet siitä, miten EU:n ja kansainvälisen kaupan sääntely jättää suomalaiset yritykset altavastaajiksi. Nyt näemme sen konkreettisesti. Krääsätalous syö kotimaisen kaupan elinvoimaa, vie työpaikkoja ja lisää ympäristökuormaa. On täysin kohtuutonta, että suomalainen yritys joutuu kilpailemaan toimijan kanssa, joka ei noudata samoja pelisääntöjä.

Me kannatamme kansalaisaloitteen tavoitetta rajoittaa ultrapikamuodin ja krääsäkaupan mainontaa. Lisäksi verotukselliset keinot, kuten pakettikohtainen tullimaksu tai ympäristöperusteinen lisämaksu, ovat harkinnan arvoisia. On aika palauttaa reiluus ja vastuu markkinoille.

Arvoisa puhemies! Vaikka kansalaisaloitetta tai toimenpidealoitetta ei sellaisenaan nyt mietinnössä hyväksytäkään, on siinä kuitenkin neljä oleellista lausumaehdotusta. Ne edellyttävät jatkotoimien selvittämistä kansallisesti mutta myös EU:ssa halpatuontiin puuttuvien toimien edistämistä. Valtioneuvoston tulee myös selvittää mahdollisuudet kerätä tuottajavastuun maksut kolmansista maista suoraan kuluttajille myydyistä tuotteista tullimaksujen yhteydessä ja valmistella viipymättä tähän liittyvät ehdotukset lainsäädännön muuttamiseksi.

Arvoisa puhemies! Tämä ei ole vain taloudellinen kysymys, tämä on myös kulttuurinen ja arvopohjainen kysymys. Haluammeko yhteiskunnan, jossa kertakäyttöisyys ja halpatuotanto ohittavat laadun, kotimaisuuden ja vastuullisuuden? Perussuomalaisena

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

sanon: ei kiitos krääsätaloudelle, kyllä kiitos suomalaiselle työlle ja yrittäjyydelle. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Castrén.

19.44 Maaret Castrén kok: Arvoisa puhemies! Halpatuontiin liittyvät haasteet ovat todellisia ja kasvavia. Halpatuonti vähentää kotimaista kysyntää ja vaikuttaa kielteisesti työllisyyteen ja verokertymään. Tätä kyllä kannattaisi jokaisen suomalaisen oikeasti miettiä, mitä tämä tekee tämän päivän Suomelle. [Anne Rintamäki: Kyllä!]

Pelissäntöjen pitää olla samat kaikille. Ei ole reilua, että kolmansien maiden alustat vapaamatkustavat samalla, kun suomalaiset yritykset maksavat veronsa, huolehtivat tuotteiden turvallisuudesta ja osallistuvat jätehuoltoon. Ministeri Marttinen ryhtyi tuumasta toimeen ja perusti työryhmän, jonka töiden jäljiltä nyt sitten mietitään lainsäädännön muutostöitä. Tämä on erittäin hyvä asia.

Peräänkuulutan kuitenkin yhtä asiaa. Lääkärinä minä olen tottunut siihen, että minun pitää jollain tapaa saada potilas tekemään niin kuin on hyvin ja oikein, ja nyt minä vetoan tässä poliitikkona siihen, että meillä yksilöillä on kuitenkin suuri vastuu tässä asiassa ja jokainen ostopäätös on valinta. Riittävä ja luotettava tieto auttaa hyvään päätöksentekoon. Ostopäätöksen tulisi olla sen mukainen, että meillä on niin sanottu tutkimukseen perustuva päätöksenteko, jota aina peräänkuulutetaan meiltä poliitikoilta. Nyt minä peräänkuulutan sitä myös meidän kansalaisiltamme.

Lääkärinä minun on ihan pakko sanoa, niin kuin edustaja Elo tässä sanoi, että nämä ovat oikeasti vaarallisia tuotteita. Meillä ei ole mitään mahdollisuutta tarkistaa näiden turvallisuutta, varsinkin kun vielä on ilmiö, jossa Temusta ja Sheinistä ostettuja tuotteita kamufleerataan olemaan jotain muuta kuin mitä ne ovat, jolloin esimerkiksi kirpputorilta tai jostain myyntikojusta tuotteen ostava ei edes osaa ajatella, että hänen pitäisi jotenkin varoa sitä tuotetta. Me ollaan kuultu eduskunnassa tilanteista, joissa on luultu, että potilaan ongelma on työhuoneen sisäilma, ja loppujen lopuksi onkin todettu, että se on Temusta ostettu haalari, jota potilas käytti iltaisin kotona. Me ollaan kuultu lasten leikkihiekassa olevasta asbestista, ja nämähän ovat vain jäävuoren huippuja näissä tuotteissa.

Vielä lisäksi se, että silloin kun sinulla on vähän rahaa, ei todellakaan kannata ostaa roskaa, vaan silloin sinun pitää pystyä ostamaan tuote, joka oikeasti sinun käytössä sitten myös kestää pitkään, koska iso osa näistä tuotteista päättyy suoraan roskiin, kun ei vastaa lainkaan sitä olettamusta, mikä sinulla ostajana on ollut.

Kiitan kansalaisaloitteen tekijöitä, ja oikeasti, ihan niin kuin tässä on edelläkin sanottu, tämä ei ollut missään tapauksessa huono työ, mitä täällä eduskunnassa tehtiin. Talousvaliokunta teki neljä lausumaa, ja tämä on oikeasti edistysaskel. Heidän pitää olla tosi tyytyväisiä siitä, että tämä homma etenee, vaikka tästä nyt ei sitten tavallaan lakialoitetta tullutkaan eikä lähdetty siltä pohjalta työtä tekemään.

Sitten minä kiittäisin tässä myös siitä, että esimerkiksi edustaja Elon kanssa meillä on ollut hyvää yhteistyötä. Kun aina sanotaan, että eduskunnassa pitäisi tehdä enemmän yhteistyötä, niin tämä on ainakin asia, missä oppositio ja hallitus eivät huutele toisiaan vastaan ja esitä ikäviä argumentteja toisten toiminnasta. Tässä todella puhalletaan yhteen hiileen. Meillä oli hyvä valiokunta, kiitos siitä edustaja Aalto-Setälälle. Ministeri on ottanut tästä todellakin koppia, ja jokainen kansanedustaja näkee tässä asian, johon voi vaikuttaa.

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

Vielä kaiken lisäksi: Kansalaiset, teillä on edessä se ostopäätös. Siinä kohdassa miettikää, miten sen teette. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kaarisalo.

19.48 **Riitta Kaarisalo sd:** Arvoisa rouva puhemies! Meillä on tosiaan käsittelyssä nyt talousvaliokunnan mietintö koskien ”Krääsätalous kuriin — suomalaisyritysten ja kuluttajien oikeuksien puolesta” -kansalaisaloitetta, ja tässä yhteydessä on myös sitten käsitelty edustaja Elon erinomaista toimenpideoitetta. Ihan ensi alkuun lämmin kiitos sekä aloitteen tekijöille että allekirjoittaneille ja myös edustaja Elolle. Olen pitkään henkilökohtaisesti ja myös edustamani kansanliike SDP on painottanut kaikkien niiden toimien tärkeyttä, joilla vähäarvoisten tuotteiden pakettiralliin voidaan puuttua. Olen henkilökohtaisesti iloinen siitä, että talousvaliokunnan mietintö oli yksimielinen ja nyt sitten näillä neljällä lausumalla myös hallitusta kiritetään jatkotoimiin.

Talousvaliokunnan tavoin koen, että tässä ei ole kyse vain yksittäisestä kuluttajakysymyksestä vaan nimenomaan laajasta talous-, kilpailu-, verokertymä-, ympäristö- ja turvallisuuskysymyksestä. Näillä aloitteilla on ollut todella merkittävä rooli tärkeinä keskustelunavaajina, sillä tämä ilmiö on ihan aidosti vakava ja ajankohtainen.

Nykyiset ongelmat kohdistuvat todellakin erityisesti EU:n ulkopuolelta verkkokaupan kautta suoraan kuluttajille toimitettaviin vähäarvoisiin tuotteisiin, ja tämä nykytilanne on täysin kestämaton. Nostan esimerkiksi Tullin tilanteen. Pelkästään vuonna 25 näitten EU:n ulkopuolelta tulevien tavaraerien määrä nousi Suomessa yli 40 miljoonaan, ja siis näistä 98,5 prosenttia tulee Kiinasta. Kyllähän tämä kertoo, että tämä tilanne on täysin kestämaton, ja kuten täällä on jo aikaisemmissa puheenvuoroissakin tuotu esille, näihin tuotteisiin liittyy myös vakavia turvallisuusriskejä.

Arvoisa puhemies! Tosiaan samanaikaisesti tämän kansalaisaloitteen eduskuntakäsittelyn kanssa on työministeri Marttisen asettama työryhmä kartoittanut näitä keinoja erityisesti halpatuontiin liittyvien ongelmien ratkaisemiseksi. Työryhmän tehtävänä oli tunnistaa kansallisia ja EU-tason toimenpiteitä sekä tehdä myös ehdotuksia ensisijaisista jatkotoimista. Osallistuin tämän asian käsittelyyn talousvaliokunnan varajäsenenä osin näiden kuulemisten myötä, ja niiden perusteella rohkenen todeta, että ikävä kyllä tuli ja jäi semmoinen vaikutelma, että hyvin paljon voimavaroja ja energiaa on jälleen käytetty kuvaamaan itse ongelmaa ja ennen kaikkea kertomaan meille kansanedustajille, mitä ei voida tehdä ja miksi ei voida tehdä. Kun näin 26 vuoden kokemuksella poliittisena päättäjänä rohkenen väittää, että eihän tämä ilmiö ihan satunnainen tai täysin uusi tai harvinainen ole, niin tästä syystä kyllä kannustan nyt tässä jatkotyöskentelyssä keskittymään ja käyttämään hyvin paljon voimavaroja ja energiaa ja huomiota kiinnittämään nimenomaan siihen, mitä ne keinot ovat, joita sitten todella eteenpäin viemme ja saamme asioita vietyä suotuisalla tavalla eteenpäin.

Arvoisa puhemies! Tähän loppuun totean vielä sen, että vaikka talousvaliokuntakin katsoi, etteivät nämä aloitteiden ehdottamat suorat ratkaisut sellaisenaan ole toteuttamiskelpoisia, niin näihin aloitteissa esitettyihin ongelmiin on yhtä kaikki syytä puuttua. Tästä syystä tämä mietintö sisältääkin nämä neljä lausumaa. Näistä ehkä keskeisin mielestäni on tämä ensimmäinen, joka siis edellyttää, että valtioneuvosto selvittää kansallisia toimia halpatuontiin puuttumiseksi ja valmistelee viipymättä tähän liittyvät ehdotukset lainsäädännön muuttamiseksi. Ehkä nostan vielä esille sen ajatuksen, että

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

näiden lainsäädännön lopputulemien täytyy aidosti olla sillä tavalla vaikuttavia, että ne todella muuttavat sitten tätä kuluttajakäyttäytymistä. Tämä on sinänsä myös haastava kysymys, koska tiedämme, että esimerkiksi Temusta tilataan paljon tuotteita sen takia, että ihmisillä ei ole muuhun varaa. Ehkä siitä syystä en pidä hedelmällisenä sitä, että kuluttajia kovin paljon tästä toiminnasta sinänsä syyllistettäisiin, enkä väitä, että kukaan nyt täällä olisi näin varsinaisesti tehnytään. Tämä korostaa sitä tarvetta kuitenkin tälle lainsäädännölle. Jos siinä onnistutaan, niin se on myös tehokas keino sitten osaltaan vaikuttamaan tähän kulutuskäyttäytymiseen. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Krista.

19.54 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puheenjohtaja! Minä haluan kanssa ihan ensin kiittää tämän aloitteen tekijöitä. Minusta aloitteen tekijät ovat onnistuneet nostamaan todella ison ongelman yhteiskunnalliseen keskusteluun ja olleet myös hyvin aktiivisia koko tämän aloitteen ajan, niin nimienkeruun ajan kuin myös sen jälkeenkin, tänne eduskunnan suuntaan. Niin kuin me ollaan tänäänkin näistä keskusteluista kuultu, tämä todellakin on saanut hyvin laajan kannatuksen yli puoluerajojen, ja kiitos myös talousvaliokunnalle tästä hyvästä mietinnöstä, missä on tunnistettu todellakin nämä ongelmat ja annetaan hyvin vahva viesti hallitukselle, että näihin tulee puuttua.

Tässä on aikaisemmissa puheenvuoroissa tietysti jo paljon käsitelty tätä itse ongelmaa. En rupea toistamaan niitä monia asioita, mitä tässä on nostettu, mutta todellakin ajattelen, että myös sen takia tämä aloite on saanut niin laajan tuen ja on ymmärretty tämä ongelman vakavuus, koska tässä on niin monta haitallista asiaa, mitä tämä krääsäkauppa tuo tullessaan. Se on tietysti ympäristölle hyvin kuormittavaa. Se on aivan turhaa luonnonvarojen kulutusta, koska ne tuotteet todellakin ovat lyhytkestoisia, ne hajoavat ja niiden kierrättäminen on aivan mahdotonta. Se sotkee myös meidän kierrätysjärjestelmää täällä Suomessa, kun nämä tuotteet esimerkiksi sisältävät erilaisia myrkyllisiä aineita ja me ei saada niitä sinne kierrätysjärjestelmään mukaan. Tätä materiaalia ei voi hyötykäyttää. Nämä myös ovat tämmöisiä vapaamatkustajia tässä meidän tuottajavastuussa, koska näiden kiinalaisten krääsäkauppojen tuotteiden kauppaajat eivät maksa sitä tuottajavastuukierrätysmaksua, mitä meidän kotimaisista tai vaikka EU:sta tulevista tuotteista maksetaan.

Sitten todellakin tämä kuluttajaturvallisuusasia. Nämä eivät ole samoja tuotteita, vaikka ne näyttävät samoilta tuotteilta, mitä myydään kaupoissa. Niin kuin tässä on tullut hyviä esimerkkejä, tässä ovat kollegat nostaneet niitä esille, todellakin niitä vaarallisia aineita, raskasmetalleja näissä on, ja sähköiskujen, palovammojen ja tulipalojen riski on ihan todellinen, ja näitä on tapahtunut näitä tuotteita käytettäessä. Sen takia nämä ovat myös vaarallisia tuotteita, ja näistä pitäisi päästä eroon.

Sitten tietysti se, mitä tämä aiheuttaa meidän reilulle kilpailullemme. Näillä tuotteilla aiheutetaan epäreilu kilpailutilanne niille rehellisille yrittäjille tai tuotteiden tuottajille, jotka tekevät tuotteensa lainsäädännön mukaisesti, turvallisuusvaatimusten mukaisesti, ympäristövaatimusten mukaisesti.

Kaupan liitto on arvioinut, että kun vuonna 24 näistä verkkokauppaostoksista veroja kerättiin vain 29,4 miljoonaa euroa, niin jos ne vastaavat tuotteet olisi ostettu kotimaasta, verokertymä olisi ollut 324 miljoonaa. Työpaikkojen menetysarvio on noin 8 000 työpaikkaa. Nämä alustathan myös huijaavat meidän verottajaa. Ne eivät tilitä näitä

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

arvonlisäveroja täysimääräisesti, niin kuin niiden pitäisi, vaan ne ilmoittavat alemman hinnan siinä kohtaa, kun ne tilitykset tekevät meidän verottajalle, ja sitä kautta myös menetämme merkittävästi verotuloja.

No, mikä sitten ratkaisuksi? On hyvä, että EU-toimia todellakin on nyt tulossa. Tämä tullittomuus alle 150 euron tuotteilta on poistunut, ja siihen tulee tämä viiden euron hinta, sekä kiinteä tulli että tämä käsittelymaksu. Tietysti jos nämä paketit ovat keskimäärin viiden euron arvoisia, niin kyllähän se tuplaa sen hinnan. Mutta minä olen kanssa sitä mieltä, että tällainen kansallinen käsittelymaksu olisi ihan pätevä lisä, mitä meidän kannattaisi ottaa käyttöön. Tullin johtaja Sami Rakshithan on ehdottanut, että pitäisi palata askel taaksepäin siinä, että nyt kun nämä paketti kerrallaan maahan tuodaan tänne, niin näitä lähetyksiä ei pysty millään tavalla valvomaan. Mutta jos mentäisiin se askel taaksepäin ja ihan perinteiseen maahantuontiin palattaisiin, niin silloin esimerkiksi valvonta olisi mahdollista, ja silloin jos sieltä löytyisi joku tuote, joka ei ole turvallinen, se voitaisiin vetää pois markkinoilta. Mutta nythän näin ei voi tehdä, koska nämä todellakin tulevat tänne paketti kerrallaan. Kyllä minä olen sitä mieltä, että tällainen halpaverkkokaupankäynti pitäisi ihan kokonaan lopettaa, koska siinä on niin paljon näitä ongelmia, mitä tässä nousi esiin.

No, todellakin minusta, niin kuin tässä alussa totesin, tämä on saanut laajan yhteisen tuen tässä eduskunnassa ja on hienoa, että ministeri Marttinen tämän työryhmän kokosi, mutta valitettavasti, kuten tässä edellä edustaja Kaarisalo sanoi, kyllähän siinä työryhmän raportissa ennemminkin kerrottiin, miksi on mahdotonta tehdä asioita, kuin että oikeasti niihin kunnolla tartuttaisiin. Toivon todella, että tämä hallitus vielä tarttuisi. Siinähan nyt jatkoystä todettiin, että halutaan vielä tehdä, mutta tosiaan tuossa kehysriihessä ainoa kirjaus asiasta oli, että torjutaan kolmansien maiden verkkokauppaa elikkä tätä temutusta ja sen ongelmia vahvassa yhteistyössä muiden EU-jäsenmaiden kanssa. No, se on tärkeää. Myös EU-tasolla pitää toimia, ja näitä pieniä muutoksia siellä on saatukin aikaan, ja pitää toimia vielä vahvemmin. Mutta mielestäni meidän pitäisi myös kansallisesti toimia vahvemmin ja todellakin myös tätä kansallista lainsäädäntöä aidosti kehittää. Sen takia tietysti tämä valiokunnan mietinnön ensimmäinen lausuma, jossa tätä edellytetään, on todella tärkeä, ja toivon, että hallitus ottaa tämän tosissaan ja rupeaa myös miettimään niitä kansallisia keinoja tämän ongelman selättämiseksi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu on poissa. — Ledamot Ollikainen, varsågod.

20.01 **Mikko Ollikainen r:** Arvoisa puhemies, årade talman! Ensinnåkin kiitos tämän aloitteen tekijöille ja myös toimenpidealoitteen tekijå Elolle, ettå ettå asia ollaan nostettu esille — todella tårkeå keskustelu. Tåsså on tullut esille kanssa monta osatekijåå turvallisuuden nåkåkulmasta, ympåristån nåkåkulmasta, myås terveyden nåkåkulmasta ja myås kaupan nåkåkulmasta, millainen haaste ettå krååsåtalous on, ettå tilataan jopa 40 miljoonaa tuotetta ja suurin osa sitten Kiinasta.

Sitten haluan nostaa esille ennen kaikkea ettå ettå terveystårkåkulman tåsså kokonaisuudessa, koska tiedetåån, ettå ne eivåt ole turvallisia, ja ollaan myås, kuten tåsså on mainittu, nåhty, ettå on tullut terveydellisia ongelmia ja on tullut sairaalakåyntejå sitten, kun on kåytetty nåitå temu- ja sheintuotteita.

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

Ärade talman! Det är väldigt fint att vi nu har en gemensam syn. Jag vill poängtera att det är bra att vi hade en gemensam syn från ekonomiutskottet kring den här slit-och-släng-frågan.

Här finns flera olika aspekter förstås, dels att vi nu får in en slags tullavgift och andra avgifter för ungefär fem euro per paket. Det finns ingen tullfrihet på produkter under 150 euro i fortsättningen, och det är viktigt att få in den här behandlingsavgiften. Det skulle också vara viktigt att hitta lösningar då det gäller till exempel avfallet, för man har ju inte ansvaret på behandlingen av avfallsavgifter som till exempel våra övriga finländska bolag har. Då man gör en produkt så har man också ett visst ansvar då det gäller produkten.

Jag är väldigt glad över att vi hittat, som sagt, en enighet kring det här och att vi kan gå vidare. Men jag vill också poängtera att EU-nivån är nog otroligt viktig, att man hittar gemensamma spelregler inom EU, för annars finns det en risk för att man kringgår och tar in produkter i ett annat land och så kommer de internt inom Europa och via ett annat EU-land in till Finland. Det skulle vara viktigt att hitta gemensamma EU-regler här.

Elikkä olisi ensisijaisen tärkeää, että EU-tasolla löydetään nyt sitten yhteiset säännöt tässä koskien näitä halpatuotteita, ettei tule kiertoa, että tuodaan Kiinasta esimerkiksi yhteen EU-maahan ja sitten se sisäisesti siirretään Suomeen, vaikka me rajoitettaisiin sitä täällä. Tämän takia olisi tärkeää löytää sitten ratkaisu EU-tasolla. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elo, olkaa hyvä.

20.04 **Tiina Elo vihr:** Arvoisa puhemies! Käytän tässä vielä toisen puheenvuoron. Täällä on tosi hyviä näkökulmia kattavasti nostettu esiin. Haluan kiittää edustaja Castrénia, joka nyt ei enää täällä ole, hyvästä yhteistyöstä tämän teeman parissa ja siitä, että hän nosti nimenomaan lääkärinä vielä näitä käytännön esimerkkejä siitä, miten vaarallisia nämä temutuotteet ovat ja aiheuttavat kustannuksia myös meidän terveydenhuoltojärjestelmälle. Usein kuulee tämän väitteen, jonka edustaja Krista Mikkonen nosti, että kyse on samoista tuotteista kuin mitä meillä on täällä kaupan hyllyillä, mutta näinhän se ei ole, ja siitä on lukuisia selvityksiä ja tutkimuksia ja osoituksia.

No, tosiaan globaalissa maailmassa tämänkaltaisen ilmiön torjuminen ei ole helppoa, mutta sitäkin tärkeämpää on, että päättäjät ja me nyt täällä eduskunnassa varsin yksituumaisesti osoitetaan selkeä tahtotila siitä, että tämä ongelma on ratkaistava. Kuten kansalaisaloitteen tekijätkin ovat todenneet näissä tilaisuuksissa, mitä on ollut, kun tahtoa on, keinot kyllä löytyvät, ja tästä mietinnöstäkin ne keinot tavallaan löytyvät, kun niihin vain sitten tartutaan.

Vielä nostan sen, että tässä on ollut aktiivisena kotimainen yritys Finlayson mukana, tehnyt avoimesti viestintää ja kampanjaa. Minusta oli hienoa, että he rakensivat Triplan myymälään tällaisen krääsägallerian, jossa oli esillä näitä Temusta ja Sheinistä tilattuja krääsätuotteita. Kyllä se suorastaan vihaksi pisti nähdä niitä polyesteristä tehtyjä lakanoita ja pyyhkeitä, joita oikeasti myydään ihmisille ja joilla ei ole mitään käyttöarvoa ja jotka tosiaan pahimmillaan ovat vaarallisia. Monella tavalla on tärkeätä, että tämän ongelman todellisuutta nostetaan esiin ja siitä keskustellaan.

Edustaja Kaarisalo tässä nosti esiin sen, ja edustaja Mikkonenkin viittasi siihen, mikä on tullut ilmi näissä tilaisuuksissa, missä itsekin olen ollut, että viranhaltijat ehkä ovat tosiaan paljon keskittyneet perustelemaan sitä, miksi näiden keinojen toimeenpano on vaikeaa, mutta se ei tietenkään saa olla syy jäädä tumput suorina seuraamaan, kun tämä krääsätulva

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

tuhoaa kotimaisten yritysten toimintaedellytyksiä ja syö juuri niitä verotuloja, joille meillä olisi tässä vaikeassa taloustilanteessa todella kipeä tarve, puhumattakaan sitten siitä luonnonvarojen ylikulutuksesta ja tämmöisestä kertakäyttökulttuurin ylläpitämisestä ja viemisestä aivan uudelle tasolle, kun meidän pitäisi päästä kohti kestäviä tuotteita ja kiertotaloutta.

Vielä nostan tässä myös edustaja Rintamäen, joka puhui hyvin kotimaisen vastuullisen tuotannon puolesta, ja haluan itsekkin korostaa sen merkitystä, että kyse on tässä myös suomalaisista työpaikoista.

Tosiaan tämän aloitteen hyvä puoli on se, että tässä on todella monta tulokulmaa, joilla tätä voi kannattaa, ja se on varmasti juuri se syy, miksi tämä on laajan tuen saanut taakseen. Nyt meidän kaikkien velvollisuus on osaltaan sitten vielä vahtia, että ne toimet todella tapahtuvat, että tämä pakettiralli saadaan pysähtymään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aalto-Setälä, olkaa hyvä.

20.07 **Pauli Aalto-Setälä kok:** Arvoisa puhemies! Haluan vielä lopuksi kiittää hyvästä keskustelusta ja kansalaisaloitteen tekijöitä ja Eloa näistä aloitteista. Tämä osoittaa sen, että on asioita, joissa me voidaan olla hyvinkin yksimielisiä ja voimakkaita. Nämä lausumaehdotukset ovat hyvin pontevia ja vaativia, ja meidän homma täällä on seurata, että niille tapahtuu jotain. Siksi siellä on se neljäs lausuma, joka edellyttää myös, että talousvaliokunta pidetään ajan tasalla siitä, miten tämä tästä eteenpäin etenee, koska me halutaan, että tämä krääsäkauppa loppuu sekä ympäristö- että talous- että ihmisten turvallisuussyistä. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta yhtyi valiokunnan ehdotukseen kansalaisaloitteeseen KAA 7/2025 vp sisältyvän ehdotuksen hylkäämisestä. Eduskunta yhtyi valiokunnan ehdotukseen toimenpidealoitteen TPA 72/2025 vp hylkäämisestä. Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvät lausumaehdotukset. Asian käsittely päättyi.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen muodostavien säädösten täytäntöönpanemiseksi

Hallituksen esitys HE 52/2026 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja lakivaliokunnan on annettava lausunto.

Nyt jatketaan 22. huhtikuuta 2026 pidetyssä täysistunnossa keskeytettyä lähetekeskustelua. — Edustaja Honkasalo poissa, edustaja Vigelius poissa. — Edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

Keskustelu

20.09 **Sara Seppänen ps:** Arvoisa herra puhemies! Hallitus tehostaa nyt laittomasti maassa olevien maasta poistamista, selkiyttää ulkomaalaislain sääntelyä ja vahvistaa siten kansallista turvallisuutta. Keskeistä on, että karkottamispäätökset voidaan panna täytäntöön ripeämmin. Muutoksenhaku ei enää automaattisesti estä täytäntöönpanoa, mutta tuomioistuimien säilyttää mahdollisuuden keskeyttää se. Näin estetään perusteeton viivytys ja turvataan samalla oikeusturva. Esityksessä selkeytetään EU-kansalaisia koskevaa menettelyä, vältetään päällekkäisiä päätöksiä ja täsmennetään säilöönnoton sääntelyä. Lisäksi lakiin tuodaan mahdollisuus ennakkolliseen maahantulokieltoon henkilöille, jotka aiheuttavat vakavan uhan yleiselle tai kansalliselle turvallisuudelle. Kyse on nimenomaan järjestelmän uskottavuudesta, EU-velvoitteiden täyttämistä ja Suomen turvallisuudesta.

No, tämä on hyvä esitys, ja siinä yhteydessä haluankin viitata tähän Espanjan viimeaikaiseen sosialistihallituksen päätökseen, jossa laittomien maahanmuuttajien tällainen joukkoarmahdus on täysin ristiriidassa ihan suhteessa näihin maahanmuuttopaktin tavoitteisiin. Ihmettelenkin sitä, että demarien johto kävi vieraillessa tuolla Madridissa sosialistihallituksen vieraana ja he kovasti nyt tsemppailevat tätä menoa siellä ja toivovat Suomeenkin tämmöistä samankaltaista politiikkaa, talouspolitiikkaa, mitä Espanjassa harjoitetaan. Toisin sanoen, haluavatko demarit siis, että Suomi kahdestaan tämmöisten Espanjan sosialistien kanssa ajaa tämmöistä massamaahanmuuton linjaa Euroopassa, ja onko tämä myöskin demarien eduskuntavaalivoite?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu poissa, edustaja Sillanpää poissa. — Edustaja Rasinkangas, olkaa hyvä.

20.11 **Merja Rasinkangas ps:** Arvoisa puhemies! Turvapaikkahakemusten määrä räjähti EU:ssa vuosina 2015 ja 2016, jolloin kumpanakin vuonna EU:hun tuli 1,2 miljoonaa ihmistä hakemaan kansainvälistä suojelua, ja määrä on jatkunut suurena sen jälkeenkin. Näinä kahtena vuotena Suomeenkin tuli yhteensä yli 35 000 turvapaikanhakijaa. Silloin kerrottiin, kuinka pakolaiset pelastavat Euroopan, jossa syntyvyys on monessa paikassa lähtenyt laskuun. Suomessa julistettiin valtakunnan päälehtiä myöten, kuinka pakolaiset ovat uusi nokia ja tuovat maahamme talouskasvua.

Todellisuus ei ollutkaan niin ruusuinen. Moni Euroopan maa on vain varjo entisestään. Turvattomuus on kasvanut, raiskaukset ja ryöstöt lisääntyneet, terrori-iskujen määrä kasvoi, julkisen talouden kustannukset ovat kasvaneet, kun rahaa menee erilaisiin tehotomiin kotoutuskoulutuksiin ja maahanmuuttajien sosiaaliturvaan. Isossa-Britanniassa on jopa yli sata šariatuumioistuinta, jotka ratkovat perheriitoja.

Arvoisa puhemies! On siis todellakin korkea aika sille, että maahanmuuttopolitiikassa tapahtuu muutos kriittiseen suuntaan koko EU:n alueella. Tämän esityksen myötä kaikki ilman maahantulon edellytyksiä olevat seulotaan ja heidän henkilöllisyytensä, heidän aiheuttamansa turvallisuusriski sekä heidän haavoittuvuutensa ja terveytensä tarkastetaan. Tämä tukee viranomaisten toimintaa jatkossa heidän tärkeässä valvontatyössään. Tämä koskee myös unionin alueella kiinni otettuja henkilöitä, joille ei vielä ole tehty seulontaa tai rajatarkastusta, sekä kaikkia henkilöitä, jotka hakevat kansainvälistä suojelua

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

rajanylityspaikalla. Seuraavassa vaiheessa sovelletaan pakollista rajamenettelyä niihin, jotka todennäköisesti eivät tarvitse suojelua, aiheuttavat turvallisuusriskaa tai johtavat toiminnallaan viranomaisia harhaan. Kun on todettu, ettei edellytyksiä täällä olemiselle ole, maasta poistaminen täältä on aiheellinen. Näin tämän kuuluukin mennä.

Arvoisa puhemies! Sisäministeri Rantanen on edistänyt EU:n ulkopuolisen palautuskeskuksen perustamista turvapaikanhakijoille yhdessä muiden Pohjoismaiden kanssa, ja näiden useiden hyvien maahanmuuttoesitysten lisäksi tämä tavoite on erittäin kannatettava. Pohjoismaiden yhteistyö tiukassa maahanmuuttopolitiikassa tukee kaikkien Pohjoismaiden turvallisuutta ja myös maat ylittävän rikollisuuden torjuntaa. Kannatan tätä hallituksen esitystä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom.

20.14 Miko Bergbom ps: Kunnioitettu herra puhemies! On sinänsä positiivista, että nyt Euroopan unionin tasolla pystytään luomaan yhteinen kompromissinäkemys siitä, miten maahanmuuttopolitiikkaa pitäisi jatkossa järjestää, etenkin turvapaikkapolitiikkaa, koska kyllä vuodet 2015—2016 osoittivat sen, että jäsenmaat tekivät ehkä kansallisella tasolla ratkaisuita osin itsekkäistä syistä, mikä sinänsä on ymmärrettävää. Annan nyt esimerkin, että siinä kohtaa, kun EU:n ulkorajat alkoivat vuotamaan, käytännössä näitä turvapaikanhakijoita systemaattisesti jäsenvaltioiden toimesta — tietoisesti tai tiedostamatta — ohjattiin eteenpäin EU:n vapaata liikkuvuutta hyödyntäen. Tämä ei tietystikään ole millään tavalla kestävä ratkaisu, ei paitsi EU:n kannalta mutta ei myöskään jäsenmaiden kannalta. Sitten kun tämä tilanne annettiin tapahtua, niin sehän luonnollisesti lisää sitten jäsenmaiden välilläkin niitä jännitteitä.

Eli mitä pitää tapahtua? On tietenkin se, että Euroopan unionin turvapaikkapolitiikka ja turvapaikkaprosessit siirretään kokonaan EU-alueen ulkopuolelle. Tämä on aivan keskeistä tässä. Sitten toisekseen pitää tehostaa sitä, että kun ihminen saapuu EU-alueelle, niin on välittömästi tiedossa, kuka hän on, mistä hän on, on tiedossa esimerkiksi sormenjäljet ja tällaiset näin, koska nyt ei voi olla niin, että esimerkiksi Kreikkaan saapuu ihminen ja hänet sitten päästetään sieltä eteenpäin, sitten hän menee Saksaan, mahdollisesti sieltä Pohjoismaihin eteenpäin, ja kukaan ei vielä tässä vaiheessa tiedä, kuka on kyseessä. Tämän takia se prosessin ulkoistaminen EU:n ulkopuolelle on perusteltua ja tärkeätä. Näen nyt sen kehityksen kyllä myös tapahtuvan, että EU:ssa ja EU:n jäsenmaiden alueella poliittinen diskurssi on muuttumassa siihen suuntaan, että yhä useammat jäsenmaat haluavat tiukempaa maahanmuuttopolitiikkaa, ja se on erittäin hyvä asia. Vielä tietysti kärvistellään täällä eduskunnassakin jonkun verran sen kanssa, kuinka paljon meillä nyt on vastuuta koko maailman hädänalaisista, mutta kyllä se tosiasia on se, että jos me ei pystytä huolehtimaan, hyvä jos pystytään huolehtimaan hädin tuskin omasta maanosastamme, niin miten me pystyttäisiin huolehtimaan muistakaan.

Sitten haluaisin vielä korostaa turvapaikanhakijoiden osalta sitä, että kun vuosina 2015—2016 tapahtui kriisi ja siitä eteenpäin pikkusen rauhallisempaan, nyt sitten Suomen itärajalla ja myöskin muiden Itä-Euroopan maiden itärajoilla on tapahtunut turvapaikanhakijoiden tällainen vyöry, niin sillä voi olla tällainen ulko- ja turvallisuuspoliittinen ulottuvuus, ja todennäköisesti onkin. Tästä oli itse asiassa myös Ylellä Ykkösaamussa hyvää ajatusta asiantuntijalta siitä, että on hyvin todennäköistä, että Venäjä myös ohjaa näitä siirtolaisvirtoja Eurooppaan tietoisesti, koska sillä pyritään

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

saamaan kaaosta ja hajaannusta jäsenmaiden sisälle ja jäsenmaiden välille. Tätä pitää tietenkin torjua kaikin mahdollisin keinoin. Nyt näyttää, että uusi tuuli puhaltaa EU-tasolla, ja se on tietenkin erinomainen asia. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Antikainen, poissa. — Edustaja Vigelius, olkaa hyvä.

20.17 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Täällä jäi eilen lähetekeskustelu kesken, kun olimme pääsemässä itse asiaan, mutta jatkan sitä tämän päivän puolella.

Edustaja Honkasalo piti täällä puheenvuoron, jossa hän kritisoi tätä EU:sta tulevaa maahanmuuttopakettia, mutta mietin, käviköhän tässä jokin väärinymmärrys edustaja Honkasalolla. Hän nimittäin totesi, että nyt kun tehdään näitä turvapaikkapolitiikan tiukennuksia EU:n tasolla, se lisää byrokratiaa, ruuhkauttaa tuomioistuimia, kasvattaa paperittomuutta ja synnyttää varjoyhteiskuntia. Tässä on varmaan käynyt jokin epäselvyys. Nimittäin tämä kuulostaa enemmän vasemmistoliiton omalta turvapaikkapolitiikalta kuin tältä paketilta, jolla tiukennetaan koko Euroopan turvapaikkapolitiikkaa. Siis nimenomaanhan se politiikka, mitä Suomessa ja laajemminkin Euroopassa on harjoitettu viimeisen kymmenen tai ehkä viidentoista vuoden aikana, on sellaista, että rajat ovat auki, annetaan ihmisille rajaton oikeus hakea turvapaikkaa, he tulevat, hakevat, saavat kielteisen päätöksen, 90 prosenttia hakee uudelleen turvapaikkaa ja valituskierre lähtee jokaisesta hakemuksesta käyntiin. Hakukertoja voi olla liki rajattomasti, ja siitäkin huolimatta, että asetetaan erilaisia laadullisia rajoituksia, mitään määrällisiä rajoituksia ei ole pystytty asettamaan sille, kuinka monta kertaa sama ihminen hakee turvapaikkaa Euroopasta. Ja siinäkin tapauksessa, että lopullinen kielteinen päätös sitten ihmisille saadaan, vain 20 prosenttia näistä ihmisistä ollaan tähän asti saatu palautettua. Puolet eivät saa turvapaikkaa, ja siitä puolikkaasta, joka sitä turvapaikkaa ei saa, vain 20 prosenttia pystytään palauttamaan. Tämähän on juuri se, mikä aiheuttaa byrokratiaa. Tämähän on se, mikä ruuhkauttaa meidän tuomioistuimia. Tämähän on se, mikä aiheuttaa niin sanottua paperittomuutta ja synnyttää varjo-, rinnakkaisyhteiskuntia. Se on vasemmistoliiton, vasemmiston, hieman kyllä jonkun näennäisoikeistonkin, harjoittamaa maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikkaa.

Sitä nimenomaan torjutaan sillä, että koko Euroopan tasolla, sekä kansallisesti että ylikansallisesti Euroopan tasolla, lähdetään nyt tiukentamaan näitä puitteita ja pidetään huolta siitä, että luodaan jo mahdollisuus siihen, että koko turvapaikkaprosessi voitaisiin siirtää Euroopan rajojen ulkopuolelle eli että meillä ei olisi näitä kansanvaelluksia, meillä ei käveltäisi turvallisten maiden läpi ja valikoitaisi, missä on parhaimmat sosiaalietuudet, missä menee hakemus parhaiten läpi, vaan turvaa haettaisiin lähialueilta, ei tuhansien kilometrien päästä Euroopasta. Tämä kiristyspaketti pitää huolen siitä, että Eurooppa ottaa askeleen tolkullisempaa maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikkaa kohti.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja lakivaliokunnan on annettava lausunto.

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

10. Valtioneuvoston selonteko valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta vuosille 2026–2037

Valtioneuvoston selonteko VNS 10/2025 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 3/2026 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Nyt päätetään liikenne- ja viestintävaliokunnan mietinnön LiVM 3/2026 vp pohjalta kannanotosta selonteon johdosta.

Nyt jatketaan 22.4.2026 pidetyssä täysistunnossa keskeytettyä liikenne- ja viestintävaliokunnan mietinnön LiVM 3/2026 käsittelyä. — Keskustelu. Edustaja Harjanne poissa. — Edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

Keskustelu

20.21 **Sara Seppänen ps:** Arvoisa herra puhemies! Kilpailukyky ei synny missään tyhjiössä, vaan siihen tarvitaan toimivat liikenneyhteydet. Sillä on väliä, mitä ja miten liikkuu teillä, raiteilla, meriyhteyksillä ja ilmassa.

Hallitusohjelmassa meidän ydinviesti on täysin selvä: toimiva liikennejärjestelmä on kasvun selkäranka. Tavoitteena on tehdä Suomesta vuoteen 31 mennessä parempi paikka investoida. Se vaatii sujuvaa logistiikkaa, ennustettavaa toimintaympäristöä ja sitä, että ihmiset ja tavarat liikkuvat ilman pullonkauloja. Siksi hallitus panostaa lähes kolme miljardia euroa liikenneinvestointeihin ja torjuu määrätietoisesti väylaverkon korjausvelkaa siitäkin huolimatta, että me ollaan tässä erittäin haastavassa taloudellisessa tilanteessa.

Keskeistä tässä on, että koko Suomi huomioidaan: parannetaan pääväyliä, mutta pidetään myös alempi tieverkko kunnossa. Tämä tietysti vahvistaa huoltovarmuutta. Pidetään myös huolta siitä, että kehitetään vaihtoehtoisia kuljetusreittejä ja varaudutaan kriiseihin.

Sen lisäksi hallitus haluaa varmistaa, että liikkumisen kustannukset eivät muodostu esteeksi työnteolle ja arjen sujuvuudelle, olipa kyse sitten kaupungeista tai maaseudusta. Hallitus esittikin nyt puoliväliriihessä useita panostuksia erilaisiin liikennehankkeisiin ja sen lisäksi ajoneuvoveron lisäkevennyksiä 10 miljoonalla eurolla aiempien jo 50 miljoonan euron kevennysten lisäksi ja ammattidieselin käyttöönoton vuoden 25 päätöksellä, ja tämä toteutuu nyt sitten 40 miljoonan euron suuruisena. Työmatkavähennyksen omavastuuosuutta lasketaan 800 miljoonaan euroon. Polttoainevero kevenee vuoden 27 alussa vielä 50 miljoonalla aiemmin päätetyn mukaisesti.

Näiden lisäksi vielä tulemme hakemaan ennätysmäärän rahaa military mobility -hankkeisiin. Esimerkiksi turvallisuuden ja huoltovarmuuden kannalta erittäin tärkeään rataosuuteen, Rail Nordicaan, joka kulkee Haaparannalta Tornioista Kemiin ja vielä Rovaniemelle saakka, nyt sitten hallitus osoittaa suunnittelurahaa. Tämä yhdistää meidät Eurooppaan ja, mikä tärkeintä, Norjan satamiin.

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kilpi, poissa. Edustaja Laakso, poissa. Edustaja Kettunen, poissa. Edustaja Kallio, poissa. Ledamot Löfström, frånvarande. — Edustaja Kaarisalo, olkaa hyvä.

20.24 Riitta Kaarisalo sd: Arvoisa herra puhemies! Käsittelemme siis valtioneuvoston selontekoa valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta vuosille 2026—2037. Viime kaudella Suomeen rakennettiin SDP:n johdolla ensimmäinen valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma, jossa linjattiin muun muassa periaatteet ja askelmerkit liikennejärjestelmän kehittämiseksi ja toisaalta myös rahoitukselle seuraavan 12 vuoden aikana. Suunnitelman piti olla Suomen liikennepolitiikan pitkäjänteinen selkäranka. Sen tehtävänä on kirkastaa valtion tahtotila, prioriteetit ja vastuut. Juuri siksi on mielestäni huolestuttavaa, että tämä päivitys ei nyt ratkaise liikenteen rahoituksen perusongelmia vaan siirtää niitä eteenpäin jälleen.

Mielestäni hallitus on heikentänyt parlamentaarista valmistelua tehden esimerkiksi aikaisemmasta todellisesta työryhmästä lähinnä seurantaryhmän. Liikenne 12 -työn piti perustua tutkittuun tietoon, virka-arvioihin ja parlamentaariseen valmisteluun. Orpon hallitus kuitenkin heikensi tätä perustaa jo hallitusohjelmassaan, kun se julkaisi oman investointiohjelmansa hankelistauksineen. Kyse on siitä, että hallitus näin romuttaa pohjaa viemällä eteenpäin hankkeita ohi virkatyönä valmistellun investointiohjelman. Pidän tätä henkilökohtaisesti tosiaan huolestuttavana kehityssuuntana. Alueilla onkin perustellusti koettu, että pitkäjänteinen pullonkaulojen purkaminen jäi poliittisten listausten varjoon.

Suomi tarvitsee liikennepolitiikkaa, jossa valtio kantaa vastuunsa, korjausvelka pysäytetään, raideliikenteelle luodaan suunta ja rahoitus rakennetaan kestäväälle pohjalle. Kuntien näkökulmasta yksi viesti on ollut selvä: valtion liikennevastuut on pidettävä valtiolla. Kunnat toki tarvitsevat toimivaa yhteistyötä valtion kanssa, mutta ne eivät voi olla yksin valtion rahoitusvajeen paikkaajia.

Arvoisa puhemies! Samaan aikaan korjausvelka nyt kuitenkin kasvaa edelleen. Huonokuntoisten teiden ja siltojen määrä lisääntyy, eikä rahoitus riitä kattavasti edes väyläverkon kunnossapidon tarpeisiin. Hallitus myös puolittaa kehittämishankkeiden kehysrahoituksen kautensa aikana ja paikkaa tätä kokonaisuutta valtion omaisuuden myynnillä. Se ei ole kestävää politiikkaa. Tosiasia on, että korjausvelan on arvioitu nousevan yli viiteen miljardiin euroon vuoteen 30 mennessä ja noin kuuden miljardin euron tasoon vuoteen 37 mennessä. Olemme, hyvät kollegat, kuulleet, että tässäkin salissa vastuuministeri on todennut, että korjausvelan kasvu saadaan kuriin tällä hallituskaudella, mutta nämä kommentit eivät ikävä kyllä pidä paikkaansa.

Arvoisa puhemies! Kun valtiontalouden tilanne ja kantokyky rajoittaa liikennejärjestelmän kehittämistä, on entistäkin tärkeämpää parantaa Suomen saantia eurooppalaisesta rahoituksesta. Kuten valiokunta peräänkuuluttaa, meillä on vakava tarve hyödyntää täysimääräisesti Euroopan unionin rahoitusmahdollisuuksia ja mahdollisesti myös Natosta saatavaa rahoitusta ja keinoja myös sijoituspääoman saamiseksi liikennesektorin hankkeisiin ja kehittämiseen.

Arvoisa puhemies! Yhdyn myös täysin liikenne- ja viestintävaliokunnan näkemykseen siitä, että sekä huoltovarmuuden että ilmastotavoitteiden kannalta on keskeistä tehdä sellaista liikennepolitiikkaa, joka nimenomaan vähentää Suomen liikennejärjestelmän riippuvuutta fossiilienergiasta.

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

Totean vielä lopuksi, että Liikenne 12 -suunnitelman merkitys ei ole hävinnyt mihinkään. Päinvastoin sen merkitys korostuu. Peräänkuulutan kuitenkin vastuunkantoa siitä, että parlamentaarisesta, yli hallituskausien ulottuvasta sopimisesta pidetään kiinni, ja toisaalta siitä, että me kunnioitamme asiantuntijatietoon pohjautuvaa, valmisteltua tietoa liikenneinfran kehittämisestä. Tämä on edellytys sille, että kehitämme omaa liikennejärjestelmäämme kestävästi, pitkäjänteisesti ja vastuullisesti.

Aivan lopuksi: Tässä vaiheessa kuitenkin liikenne- ja viestintäministerille kiitos siitä, että tosiaan nämä sotilaallisen liikkuvuuden äärimmäisen arvokkaat ja tärkeät hankkeet lähtevät nyt toden teolla liikkeelle. Tässä yhteistyö ministeriöiden sekä Puolustusvoimien välillä on ollut hyvin tiivistä ja toimivaa. Toivotan näille pyrkimyksille kaikkea onnea ja menestystä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Löfström, varsågod.

20.30 Mats Löfström r: Tack, ärade herr talman! Trafik 12-planen tar också upp behovet av fungerande flygtrafik inom Finland. I dag upphandlas flygtrafik till sju orter i Finland, fem där staten betalar hela trafiken och två där staten betalar halva trafiken.

Trots att Åland är en ö omfattas Åland inte av köptrafiken. Det finns historiska orsaker till det, liksom att Finnair aldrig avslutat trafiken till Åland, något man gjorde till de fem övriga orterna under pandemin som man nu upphandlar trafik till. Det var så klart viktigt att trafiken till Åland aldrig avbröts under pandemin. Åland har också kvar kommersiell trafik av Finnair som inte behöver skattemedel som subventioner, vilket är en styrka för långsiktighet.

Problemet är i dag att Finnair bara trafikerar Åland fyra gånger i veckan. Då jag berättade det här undrade en kollega: ”Vad är det du egentligen klagar om? Det är ju fyra flyg per dag.” Men det är inte fyra flyg per dag, utan fyra flyg per vecka: en tur på måndag, två på fredag och en på söndag. Det här är tyvärr inte tillräckligt för ett modernt samhälle. Vi behöver få bättre flygtrafik till Åland med åtminstone en tur per dag under arbetsveckan, och ett par dagar borde ha dubbla avgångar så att man kommer fram och tillbaka på en och samma dag, vilket är viktigt för näringslivet, kontakter mellan myndigheter, men också ruttresenärer, pendlare och turister.

Det är glädjande, herr talman, att Finnair den 8 juni inleder daglig trafik till Åland under sommaren fram till mitten av augusti. Nio turer till Åland per vecka kommer att vara en kraftig förbättring, men vi behöver samma trafik året om eftersom Åland är ett livskraftigt samhälle 12 månader per år, inte bara under sommaren.

Vi har fört diskussioner om den här saken många gånger med kommunikationsminister Lulu Ranne och ägarstyrningsminister Joakim Strand. Jag är tacksam för att de båda och minister Strand i samtal med Finnair poängterat behovet av trafiken till Åland. Jag för också själv regelbundet diskussioner med Finnair och har om två veckor nästa möte. Jag hoppas att de två begagnade propellerplan som Finnair nyligen köpt kan användas för att förstärka inrikestrafiken och i synnerhet trafiken till Åland, som också behövs för att de praktiska relationerna mellan fasta Finland och Åland ska fungera.

Det är också viktigt att de få flygen som finns till Åland från Helsingfors har en regelbunden tidtabell som inte ändrar så att det lättare går att planera och att inte tisdagsmorgonflyget plötsligt blir ett måndagskvällsplan.

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

Det är viktigt att poängtera att Åland har daglig flygtrafik till Stockholm med två turer per dag, och många som ska till Helsingfors flyger nu via Stockholm. Åland har också daglig flygtrafik till Åbo, men Åland behöver också daglig flygtrafik till den nuvarande huvudstaden, inte bara de gamla vid sidan av de dagliga färjeförbindelserna från Helsingfors och Åbo till Åland, som är mycket praktiska men som ibland är för långsamma i jämförelse med flyget. Därför behöver flygtrafiken förbättras.

Arvoisa herra puhemies! Liikenne 12 -suunnitelmassa käsitellään myös toimivan lentoliikenteen tarvetta Suomen sisällä. Tällä hetkellä liikennettä hankitaan seitsemällä paikkakunnalla Suomessa: viidellä, joilla valtio maksaa koko liikenteen, ja kahdella, joilla valtio maksaa puolet liikenteestä. Vaikka Ahvenanmaa on saari, se ei kuulu ostoliikenteen piiriin. Tähän on historiallisia syitä, samoin kuin siihen, ettei Finnair ole koskaan lopettanut liikennettä Ahvenanmaalle, toisin kuin viidellä paikkakunnalla pandemian aikana, joille liikenne nyt hankitaan.

Oli tietenkin tärkeätä, että liikennettä Ahvenanmaalle ei koskaan keskeytetty pandemian aikana. Ahvenanmaalla on edelleen myös Finnairin kaupallista liikennettä, joka ei tarvitse verovaroista maksettavaa tukea, mikä on vahvuus pitkän aikavälin kannalta.

Ongelma on, että Finnair liikennöi Ahvenanmaalle vain neljä kertaa viikossa. Kun kerroin tästä liikenne- ja viestintävaliokunnassa, eräs kollega ihmetteli, mistä valitetaan, jos lentoja on neljä päivässä, mutta kyse ei ole päivittäisistä lennoista vaan neljästä lennosta viikossa: yksi maanantaina, kaksi perjantaina ja yksi sunnuntaina. Tämä ei ole riittävää nykyaikaiselle yhteiskunnalle.

Tarvitsemme paremmat lentoyhteydet Ahvenanmaalle, vähintään yhden edestakaisen vuoron päivässä työviikon aikana, ja parina päivänä tulisi olla kaksi lähtöä, jotta edestakainen matka saman päivän aikana olisi mahdollinen. Tämä on tärkeää elinkeinoelämälle, viranomaisten välisille yhteyksille sekä reittimatrustajille, työmatkailijoille ja matkailijoille.

On ilahduttavaa, että Finnair aloittaa 2. kesäkuuta päivittäisen liikenteen Ahvenanmaalle kesän ajaksi elokuun puoliväliin saakka. Yhdeksän vuoroa viikossa on merkittävä parannus. Tarvitsemme kuitenkin saman liikennetason ympäri vuoden, sillä Ahvenanmaa on elinvoimainen yhteiskunta 12 kuukautta vuodessa, ei vain kesällä.

On myös tärkeää, että harvoilla Ahvenanmaan lennoilla on säännöllinen aikataulu, joka ei muutu, jotta matkustaminen on helpompi suunnitella, eikä esimerkiksi tiistai-aamun lento muutu yllättäen maanantai-illan lennoksi. On kuitenkin tärkeää korostaa, että Ahvenanmaalla on päivittäinen lentoyhteys Tukholmaan, kaksi vuoroa päivässä, ja moni Helsinkiin matkustava lentää nykyään Tukholman kautta. Ahvenanmaalla on myös päivittäinen lentoyhteys Turkuun, koska Ahvenanmaan sairaala ostaa paljon sairaanhoitopalveluita TYKSiltä Turusta. Mutta Ahvenanmaa tarvitsee kuitenkin päivittäisen yhteyden myös nykyiseen pääkaupunkiin, ei ainoastaan entisiin, päivittäisiä Helsingin ja Turun välisiä lauttayhteyksiä täydentäen. Nämä ovat erittäin toimivia mutta toisinaan liian hitaita verrattuna lentämiseen. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaarisalo, olkaa hyvä.

20.36 Riitta Kaarisalo sd: Arvoisa herra puhemies! Mielestäni on tärkeää nostaa esille myös toimet junakuuluvuuden parantamiseksi, sillä yhteyksien toimivuudessa

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

raideliikenteessä on yhä edelleen vakavia puutteita, ja toimet niiden hoitamiseksi ovat olleet riittämättömiä. Tiedän tämän henkilökohtaisesti itsekkin. Kun tuolta Keski-Suomesta tänne pääkaupunkiseudulle tulee, niin käytännössä Jyväskylä—Jämsä-välillä yhteyksiä ei ole lainkaan ja Jämsä—Tampere- välillä hyvin, hyvin niukalti. Yhtä lailla näitä haasteita ja ongelmia on ympäri Suomen raideliikenteen yhteydessä.

Nämä toimivat viestintäyhteydet, internetyhteys etunenässä, ovat totta kai tärkeitä niin sanotun palvelukokemuksen ja matkustusmukavuuden näkökulmasta, kuten valiokunta omassa mietinnössään toteaa. Mutta kyllä henkilökohtaisesti ehkä tätäkin olennaisempaa seikkana pidän nimenomaan junakuuluvuuden merkitystä tämän päivän työelämässä, jossa esimerkiksi työmatkat ovat mahdollisuuksien mukaan hyödynnettävissä myös varsinaiseen työntekoon. Ilman toimivia yhteyksiä tämä käy likipitään mahdottomaksi. Tämä on mielestäni ihan relevantti seikka ja huomio siinä mielessä, että tänä päivänä me kannamme todella paljon huolta siitä, että työn tuottavuus ei kasva. Mielestäni on hieman surkuhupaisaa, että tällaista asiaa emme saa kuntoon.

Yhdyn liikenne- ja viestintävaliokunnan näkemykseen siitä, että nyt, kun raideliikenteen kilpailu avautuu, ei yksittäinen operaattori voi olla yksin vastuussa myöskään kuuluvuuden varmistamisesta. Tältä osin jatkossa tulisi pohtia myös valtion roolia asian ratkaisemiseksi.

Huomautan, että tämän hallituskauden alkaessa liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla oli muistaakseni tätä työtä varten varattuna lähes 20 miljoonan euron määräraha mutta se on nyttemmin sitten näiden leikkausten yhteydessä sieltä karsiutunut pois. Kyllä tästä aika vaitonaisia on oltu ja vastuuta on siirretty melko lailla niin VR:n ja Traficommin kuin sitten näiden operaattoreidenkin vastuulle.

Toivon ihan vilpittömästi, että tulevaisuudessa tämä olisi asia, jota ihan yhteistyössä mietittäisiin. Selvähän se on, että ei tämä ilman valtion osallisuutta etene. — Kiitos.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

11. Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle aluekehittämisen ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan lainsäädännöstä

Valtioneuvoston selonteko VNS 5/2025 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 3/2026 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Nyt päätetään hallintovaliokunnan mietinnön HaVM 3/2026 vp pohjalta kannanotosta selonteon johdosta.

Nyt jatketaan 22.4.2026 pidetyssä täysistunnossa keskeytettyä hallintovaliokunnan mietinnön HaVM 3/2026 vp käsittelyä. — Keskustelu jatkuu. Edustaja Kettunen poissa. — Edustaja Kaarisalo, olkaa hyvä.

Keskustelu

20.39 **Riitta Kaarisalo sd:** Arvoisa herra puhemies! Käsittelemme tosiaan selontekoa aluekehittämisen ja EU:n aluepolitiikan lainsäädännöstä. Tämän esityksen mukaanhan toimeenpanolain mukaan vastuu alueiden kehittämisestä on valtiolla ja kunnilla. Kyllä tätä

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

lähtökohtaa voidaan pitää aivan perusteltuna, sillä mikään taho ei voi tietenkään yksin vastata aluekehityksestä, mutta ihan oleellista on huomioida, että toimiva vastuunjako valtion ja kuntien kesken korostuu entisestään tulevaisuudessa. Ehkä tässä yhteydessä, vaikka on syytäkin huomioida ja nostaa esille kuntien painoarvo tässä aluekehitystyössä, on myös selvää, että esimerkiksi maakuntien liitot ovat lakisääteisiä kuntayhtymiä ja toimivat kuntia edustavina aluekehittämisviranomaisina maakunnissa. Nämä liitot vastaavat aluekehittämisen suunnittelusta ja toteutuksesta alueellaan sekä koordinoivat eri toimijoiden välistä yhteistyötä.

Arvoisa puhemies! Tässä selonteossa katsotaan, että maakunnan liiton edunvalvontarooli ja rooli aluekehittämisviranomaisena ovat alueen ulkopuolisten kumppanien näkökulmasta joissakin tilanteissa keskenään ristiriitaisia. Ymmärrän sinänsä, mitä tällä haetaan takaa, mutta sen verran tätä näkemystä oponoin, että esimerkiksi Keski-Suomessa yhteistyö muiden maakuntaliittojen kanssa on ollut jo vuosikausia erinomaista. Länsi-Suomen maakuntaliittojen yhteistyö on tiivistä ja koordinoitua niin maakuntavaltuuston kuin maakuntahallitusten puheenjohtajien kesken, Länsi-Suomen vaalipiirien kansanedustajien kesken ja maakuntajohtajien kesken. Olemme itse asiassa juuri sopineet Länsi-Suomen yhteisistä edunvalvontatavoitteistakin ensi kautta ajatellen, ja kyllä tätä mielestäni voidaan pitää nimenomaan merkittävänä esimerkkinä yli maakunnan rajat ylittävästä yhteistyöstä sen riittelyn sijasta.

Arvoisa puhemies! Suomalainen aluekehittäminen on jo useamman vuosikymmenen perustunut nimenomaan aluelähtöisyyteen sekä omien voimavarojen ja mahdollisuuksien hyödyntämiseen ja siten kehittämistavoitteiden asettamiseen. Aluekehittämisen vaikuttavien toimijoiden kenttä on moninaistunut, ja hyvinvointialueet ja työllisyysalueet ovat aloittaneet toimintansa. Tämän kuluvan vuoden alussa ovat aloittaneet myös uudet elinvoimakeskukset ja Lupa- ja valvontavirasto.

Tässä ympäristössä maakuntien liittojen koordinoiva rooli ja niiden aluetuntemuksen lisäarvo korostuvat, ja maakuntien liitot ovat yhteistyön kokoajia, joita johtavat demokraattisesti valitut päättäjät. Olen täysin samaa mieltä kuin hallintovaliokunta omassa mietinnössään, joka katsoo, että maakuntien liittojen roolia tulee tukea ja vahvistaa.

Arvoisa puhemies! Lopuksi: Kuten hallintovaliokunta nostaa esille, viittaa selonteon mainintaan siitä, että aluekehittäjän rooli ei edellytä hankerahoittajan roolia, mutta selonteossa ei kuitenkaan tarkemmin avata sitä, mihin tällä viitataan ja mitä tällä haetaan takaa. On aivan selvää, että käytännön kokemukkin osoittaa, että ilman rahoitusvälineitä mahdollisuus edistää vaikuttavien kehittämiskokonaisuuksien syntyä on rajallinen.

Mutta ennen kaikkea, arvoisa puhemies, korostan sitä, että jatkossa on äärimmäisen arvokasta ja tärkeää huolehtia nimenomaan kumppanuuden toteutumisesta kansallisen ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan uudistusten valmistelussa ja toimeenpanossa. Tämä on aivan ensisijaisen tärkeää. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Löfström, varsågod.

20.44 Mats Löfström r: Kiitos, arvoisa puhemies! Keskustelemme täällä tänä iltana hallintovaliokunnan mietinnöstä, joka koskee valtioneuvoston eduskunnalle antamaa selontekoa aluekehittämisen lainsäädännöstä sekä EU:n alue- ja rakennuspolitiikasta.

Mietintö sisältää kolme tärkeää kannanottoehdotusta. Hallintovaliokunta haluaa, että valtioneuvosto huolehtii kumppanuuden toteuttamisesta kansallisen ja EU:n alue- ja

Pöytäkirja PTK 41/2026 vp

rakennepolitiikan uudistusten valmistelussa ja toimeenpanossa ja edistää ylimaakunnallista yhteistyötä aluekehittämistyössä ja ryhtyy aluekehittämisen kokonaisuutta uudistettaessa toimiin hallinnoinnin tehostamiseksi ja toiminnan vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden lisäämiseksi.

Ärade talman! Vi diskuterar här en viktig fråga om intressebevakning och regionalpolitik, och det är viktigt att i det här hänseendet påminna om att EU för tillfället håller på att utveckla en ö-strategi. Den här ö-strategin är otroligt viktig också för Åland, och det är viktigt att regeringen och riksdagen är aktiva med att påverka innehållet när kommissionen håller på att forma den här ö-strategin.

För tillfället pågår den gröna omställningen inom sjötrafiken, och sedan två och ett halvt år tillbaka inkluderas sjöfarten och sjötrafiken i EU:s utsläppshandelssystem. Det här är positivt för att få den gröna omställningen att bli verklighet och minska utsläppen, men det ökar temporärt på kostnaderna tills att det finns nya miljövänliga bränslen. Det är därför viktigt att man säkerställer att ö-samhällen såsom Åland också har livskraftiga kommunikationer. Det är också viktigt på andra sätt att vara med att påverka den här ö-strategin, inte bara gällande trafiken, och det här arbetet pågår som bäst och har också varit uppe i stora utskottet. — Tack.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

12. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 24.4.2026 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 20.58.

Pöytäkirjan vakuudeksi: